

Sprawozdanie Zarządu z działalności Banku Millennium S.A.

za okres 12-tu miesięcy zakończony
31 grudnia 2016 r.

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI BANKU MILLENNIUM S.A. ZA OKRES 12-TU MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2016 R.

SPIS TREŚCI

I.	LIST PREZESA ZARZĄDU BANKU	3
II.	KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA GRUPY BANKU MILLENNIUM	5
III.	NAJWAŻNIEJSZE WYNIKI I OSIĄGNIĘCIA W 2016 ROKU.....	6
III.1.	PODSUMOWANIE WYNIKÓW SKONSOLIDOWANYCH GRUPY BANKU MILLENNIUM W 2016 ROKU.....	6
III.2.	NAJWAŻNIEJSZE NAGRODY I OSIĄGNIĘCIA W 2016 ROKU	7
III.3.	EWOLUCJA CENY AKCJI I RATING.....	9
IV.	WARUNKI RYNKOWE ORAZ PERSPEKTYWY DZIAŁALNOŚCI	10
IV.1.	SYTUACJA MAKROEKONOMICZNA	10
IV.2.	POLSKI SEKTOR BANKOWY I POZYCJA GRUPY BANKU MILLENNIUM.....	10
IV.3.	REALIZACJA STRATEGII ORAZ PERSPEKTYWY ROZWOJU BIZNESU	12
V.	SYTUACJA FINANSOWA BANKU MILLENNIUM W 2016 ROKU.....	14
V.1.	INFORMACJA O WAŻNYCH WYDARZENIACH MAJĄCYCH WPŁYW NA DZIAŁALNOŚĆ BANKU.....	14
V.2.	RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT BANKU	15
V.3.	POZYCJE BILANSOWE I POZABILANSOWE	17
VI.	OPIS DZIAŁALNOŚCI BIZNESOWEJ	22
VI.1.	TRANSFORMACJA CYFROWA.....	22
VI.2.	JAKOŚĆ I DOŚWIADCZENIE KLIENTA.....	22
VI.3.	BANKOWOŚĆ DETALICZNA.....	23
VI.4.	BANKOWOŚĆ PRZEDSIĘBIORSTW.....	28
VII.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM	33
VII.1.	ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM	33
VII.2.	ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM	35
VII.3.	RYZYKO KREDYTOWE	38
VII.4.	POZOSTAŁE RODZAJE RYZYKA	40
VIII.	ZARZĄDZANIE ZASOBAMI LUDZKIMI	43
VIII.1.	POLITYKA PERSONALNA	43
VIII.2.	ZATRUDNIENIE I KOSZTY OSOBOWE	44
VIII.3.	POLITYKA WYNAGRODZEŃ	45
IX.	ZASADY ŁADU KORPORACYJNEGO W BANKU MILLENNIUM.	47
IX.1.	OŚWIADCZENIE DOTYCZĄCE ZASAD ŁADU KORPORACYJNEGO STOSOWANYCH W 2016 ROKU.....	47
IX.2.	AKCJONARIAT I WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZY	48
IX.3.	RADA NADZORCZA.....	50
IX.4.	ZARZĄD	56
IX.5.	AUDYT WEWNĘTRZNY I ZEWNĘTRZNY ORAZ POLITYKA ZAPEWNIENIA ZGODNOŚCI.....	60
X.	ODPOWIEDZIALNY BIZNES I DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ SPOŁECZEŃSTWA.....	64
XI.	DODATKOWE INFORMACJE.....	68
XII.	OŚWIADCZENIA ZARZĄDU BANKU	69

I. LIST PREZESA ZARZĄDU BANKU

Szanowni Państwo,

W imieniu członków Zarządu Banku Millennium zapraszam do lektury Raportu Roczne 2016.

Rok 2016 był dla nas i całego sektora rokiem rozwoju, ale także płynących z otoczenia wyzwań, takich jak niskie stopy procentowe oraz niepewność związana z możliwymi regulacjami dotyczącymi hipotecznych kredytów walutowych udzielonych w przeszłości. Banki znalazły się również pod presją nowego podatku bankowego, który znacząco obniżył ich zyski, oraz zwiększonych wymogów kapitałowych. Na funkcjonowanie polskiego sektora bankowego miały też wpływ międzynarodowe wydarzenia ekonomiczno-polityczne np. BREXIT, czy wybory prezydenckie w Stanach Zjednoczonych oraz trendy konsumenckie charakterystyczne dla całego rynku finansowego. Z perspektywy banku stawiającego na innowacyjność, najistotniejsze okazały się dla nas postępująca mobilność i wielokanałowość świadczonych usług oraz zwiększająca się rola Internetu, który staje się coraz istotniejszą sferą interakcji banku z klientami.

W 2016 roku osiągnęliśmy skonsolidowany zysk netto w wysokości 701 mln zł. Solidny zysk został osiągnięty dzięki nadzwyczajnym wpływom ze sprzedaży udziałów VISA Europe oraz w wyniku dobrze funkcjonującego biznesu. Sytuacja finansowa grupy pozwala realnie myśleć o dalszym, stabilnym rozwoju w 2017 roku.

Dochody z działalności podstawowej, czyli przychody odsetkowe i prowizyjne netto, rosły szybciej niż koszty, w wyniku czego relacja kosztów do dochodów stopniowo spadała do poziomu poniżej 50%. Kolejnym czynnikiem mającym wpływ na wzrost zysku była dobra jakość portfela kredytowego, która pozwoliła na niższe niż w ubiegłym roku rezerwy na ryzyko kredytowe.

W 2016 roku po raz kolejny znacząco wzmocniliśmy również bazę kapitałową dzięki czemu łączony współczynnik kapitałowy osiągnął poziom 17,4%, co plasuje go powyżej rygorystycznych wymagań regulacyjnych.

Jednym ze zrealizowanych przez nas celów średniookresowych było przyspieszenie tempa pozyskiwania klientów detalicznych wszystkimi dostępnymi kanałami, tradycyjnymi i cyfrowymi, przy jednoczesnym utrzymaniu ich zyskowności. Na koniec 2016 roku liczba aktywnych klientów zwiększyła się osiągając poziom prawie 1,5 miliona. Wśród nowych klientów, najliczniejszą grupę stanowili ludzie młodzi w wieku poniżej 26 lat, których do banku przyciągnęła kompleksowa oferta usług bankowości internetowej i przyjazna aplikacja mobilna.

Ubiegły rok mogę zdecydowanie nazwać rokiem mobilności - liczba osób, wybierających aplikację mobilną, jako swój kanał obsługi bankowej, wzrosła o potęgę, powiększeniu uległa również liczba klientów korzystających z bankowości internetowej i osiągnęła 1 milion. Był to też rok innowacji. Stworzyliśmy m.in. pierwsze w Polsce ubezpieczenie komunikacyjne oferowane w komórce, w którym wykorzystaliśmy technikę skanowania danych z dowodu rejestracyjnego pojazdu. Za pośrednictwem bankowości internetowej Millenet, jako pierwsi w Polsce umożliwiliśmy również rejestrację telefonicznych kart SIM pre-paid bez konieczności wizyty w salonie operatora.

W ramach cyfrowej rewolucji zachodzącej w polskiej administracji nasi klienci zaczęli za pośrednictwem bankowości internetowej składać wnioski w programie „Rodzina 500+”, korzystać z Platformy Usług Elektronicznych ZUS oraz Profilu Zaufanego, otwierającego bezpieczny i wygodny dostęp do kilkunastu serwisów administracji publicznej. Jest to doskonały przykład pozytywnej roli całego sektora bankowego w cyfryzacji polskich urzędów oraz bankowa odpowiedź na rosnące potrzeby polskich rodzin.

Poszliśmy nawet dalej. Wykorzystując wewnętrzną siłę technologiczną i biznesowe zdolności badania sposobów mogących generować nowe strumienie przychodów, w 2016 roku wdrożyliśmy otwartą platformę smartshoppingową „goodie”. Nowa platforma agreguje rabaty sklepowe według kontekstu, łącząc w sobie doświadczenie Grupy Banku Millennium w tworzeniu najlepszych serwisów bankowych z zupełnie nowym obszarem aplikacji zakupowych.

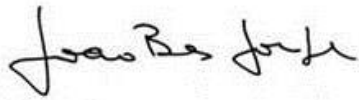
Innowacyjność to nie tylko produkty i usługi oferowane klientom. Innowacyjność to również proces kształtowania nowego podejścia i przekształcania idei w produkt czy usługę. Naszym pomysłem na włączenie się do publicznej dyskusji nad innowacyjnością była publikacja raportu „Indeks Millennium - Potencjał Innowacyjności Regionów”. Dostrzegając różnice w potencjale innowacyjnym poszczególnych regionów, analizujemy w nim szeroki kontekst biznesowy.

Bank Millennium jest wszechstronną instytucją, której aktywność wychodzi poza działalność finansową. Konsekwentnie realizujemy program wspierania kultury oraz działania na rzecz lokalnych społeczności i środowiska. Szkolimy pracowników z zasad etycznej sprzedaży i marketingu, dostosowujemy oferowane usługi do potrzeb osób niepełnosprawnych. Obecnie wszystkie bankomaty i 90 procent oddziałów jest dostosowana do ich wymagań. Poprzez ograniczanie ilości materiałów, energii, paliw i wody, które zużywamy dbamy o środowisko naturalne. Wysokie standardy w prowadzeniu odpowiedzialnego biznesu zostały potwierdzone w

wielu rankingach oraz wieloletniej obecności w RESPECT Indeks - indeksie giełdowym spółek działających zgodnie z najlepszymi standardami CSR i ładu korporacyjnego. Naszym pracownikom oferujemy stabilne warunki pracy oraz możliwość rozwoju kompetencji podczas specjalistycznych szkoleń i akcji społecznych. Programy społeczne realizujemy za pośrednictwem Fundacji Banku Millennium koncentrując się na trzech obszarach: edukacji finansowej, kulturze i wolontariacie pracowniczym.

Priorytetem banku jest zapewnienie klientom najwyższej jakości obsługi. Motorem naszych działań jest zawsze klient i jego głos. Rocznie wykonujemy ponad dwanaście tysięcy wywiadów i analizujemy każdą reklamację, by zobaczyć, co jeszcze możemy poprawić. Wprowadzanie nowych rozwiązań jest sukcesem tylko wówczas, kiedy klienci nie tylko je zaakceptują, ale i polubią - wtedy będą z nich korzystać. Od kilku lat pracujemy zgodnie z „design thinking” wykorzystując metodologię projektowania usług, ukierunkowaną na doświadczenia odbiorcy, nastawioną na rozpoznanie i zaspokajanie jego konkretnych potrzeb. Wierzymy, że słuchanie klientów i odzwierciedlająca to jakość obsługi to fundament biznesu - pozwala rozwijać relacje z istniejącymi klientami i prowadzić akwizycję nowych.

Już wdrożone rozwiązania przyczyniły się nie tylko do wzrostu zadowolenia klientów, ale zostały też docenione przez rynek. W 2016 roku Bank Millennium został wyróżniony w rankingu „Przyjazny Bank Newsweeka” - jako jedyny bank stanął na podium we wszystkich czterech kategoriach: bankowość hipoteczna, internetowa, tradycyjna i mobilna. Jest to najlepszy dowód jakości oferowanych przez nas usług i skutecznie realizowanej strategii.

Joao Bras Jorge

Prezes Banku Millennium

II. KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA GRUPY BANKU MILLENNIUM

Bank Millennium („Bank”) powstał w 1989 roku jako jeden z pierwszych polskich banków komercyjnych. Obecnie jest ogólnopolskim, uniwersalnym bankiem oferującym swoje usługi wszystkim segmentom rynku poprzez sieć oddziałów, sieci indywidualnych doradców oraz bankowość elektroniczną i mobilną.

Bank posiada aktywa w wysokości ponad 68 mld zł, a kapitał własny wynosi prawie 7 mld zł. Jest jednym z 8 największych polskich banków komercyjnych pod względem wielkości aktywów i kapitałów.

Bank zgromadził blisko 56 mld zł depozytów i ponad 47 mld zł kredytów klientów. Jego udział w rynku funduszy klientów detalicznych wynosi 5,8%. Swoją pozycję na rynku Bank zbudował dzięki współpracy z blisko 1,5 milionem aktywnych Klientów indywidualnych oraz 13 tysiącami Klientów korporacyjnych. Prawie 1 milion z nich aktywnie korzysta z bankowości internetowej i mobilnej.

Bank Millennium jest liderem rynku w obszarze innowacji rozumianych jako nowości technologiczne i udogodnienia procesowe. Platforma cyfrowa rozwijana przez Bank Millennium umożliwia podejście omnikanalowe, które zakłada pełną integrację bankowości internetowej Millenet, Bankowości Mobilnej, TeleMillennium i obsługi w placówkach.

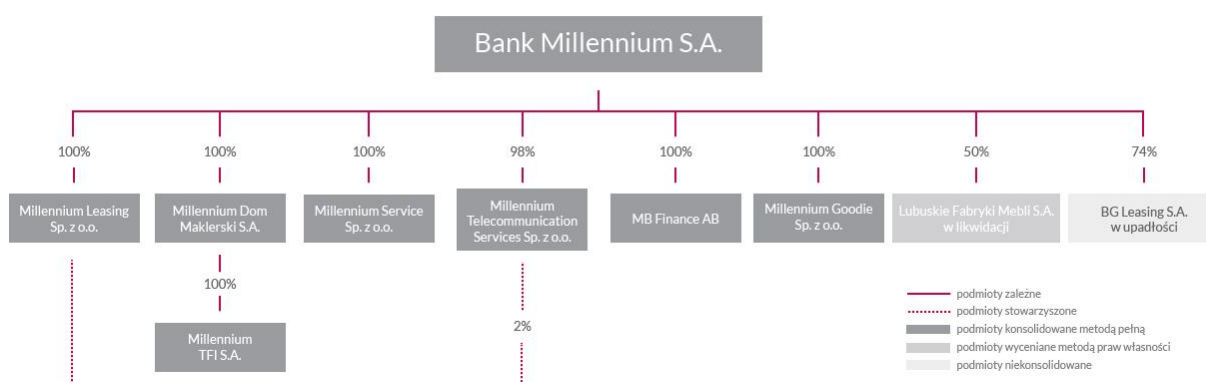
Od początku swojej działalności Bank widział swoją rolę lidera w zakresie stosowanych rozwiązań w sektorze bankowym: wydał pierwszą w Polsce kartę płatniczą VISA dla Klientów firmowych (1991) oraz rozpoczął oferowanie usług leasingowych. W 1992 akcje Banku - jako pierwszej instytucji finansowej - zadebiutowały na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

Bank działa pod marką Bank Millennium od roku 2003, a jego biznesowe motto to „tradycyjna bankowość w nowoczesnym wydaniu”. Bank oferuje usługi klientom indywidualnym (w segmencie detalicznym, Prestige i Private Banking), mikroprzedsiębiorcom a także małym, średnim i dużym firmom w ramach segmentu Bankowość Przedsiębiorstw.

Akcjonariuszem strategicznym Banku jest Banco Comercial Portugues - największy prywatny bank w Portugalii który posiada 50,1 % akcji Banku Millennium.

Bank Millennium, wraz ze swoimi spółkami zależnymi, tworzy Grupę Banku Millennium („Grupa”) - jedną z najbardziej nowoczesnych i najbardziej kompleksowo rozwijających się grup finansowych w Polsce - zatrudniającą łącznie 5 844 osoby.

Schemat Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. wg. stanu na 31.12.2016

Najważniejszymi spółkami Grupy są: Millennium Leasing (działalność leasingowa), Millennium Dom Maklerski (działalność brokerska) i Millennium TFI (fundusze inwestycyjne). Od roku 2016 roku Millennium Goodie Spółka z o.o. prowadzi wraz z Bankiem innowacyjną platformę smartshoppingową. Oferta wyżej wymienionych spółek stanowi uzupełnienie usług i produktów oferowanych przez Bank. Działalność pozostałych spółek Grupy wspomaga realizację zadań infrastrukturalnych.

III. NAJWAŻNIEJSZE WYNIKI I OSIĄGNIĘCIA W 2016 ROKU

III.1. Podsumowanie wyników skonsolidowanych Grupy Banku Millennium w 2016 roku

Rekordowa wartość zysku netto i efektywność kosztowa

- Skonsolidowany zysk netto w 2016 roku wyniósł 701 mln zł (+28,3% r/r) - najwyższy poziom w historii Banku. Jednostkowy zysk netto Banku wyniósł 653 mln zł.
- Nowy podatek bankowy obciążył wynik Banku w 2016 r. znaczną kwotą 174,1 mln zł (i nie stanowił kosztu uzyskania przychodów)
- Skonsolidowany zysk netto bez tego podatku i pozycji o charakterze jednorazowym (VISA i extra rezerwy utworzone w 2 kw.) osiągnąłby 695 mln zł, czyli o 4.1% więcej niż powtarzalny zysk netto za rok 2015, wynoszący 667,4 mln zł (tj. z wyłączeniem nadzwyczajnych odpisów wykazanych w 4 kw. 2015)
- Wskaźnik ROE (zwrot ze średniego kapitału) na poziomie 10,4% (7,8% bez pozycji nadzwyczajnych) wyżej niż 9% osiągnięte w 2015 roku
- Wskaźnik ROA (zwrot ze średnich aktywów) osiągnął w 2016 roku poziom 1,05%
- Wskaźnik Koszy/dochody na poziomie 45% - najniższy poziom roczny (49.6% bez pozycji nadzwyczajnych - zgodny ze strategicznym celem Grupy Banku Millennium)

Kontynuowany wzrost przychodów operacyjnych Grupy

- Przychody operacyjne wzrosły o 23% r/r
- Wynik na działalności podstawowej wyższy o 6% r/r
- Wynik z tytułu odsetek wzrósł o 10% r/r
- Wynik z tytułu prowizji obniżył się o 2,5% r/r, wykazując jednak stały wzrost kwartalny począwszy od 2 kw. 2016 r.

Dobre i stabilne jakość aktywów i poziom kosztu ryzyka

- Wskaźnik kredytów z utratą wartości na niskim poziomie 4,5%, wskaźnik dla kredytów hipotecznych 2,5%
- Koszt ryzyka na poziomie 49 pb

Silne wskaźniki kapitałowe i płynności

- Łączny współczynnik kapitałowy (TCR) w ujęciu skonsolidowanym na poziomie 17,4%, a CET1: 17,3%
- Spełnienie, na komfortowym poziomie, wymogów regulacyjnych w zakresie wypłacalności
- Bardzo wysoki poziom płynności: wskaźnik kredyty/depozyty na niskim poziomie 84%

Bankowość detaliczna

- 1.492 tys. aktywnych klientów, przy wzroście netto o 122 tys. w roku 2016
- Wzrost depozytów detalicznych powyżej rynku (+11% r/r) zapewnił udział w rynku na poziomie 5,8%
- Przyspieszenie sprzedaży kredytów hipotecznych: +30% w skali roku (do 895 mln zł)
- Portfel kredytów konsumpcyjnych wzrósł o +11% r/r dzięki bardzo dobrym wynikom sprzedaży pożyczek gotówkowych na poziomie 2,3 mld zł

Bankowość korporacyjna

- Wynik segmentu korporacyjnego wzrósł o 31% r/r
- Bardzo dobry poziom sprzedaży w leasingu i faktoringu: +7% i +9% rocznie
- Rosnąca liczba transakcji: +9% w płatnościach krajowych i +28% w transakcjach walutowych (wolumen)

Innowacje/Jakość

- 1 milion aktywnych użytkowników bankowości elektronicznej (wzrost o 16% r/r)
- Innowacja, wygoda i prostota dla klientów w kanałach elektronicznych
- Bank Millennium wśród trzech najlepszych banków w rankingu jakości Newsweeka stale od 2011 roku

III.2. Najważniejsze nagrody i osiągnięcia w 2016 roku

Doskonała jakość

W 15 edycji rankingu „Przyjazny Bank Newsweeka 2016” Bank Millennium jako jedyny został wyróżniony we wszystkich kategoriach rankingu:

Drugie miejsce w kategorii „Bank internetowy”

Drugie miejsce w kategorii „Bankowość Hipoteczna”

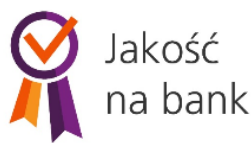
Trzecie miejsce w kategorii „Bankowość tradycyjna”

Trzecie miejsce w kategorii „Bankowość mobilna”

Gwiazda Jakości Obsługi 2016

Bank Millennium już po raz piąty został uhonorowany prestiżowym tytułem Gwiazdy Jakości Obsługi. Nagroda jest przyznawana na podstawie głosów konsumentów w ramach Polskiego Programu Jakości Obsługi, zbieranych przez cały rok na stronie www.jakoscobslugi.pl oraz za pośrednictwem aplikacji na smartfony.

Jakość na bank

Bank Millennium zwyciężył w przeprowadzonym przez Instytut Badawczy TNS Polska badaniu „Jakość na bank”. Ogólnopolskie badanie przeprowadzone w październiku 2016 roku objęło 60 placówek bankowych należących do 15-tu banków. Badanie przeprowadzone było metodą „tajemniczego klienta”. Oceny dokonano na podstawie rozmów z pracownikami banków na tematy związane z kredytem lub oszczędnościami, których efektem było dokonanie zakupu (otwarcie rachunku) lub rezygnacja z produktu (zamknięcie konta kilka dni po podpisaniu umowy). Bank uzyskał 90,6 proc., przy ogólnym średnim wyniku 74,2 proc.

Złoty Bankier

Bank Millennium zajął trzecie miejsce w rankingu „Złoty Bankier” w kategorii najwyższa jakość obsługi organizowanym przez „Puls biznesu” i Bankier.pl. TNS Polska i Obserwatorium.biz przeprowadzili pełny audyt jakości serwisu bankowego w placówkach, call center, ergonomii kanałów elektronicznych, bezpieczeństwa systemów elektronicznych, oferty produktowej, komunikacji społecznej i reklamowej banków. Dodatkowo Bank otrzymał nagrodę specjalną w kategorii „Najlepsze praktyki zakresie w bezpieczeństwa systemów informatycznych”

Wybór Konsumenta w 2016 roku

Po raz drugi z rzędu marka Bank Millennium została liderem badania WYBÓR KONSUMENTA w kategorii „Usługi bankowe”, uzyskując najwyższy, wśród sześciu ocenianych banków, poziom satysfakcji i akceptacji. Wyróżnienie „Wybór Konsumenta”, przyznawane przez ConsumerChoice - Centrum Oceny Satysfakcji Konsumenta, promuje najwyższej jakości produkty i usługi w różnych segmentach rynku. Laureaci zostali wyłonieni na podstawie wyników ankiet konsumenckich przeprowadzanych w 2016 r.

Nagroda Global Finance 2016

Bank Millennium został laureatem nagrody „The 2016 World’s Best Consumer Digital Banks In Central & Eastern Europe” dla rozwiązań korporacyjnych: najlepsza bankowa aplikacja mobilna („Best mobile banking app”) i najlepsze usługi trade finance („Best trade finance services”). W tym samym konkursie Bank został również krajowym i regionalnym zwycięzcą w kategorii najlepsze internetowe produkty depozytowe, kredytowe i inwestycyjne („Best Online Deposit, Credit and Investment Product”), w zestawieniach podsumowujących te subkategorie w Europie Środkowo-Wschodniej.

Bank Millennium po raz dziewiąty w składzie RESPECT Index

Bank Millennium utrzymał swoją pozycję w Indeksie Respect. Indeks obejmuje wybrane spółki giełdowe działających zgodnie z najlepszymi standardami zarządzania w zakresie ładu korporacyjnego i relacji inwestorskich, a także z uwzględnieniem czynników ekologicznych i społecznych. Wybrane spółki przechodzą trójstopniową weryfikację prowadzoną przez Giełdę Papierów Wartościowych (GPW), Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych (SEG), oraz niezależnego audytora.

Strona bez barier

Bank Millennium zdobył wyróżnienie w konkursie „Strona Internetowa bez barier” za dostosowywanie strony internetowej do potrzeb osób niepełnosprawnych, starszych oraz narażonych na wykluczenie cyfrowe. Konkurs „Strona Internetowa bez Barier” organizowany przez Fundację Widzialni oraz Szerokie Porozumienie na Rzecz Umiejętności Cyfrowych to jedyna taka inicjatywa w Polsce.

Srebrny Listek CSR

Po raz drugi Bank Millennium został wyróżniony Srebrnym Listkiem CSR w zestawieniu przygotowanym przez tygodnik Polityka i firmę doradczą Deloitte. Zestawienie przygotowano w oparciu o wytyczne międzynarodowej normy społecznej odpowiedzialności ISO 26000 odnoszącej się do siedmiu obszarów: ładu organizacyjny, prawa człowieka, praktyki z zakresu pracy, środowisko, uczciwe praktyki operacyjne, zagadnienia konsumenckie i zaangażowanie społeczne oraz w oparciu o wybrane Cele Zrównoważonego Rozwoju ogłoszone przez ONZ.

Solidny pracodawca roku 2016

Bank Millennium otrzymał tytuł „Solidny Pracodawca 2016”. Bank został doceniony m.in. za szeroki pakiet socjalny, inwestycję w rozwój kadry, projekt „Rodzice na TAK”, program nagród pracowniczych IMPAKT oraz działalność CSR: Kodeks Etyczny i wsparcie środowiska naturalnego. Ogólnopolski konkurs Solidny Pracodawca Roku ma na celu wyłonienie najlepszych pracodawców pod względem polityki zatrudnieniowej, rozwiązań pracowniczych i zarządzania zasobami ludzkimi. Ocenie poddawane są warunki pracy, terminowość wypłat, warunki socjalne, ścieżka kariery, dynamika zatrudnienia oraz zewnętrzne i wewnętrzne opinie o firmie.

III.3. Ewolucja ceny akcji i rating

2016 rok przyniósł częściowe odreagowanie rynku kapitałowego w Warszawie po znacznych spadkach większości indeksów zanotowanych w 2015 roku. Wobec bardziej neutralnego wpływu czynników lokalnych, giełda w Warszawie podążała w minionym roku za trendami światowymi, na które istotny wpływ miały takie wydarzenia polityczne, jak zwycięstwo w referendum w U.K zwolenników Brexit (wpływ negatywny) czy wygrana D.Trumpa w wyborach w USA (wpływ pozytywny, wbrew oczekiwaniom). W 2016 roku główny indeks WIG na Giełdzie Papierów Wartościowych wzrósł o 11,4% natomiast indeks „blue chip” WIG20 wzrósł wolniej, o 4,8%.

Część niekorzystnych czynników regulacyjnych i politycznych, jakie oddziaływały na notowania banków na GPW w 2015 roku, nadal było obecnych w 2016 roku, co spowodowało, że indeks WIG banki odrobił tylko 2,9% z 23,5% spadku zanotowanego w 2015 roku. Szczególnie niekorzystne nastroje i oczekiwania nadal towarzyszyły bankom zaangażowanym w walutowe kredyty hipoteczne i dopiero początek 2017 roku przyniósł istotne zniwelowanie ryzyka politycznych rozwiązań skrajnie niekorzystnych dla tych banków.

Cena akcji Banku Millennium w 2016 roku znajdowała się pod wpływem powyższych czynników, szczególnie tych specyficznych i niekorzystnych dla banków z hipotecznymi kredytami walutowymi i w związku z tym obniżyła się o 6,7% w ciągu roku.

Średni dzienny obrót akcjami Banku Millennium był niższy w 2016 roku o 35,5% w porównaniu do analogicznego okresu 2015 roku (gdy transakcja sprzedaży 15,4% akcji Banku przez podmiot dominujący - Millennium bcp - w trybie przyspieszonego budowania książki popytu spowodowała znaczący wzrost obrotów).

Wskaźniki rynkowe	30.12.2016*	30.12.2015*	Zmiana (%) Roczna
Liczba akcji Banku (w tys.)	1 213 117	1 213 117	0,00%
Średnie dzienne obroty w skali roku (w tys. zł)	5 716	8 865	-35,5%
Cena akcji Banku (zł)	5,19	5,56	-6,7%
Kapitalizacja rynku (mln zł)	6 296	6 745	-6,7%
WIG Banki	6 263	6 087	2,9%
WIG20	1 948	1 859	4,8%
WIG30	2 243	2 076	8,1%
WIG - indeks główny	51 754	46 467	11,4%

(*) ostatni dzień notowań w 2016r. i 2015r.

W 2016 roku nie zmieniono żadnego z dwóch podstawowych ratingów nadanych Bankowi Millennium. W dniu 29 lutego 2016 roku agencja ratingowa Fitch potwierdziła rating na poziomie BBB-/F3/A- (pol) ze stabilną perspektywą. W dniu 22 czerwca 2016 roku agencja ratingowa Moody's potwierdziła rating na poziomie Ba1 (perspektywa stabilna).

Rating	FITCH	MOODY'S
Długoterminowy rating depozytowy/IDR	BBB- (perspektywa stabilna)	Ba1 (perspektywa stabilna)
Krajowy długoterminowy IDR	A-(pol) (perspektywa stabilna)	-
Krótkoterminowy rating depozytowy	F-3	NP
Rating indywidualny (Viability / standalone BCA*)	bbb-	ba3
Ocena ryzyka kontrahenta (CR)		Baa3/Prime-3
Rating wsparcia	4	

(*) W marcu 2015 roku agencja Moody's zastąpiła dotychczasowy indywidualny rating BFSR (rating siły finansowej banku) oceną 'Baseline Credit Assessment (BCA)' (Podstawowa Ocena Kredytowa), która stała się podstawowym miernikiem wewnętrznej siły emitenta i nie będzie dla niego określana perspektywa.

IV. WARUNKI RYNKOWE ORAZ PERSPEKTYWY DZIAŁALNOŚCI

IV.1. Sytuacja makroekonomiczna

W 2016r. polska gospodarka utrzymała się na ścieżce wzrostu, jednak jego tempo wyhamowało. Produkt Krajowy Brutto w 2016r. wzrósł, w ujęciu realnym, o 2,8% po wzroście o 3,9% w 2015r., znacznie wolniej w porównaniu z oczekiwaniami z początku 2016r. Załamanie inwestycji ograniczało wzrost PKB podczas gdy konsumpcja przyspieszyła wspierana przez wydatki socjalne a także korzystne warunki na rynku pracy. Konsumpcja prywatna zwiększyła się o 3,6% po wzroście o 3,2% w 2015 i dodała 2,1 punktu procentowego do wzrostu PKB. Z drugiej strony inwestycje w środki trwałe spadły o 5,5% w ciągu roku odejmując 1,1 punktu procentowego od rocznej dynamiki PKB. Spadek inwestycji był spowodowany przez opóźnienia w wykorzystaniu funduszy UE z nowej perspektywy finansowej i rosnącą niepewność dotyczącą otoczenia biznesowego (włączając podatki i otoczenie regulacyjne). Saldo zewnętrzne dodało tylko 0,1 punktu procentowego do rocznego tempa wzrostu, podczas gdy rok wcześniej kontrybucja była równa 0,6 punktu procentowego. Bank ocenia, że dane makroekonomiczne nie wykazują oznak narastania nierównowag makroekonomicznych.

Wstępny szacunek pokazał, że w czwartym kwartale 2016r. spowolnienie PKB zatrzymało się a wzrost wyniósł 2,7% r/r w porównaniu z 2,5% r/r w trzecim kwartale. Szacowany spadek inwestycji wyniósł 6,0% r/r wobec 7,7% w trzecim kwartale, a odsezonowane miesięczne dane o produkcji budowlano-montażowej wskazują na pozytywną tendencję nakładów inwestycyjnych, sugerując, że gospodarka prawdopodobnie przekroczyła punkt zwrotny pod koniec 2016r. i jesteśmy w trakcie przyspieszenia wzrostu gospodarczego.

Po dobrym 2015 roku, warunki na rynku pracy uległy dalszej poprawie w 2016r. a stopa bezrobocia osiągnęła nowe minimum na poziomie 8,2% w październiku. W grudniu stopa bezrobocia rejestrowanego była równa 8,3% i była o 1,4 punktu procentowego niższa niż w grudniu 2015r. Stopa bezrobocia oparta na ankietowym badaniu siły roboczej (BAEL) także osiągnęła nowy rekord na poziomie 5,9% w trzecim kwartale 2016r. Liczba ofert pracy zarejestrowanych w urzędach rosła w ciągu roku i w grudniu była o 15,3% wyższa niż pod koniec ubiegłego roku. Jednocześnie liczba osób usuniętych z rejestru bezrobotnych spadła o 20,1% r/r, gdyż przepływy na rynku pracy są relatywnie niskie. Liczba bezrobotnych przypadających na ofertę pracy odzwierciedla rosnące problemy ze znalezieniem odpowiednich pracowników. W czerwcu i wrześniu wyniosła ona tylko 9,5 i była najniższa w historii. Może się to, z czasem, przełożyć na intensyfikację presji płacowej. Niemniej jednak wzrost płac pozostaje umiarkowany, a w grudniu przeciętne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw wzrosło o bardzo skromne 2,7% r/r. W całym roku przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej wzrosło o 3,8% w ujęciu nominalnym i o 4,2% realnie.

W listopadzie 2016r. 28-miesięczny okres deflacji wreszcie się zakończył. W grudniu 2016r. indeks cen towarów i usług konsumpcyjnych wzrósł o 0,8% r/r, ale w całym roku średni wskaźnik był nadal ujemny, równy -0,6%. Utrzymywanie się ujemnej inflacji było konsekwencją szoków po stronie podażowej na rynku żywności i paliw jak również bardzo niskiej presji popytowej w gospodarce. Na przełomie roku obserwowane jest solidne przyspieszenie inflacji, które jest skutkiem rosnących cen surowców i efektów bazy statystycznej.

W środowisku braku presji inflacyjnej, RPP utrzymywała luźne nastawienie w polityce pieniężnej. Stopa referencyjna jest rekordowo niska i obecnie wynosi 1,50%. W ocenie Banku oficjalne stopy NBP zostaną utrzymane na obecnym poziomie w najbliższej przyszłości.

Wskaźniki wyprzedzające sugerują pewną poprawę koniunktury gospodarczej, zwłaszcza w sektorze przemysłowym, gdzie indeks PMI osiągnął najwyższy od 22 miesięcy poziom 54,8 pkt. w styczniu 2017r. Bank ocenia, że w 2017r. wzrost gospodarczy może przyspieszyć do 3,1%. Struktura wzrostu może się poprawić gdyż oczekiwana jest odbudowa inwestycji publicznych. Konsumpcja prywatna ciągle pozostanie głównym motorem wzrostu, z dodatkowym wsparciem w pierwszej połowie roku ze strony programu Rodzina 500+. Przyspieszenie konsumpcji przekłada się na rosnący import i pewne pogorszenie salda zewnętrznego. Po solidnym przyspieszeniu na początku roku, oczekiwana jest stabilizacja inflacji CPI poniżej celu NBP na poziomie 2,5%, nie powodując konieczności dostosowania stóp procentowych NBP.

IV.2. Polski sektor bankowy i pozycja Grupy Banku Millennium

W roku 2016 banki w Polsce działały w trudnym otoczeniu rynkowym, głównie w wyniku wprowadzenia (począwszy od lutego 2016 roku) nowego, specjalnego podatku bankowego naliczanego w wysokości 0,44% rocznie od salda sumy bilansowej pomniejszonej o fundusze własne, wartość obligacji Skarbu Państwa oraz kwotę zwolnioną z opodatkowania w wysokości 4 mld zł. Z drugiej strony, rok 2016 nie przyniósł tak istotnych nowych interwencji regulacyjnych w zakresie przychodów z odsetek lub prowizji, jak te, które miały miejsce w

roku 2015 (np. cięcie rynkowych stóp procentowych, obniżka maksymalnych opłat interchange, utworzenie nowego Funduszu Wsparcia Kredytobiorców lub wzrost obowiązkowych opłat na Bankowy Fundusz Gwarancyjny), ale nadal rok 2016 był pod wpływem wdrażania nowych przepisów o działalności ubezpieczeniowej. Mniejsza była również dodatkowa opłata na Bankowy Fundusz Gwarancyjny w związku z upadłością banków spółdzielczych: 140 mln zł w roku 2016 w porównaniu z ponad 2 mld zł w 2015 roku.

Rok 2016 nie przyniósł żadnego regulacyjnego rozwiązania kwestii walutowych kredytów hipotecznych, chociaż na chwilę obecną skierowano do Sejmu trzy różne projekty ustaw, w tym prezydencki projekt ustawy o pomocy walutowym kredytobiorcom hipotecznym w formie zwrotu części spreadu walutowego pobranego przez bank. Taka sytuacja generowała niepewność, która wpływała na rynkowe kursy większości banków notowanych na warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych, pomimo zadowalającej przeciętnej jakości portfela walutowych kredytów hipotecznych w polskim systemie bankowym i silnej pozycji kapitałowej polskich banków.

Rok 2016 przyniósł również dalszy wzrost wymogów kapitałowych nałożonych na banki, w tym nowy bufor zabezpieczający (conservation buffer) w wysokości 1,25% (obowiązujący w Polsce od stycznia 2016 roku) i bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym nałożony na największe polskie banki w kwocie między 0,75% a 0,25%. W drugiej połowie 2016 roku Komisja Nadzoru Finansowego (KNF) zrewidowała również specjalne bufory II filara w celu pokrycia ryzyka wynikającego z walutowych kredytów hipotecznych udzielonych gospodarstwom domowym. Ogłoszono również, że w związku z walutowymi kredytami hipotecznymi mogą być nałożone na banki dalsze wymogi kapitałowe. Sytuacja ta zwiększa fundusze własne banków polskich głównie poprzez ograniczenie możliwości wypłaty dywidend. Fundusze własne polskich banków zwiększyły się w ciągu roku o 6% osiągając bardzo wysoką kwotę 184 mld zł. Ten poziom funduszy własnych umożliwił polskim bankom utrzymanie bardzo silnych współczynników wypłacalności: łącznego współczynnika kapitałowego (TCR) na poziomie 17,6% a współczynnika Tier 1 na poziomie 16% (dane na wrzesień 2016). Silna pozycja kapitałowa polskich banków, korzystna z punktu widzenia bezpieczeństwa, jest jednak źródłem dalszej negatywnej presji na kursy rynkowe banków, z powodu niższych wskaźników ROE i braku wypłaty dywidend.

Równocześnie kontynuowany jest proces wzrostu koncentracji sektora bankowego w Polsce, głównie w wyniku działalności akwizycyjnej podmiotów kontrolowanych przez państwo (PKO BP, PZU SA oraz PFR - Polski Fundusz Rozwoju). Z końcem 2016 roku Unicredit Bank, właściciel drugiego co do wielkości banku w Polsce, zgodził się na sprzedaż 32,8% udziału w Pekao SA na rzecz PZU i PFR. Po jej zakończeniu transakcja ta zwiększy udział banków z dominującym kapitałem krajowym (głównie państwowym) w polskim systemie bankowym do około 50%. Na koniec 3 kw. 2016 roku 10 największych banków dysponowało 68%, a 5 największych banków 50% sumy bilansowej sektora.

W ciągu roku 2016 depozyty ogółem sektora bankowego wzrosły znacznie o 8,9% w skali roku (dane NBP), co stanowi drugi kolejny tak silny wzrost, pomimo obniżenia stóp procentowych w Polsce w 2014 i 2015 roku do rekordowo niskiego poziomu 1,5% (stopa referencyjna). Szczególnie silny wzrost zanotowano w segmencie gospodarstw domowych: +9,4% r/r. Kredyty banków ogółem wzrosły mniej zdecydowanie, o 4,6% r/r, przy rozczarowującym 3,7% wzroście kredytów dla sektora przedsiębiorstw. W wyniku tego, w roku 2016 uległa poprawie płynność polskich banków: wskaźnik kredyty/depozyty w całym sektorze obniżył się z 103% na koniec 2015 roku do 96% na koniec grudnia 2016 roku.

Na koniec września 2016 r. Grupa Banku Millennium była na 8 miejscu wśród największych banków komercyjnych w Polsce pod względem aktywów i depozytów ogółem. Na koniec 2016 r. udział Banku w rynku depozytów osiągnął 5,1%, podczas gdy w kredytach pozostawał na poziomie 4,5%. Grupa Banku Millennium, obejmująca sam Bank oraz spółkę leasingową, towarzystwo funduszy inwestycyjnych i dom maklerski, utrzymuje relatywnie mocniejszą pozycję w kredytach detalicznych i kartach kredytowych (ok 5,7% udział w rynku). Inne ważne segmenty Grupy obejmują leasing (7 miejsce na rynku) i faktoring (czwarty pod względem wielkości podmiot na rynku). Dystrybucja produktów i usług Grupy jest realizowana zarówno poprzez 369 oddziałów, jak i kanały elektroniczne, w tym bankomaty, internet, obsługę telefoniczną i aplikacje mobilne. W ciągu 2016 roku Grupa Banku Millennium poprawiła swoją pozycję w zakresie udziału w rynku depozytów detalicznych, natomiast udział w rynku kredytów hipotecznych i depozytów przedsiębiorstw spadł.

W roku 2017 Bank oczekuje spowolnienia wzrostu depozytów w sektorze bankowym, głównie z powodu wzrostu konsumpcji, jak również konkurencji innych, niedepozytowych produktów oszczędnościowych. Odnosnie kredytów całego sektora bankowego, Bank oczekuje przyśpieszenia ich wzrostu, czemu sprzyjać będzie oczekiwane odbicie w inwestycjach przedsiębiorstw.

Istnieją również potencjalne czynniki zewnętrzne, które w nadchodzących kwartałach mogłyby mieć wpływ na działalność polskiego sektora bankowego (oraz Banku Millennium):

- W dniu 2 sierpnia 2016 trafił do Sejmu prezydencki projekt ustawy pomocy walutowym kredytobiorcom hipotecznym. Zgodnie z tym projektem, ustawą mają być objęte umowy kredytów walutowych (wszystkie waluty) zawarte od 1 lipca 2000 roku do 26 sierpnia 2011 roku (wejście w życie tzw. „ustawy antyspreadowej”). Niniejszy projekt ustawy dotyczy zwrotu części spreadów walutowych stosowanych przez banki. Jednocześnie ogłoszono, że na banki mogą zostać nałożone dodatkowe wymogi kapitałowe w

celu restrukturyzacji walutowych kredytów hipotecznych. Łącznie z opisanym powyżej prezydenckim projektem w chwili obecnej w Sejmie złożone zostały trzy projekty ustaw i w konsekwencji nie jest możliwe oszacowanie wpływu przedmiotowej regulacji na sektor bankowy. Jednakże o ile deklarowane obecnie inicjatywy dotyczące zwrotów spreadów, zostaną wdrożone i staną się obowiązkowe do wykonania przez banki, mogłyby znacznie obniżyć rentowność Banku oraz jego pozycję kapitałową.

- 13 stycznia 2017 roku Komitet Stabilności Finansowej (KSF) w Polsce wydał zbiór rekomendacji dotyczących restrukturyzacji portfela kredytów mieszkaniowych (hipotecznych) w walutach obcych. Proponowane rozwiązania nadzorcze mające na celu sprzyjanie podejmowaniu przez banki oraz kredytobiorców decyzji o restrukturyzacji, obejmują między innymi: podwyższenie wagi ryzyka dla walutowych ekspozycji hipotecznych, podwyższenie minimalnej wartości parametru LGD dla ekspozycji zabezpieczonych hipoteką na nieruchomości mieszkalnej, umożliwienie wykorzystania Funduszu Wsparcia Kredytobiorców na dobrowolną restrukturyzację kredytów, aktualizację Metodyki Badania i Oceny Nadzorczej (BION) o zasady pozwalające przypisać odpowiedni poziom narzutu kapitałowego kolejnym czynnikom ryzyka związanym z walutowymi kredytami mieszkaniowymi (ryzyko operacyjne, ryzyko rynkowe i ryzyko zbiorowego niewykonania zobowiązania przez kredytobiorców) oraz uzupełnienie obecnie stosowanych w ramach filara 2 dodatkowych buforów kapitałowych związanych z tymi czynnikami ryzyka. KSF wskazał również, że KNF powinien wydać rekomendację dotyczącą dobrych praktyk przy restrukturyzacji walutowych kredytów mieszkaniowych. Na koniec KSF wskazuje, że BFG powinien uwzględnić ryzyka związane z walutowymi kredytami mieszkaniowymi w metodzie wyznaczania składek na Bankowy Fundusz Gwarancyjny. Na podstawie dostępnych informacji nie jest możliwa analiza wpływu tych rekomendacji, jednak wdrożenie części lub wszystkich rekomendacji może mieć wpływ na wyniki i współczynniki kapitałowe banków, w tym Banku Millennium, chociaż jest możliwe, że zachodząc będą pewne efekty równoważące.
- Wzrost niepewności związany ze skutkami Brexitu, polityki nowego prezydenta Stanów Zjednoczonych D. Trumpa oraz wyborów w Europie może obniżyć perspektywy światowej gospodarki, wywołując niestabilność na rynkach finansowych i zmniejszając skalę ożywienia gospodarczego w Polsce.
- Możliwe ożywienie w inwestycjach przedsiębiorstw, zwłaszcza w drugiej połowie roku, dzięki spodziewanemu wzrostowi wykorzystania funduszy UE, mogłoby przyczynić się do wzrostu kredytów inwestycyjnych. Z uwagi jednak na dobre wyniki finansowe i wysoką płynność polskich przedsiębiorstw, popyt sektora przedsiębiorstw na finansowanie może pozostać umiarkowany.
- Potencjalny wzrost rentowności polskich obligacji w wyniku większych potrzeb pożyczkowych, globalnych nastrojów oraz oczekiwanych wzrostów stop procentowych w Polsce w 2018 roku.
- Nadal dobra sytuacja na rynku pracy i rosnące dochody gospodarstw domowych, częściowo w wyniku programu Rodzina 500+, powinny wspomagać popyt na kredyt gospodarstw domowych oraz jakość portfela kredytów.

IV.3. Realizacja strategii oraz perspektywy rozwoju biznesu

W roku 2016 Bank Millennium w dalszym ciągu wdrażał swój plan strategiczny na lata 2015-17, utrzymując główny kierunek z niezbędnymi korektami w obliczu negatywnego wpływu nowego podatku bankowego oraz zmian regulacyjnych. Główne cele średniookresowe to przede wszystkim ochrona oraz odbudowa rentowności, która znalazła się pod niekorzystnym wpływem nowego podatku bankowego, oraz:

- Osiągnięcie liczby 1,6 mln aktywnych klientów detalicznych;
- Zwiększenie udziału rynkowego w funduszach klientów detalicznych do ponad 6%;
- Wskaźnik koszty/dochody w przedziale 45%-47%;
- Wskaźnik kredyty/depozyty na poziomie niższym niż 95%.

Główne inicjatywy w zakresie wdrożenia planu strategicznego Banku dążą do poprawy wyników poprzez skupienie się na przychodowych i kosztowych pozycjach segmentów detalicznego i korporacyjnego, i są oparte na czterech filarach:

- Przyspieszeniu pozyskiwania klientów detalicznych z koncentracją na uzyskiwaniu efektu skali „świata cyfrowego” i wartości nowych klientów określonej na zasadzie krańcowego przychodu i kosztu, z równoczesnym naciskiem na produkty o wyższej marży w celu utrzymania rentowności segmentu;
- Maksymalizacji wartości klienta oraz zwiększeniu efektywności w zatrzymywaniu klientów poprzez zaawansowane metody analityczne;

iii) Utrzymaniu tempa wzrostu w segmencie przedsiębiorstw, poprzez zachowanie rentowności dzięki silniejszemu naciskowi na optymalizację aktywów i tworzenie wartości niż na wzrost kredytów, a ponadto poprzez redukcję kosztów ryzyka oraz wzmacnianie pozycjonowania Banku w finansowaniu specjalistycznym;

iv) Zachowaniu wyróżniającej jakości operacyjnej oraz ścisłej kontroli kosztów, poprzez uproszczony cyfrowy model operacyjny i przygotowanie platformy informatycznej na przyszłość.

W roku 2016 Bank zwiększył liczbę aktywnych klientów detalicznych o 122 tys. zbliżając się na koniec roku do liczby 1,5 mln tych klientów. Wzrostowi temu towarzyszył wzrost depozytów detalicznych, o 11% r/r, szybszy niż cały rynek, dzięki czemu osiągnięto udział rynkowy 5,8%. Grupa utrzymała również dwucyfrowy wzrost portfela kredytów gotówkowych (+11% r/r) i przyspieszyła sprzedaż złotych kredytów hipotecznych (+30% r/r). W bankowości korporacyjnej głównym celem był wzrost rentowności: zysk brutto wzrósł o 31% r/r, czemu sprzyjał dużo niższy koszt ryzyka. Wdrażanie strategii na lata 2015-2017 umożliwiło Bankowi Millennium konsolidację jego pozycji jako banku o wiodącej jakości i technologicznie zaawansowanego, oraz realizację większości jego celów. Nowy podatek bankowy wprowadzony w Polsce począwszy od roku 2016 i brak wypłaty dywidendy miał niekorzystny wpływ na realizację celu w zakresie ROE.

W obszarze cyfryzacji Bank kontynuuje szybki rozwój platformy internetowej, z koncentracją na podejściu omnikanalowym, zakładającym pełną integrację Millenetu, bankowości mobilnej, TeleMillennium i oddziałów Millennium. Zapewnia to klientom najwyższy poziom obsługi i pozwala Bankowi na stosowanie zaawansowanej analityki biznesowej.

W obszarze infrastruktury i operacyjnym Bank zachował wysoką jakość oraz dyscyplinę kosztową, utrzymując niski wzrost kosztów operacyjnych, dużo niższy niż wzrost przychodów operacyjnych i podstawowych. Dzięki temu Bank Millennium zdołał utrzymać wskaźnik koszty/dochody na poziomie 45% (50% bez pozycji jednorazowych), co wskazuje na kontynuację pozytywnego trendu rozpoczętego parę lat temu.

Na koniec, Bank znacznie poprawił bufor płynności (wskaźnik kredyty/depozyty 84%) oraz utrzymał bezpiecznie wysokie współczynniki kapitałowe (TCR na poziomie Grupy 17.4%). Rokuje to dobrze w zakresie dotychczasowych i nowych buforów kapitałowych wprowadzanych w Polsce. Z uwagi jednak na stanowisko KNF w kwestii polityki dywidendowej banków opublikowane w grudniu 2016 roku, zarząd Banku przedłożył Walnemu Zgromadzeniu Akcjonariuszy Banku propozycję zatrzymania w funduszach własnych pełnego zysku netto za rok 2016.

W przyszłości Bank Millennium kontynuować będzie swoją obecną strategię wzrostu organicznego, koncentrując się na szybkiej akwizycji klientów, równocześnie konsolidując swoją pozycję jako banku o wiodącej jakości i technologicznie zaawansowanego. Trwały wzrost detalicznej bazy depozytowej, zmiana miksu aktywów z rosnącym udziałem kredytów konsumpcyjnych, ścisłe kryteria ryzyka i rentowności w zakresie wzrostu kredytów i wykorzystywanie platformy cyfrowej w celu maksymalizacji sprzedaży - to dalsze cele strategiczne Banku na rok 2017.

V. SYTUACJA FINANSOWA BANKU MILLENNIUM W 2016 ROKU

V.1. Informacja o ważnych wydarzeniach mających wpływ na działalność Banku

- Jak wcześniej informowano, Bank jako członek Visa Europe Ltd. jest jednym z beneficjentów transakcji zawartej w dniu 2 listopada 2015 pomiędzy Visa Inc. oraz Visa Europe Ltd. Bank w wyniku konwersji otrzymał 59,2 miliona Euro w gotówce, 21 493 akcji uprzywilejowanych i jest uprawniony do otrzymania płatności odroczonej w kwocie około 5 milionów Euro pomniejszonej o ewentualne korekty. Rozliczenie transakcji VISA odbyło się w dniu 21 czerwca 2016 roku i miało znaczący, pozytywny wpływ na wyniki Banku w I połowie 2016: przychody brutto z tego tytułu wyniosły 283 mln złotych. W celu oszacowania wartości godziwej odroczonej płatności i akcji uprzywilejowanych, uwzględniono wartość pieniądza w czasie, okres konwersji akcji uprzywilejowanych na akcje zwykłe VISA oraz korekty wynikające ze sporów (bieżących lub potencjalnych) których stroną byłaby VISA lub Bank. W czwartym kwartale 2016 roku, biorąc pod uwagę praktykę przyjętą przez sektor bankowy, jak również prawdopodobieństwo ewentualnych sporów, Bank dokonał ponownej oceny wartości godziwej rozliczenia transakcji VISA. W efekcie wartość komponentu odroczonej płatności została skorygowana o 22,6 mln złotych. W związku z powyższym, Bank ujął przychody z tytułu zmiany wartości godziwej składnika odroczonej płatności co zwiększyło przychody brutto z tytułu rozliczenia VISA rozpoznane w pierwszej połowie roku o dodatkową kwotę 22,6 mln złotych.
- W dniu 28 października 2016 roku Bank otrzymał powiadomienie z Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w sprawie konieczności przekazania przez Bank na rzecz BFG wpłaty w wysokości 7,1 mln złotych przeznaczonej na wypłatę środków gwarantowanych z tytułu depozytów zgromadzonych w BS Nadarzyn.
- W dniu 10 października 2016 r. Bank Millennium otrzymał decyzję Komisji Nadzoru Finansowego (KNF), dotyczącą zidentyfikowania Banku jako innej instytucji o znaczeniu systemowym i nałożeniu na zasadzie indywidualnej i skonsolidowanej na Bank bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym w wysokości równoważnej 0,25% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko (tylko na kapitał podstawowy Tier 1). Decyzja ta wydana została na podstawie art. 39 ust. 1 i 3 w związku z art. 5 ustawy z 5.08.2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym i była natychmiast wykonalna.
- W październiku i grudniu 2016 r. Bank i Grupa otrzymały od KNF zalecenie utrzymywania funduszy własnych na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych na poziomie 3,09 p.p. (Bank) i 3,05 p.p. (Grupa), który powinien składać się co najmniej w 75% z kapitału Tier I (co odpowiada 2,32 p.p. dla Banku i 2,29 p.p. dla Grupy) oraz co najmniej w 56% z kapitału podstawowego Tier I (co odpowiada 1,73 p.p. dla Banku i 1,71 p.p. dla Grupy). Zalecenie to zastępuje poprzednie zalecenie utrzymania funduszy własnych Banku na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego na poziomie 3,83 p.p. w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych, który powinien składać się co najmniej w 75% z kapitału Tier 1 (co odpowiada 2,87 p.p.).

V.2. Rachunek zysków i strat Banku

Przychody operacyjne (mln zł)	2016	2015	Zmiana r/r
Wynik z tytułu odsetek	1 403,9	1 270,4	10,5%
Wynik z tytułu prowizji	490,3	547,6	-10,5%
Wynik z działalności podstawowej*	1 894,1	1 818,1	4,2%
Pozostałe przychody pozaodsetkowe **	419,3	380,5	10,2%
z czego dywidendy	46,1	334,0	-86,2%
z czego przychody i obciążenia jednorazowe	231,5	(140,3)	-
Przychody operacyjne ogółem	2 313,5	2 198,6	5,2%

(*) Suma wyniku z tytułu odsetek oraz wyniku z tytułu prowizji.

(**) Obejmuje wynik z pozycji wymiany, wynik z tytułu operacji finansowych, dywidendy oraz pozostałe przychody i koszty operacyjne netto.

Wynik z tytułu odsetek za rok 2016 wyniósł 1.403,9 mln zł i wzrósł o 10,5% w porównaniu z poprzednim rokiem, dzięki zarówno wzrostowi wolumenów biznesowych jak i poprawie marży odsetkowej po okresie presji na marżę, co wynikało ze znaczących cięć stóp przez bank centralny w poprzednich latach.

Wynik z tytułu prowizji za rok 2016 wyniósł 490,3 mln zł, co oznacza 10,5% spadek rok do roku, z powodu niższych prowizji, powiązanych z rynkami kapitałowymi (np. niższe prowizje z tytułu dystrybucji produktów inwestycyjnych) jak i niższych opłat ubezpieczeniowych, aczkolwiek pozytywnym faktem jest to, że poziom opłat i prowizji z tytułu kredytów i gwarancji wzrósł o 17,8 mln zł w porównaniu z poprzednim rokiem.

Wynik na działalności podstawowej, definiowany jako połączenie wyniku z odsetek i wyniku z prowizji, sięgnął kwoty 1.894,1 mln zł za rok 2016 i wzrósł o 4,2% w porównaniu z poprzednim rokiem, w wyniku ww. odbicia w wyniku z pozycji odsetek.

Pozostałe przychody pozaodsetkowe, które obejmują wynik z pozycji wymiany, wynik na operacjach finansowych, dywidendy oraz pozostałe dochody i koszty operacyjne, wzrosły o 10,2%. Ta pozycja dochodów obejmuje jednorazowe dochody i obciążenia, które łącznie miały pozytywny wpływ na rok 2016 i wyraźnie negatywny na rok 2015. Pozycje jednorazowe (przed opodatkowaniem) w roku 2016, obejmowały głównie przychód z tytułu transakcji na akcjach Visa Europe w kwocie 283 mln zł oraz pozostałe obciążenia jednorazowe w wys. 51,5 mln zł, zaksięgowane w II kw. roku. Wartość pozycji jednorazowych w roku 2015 obejmowała głównie wpłaty do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, związane z upadłym bankiem spółdzielczym w Wołominie oraz wpłaty do Funduszu na wsparcie kredytobiorców hipotecznych, będących w trudnej sytuacji finansowej (plus inne obciążenia jednorazowe) w łącznej wysokości -140,3 mln zł (brutto). Z drugiej strony w 2015 r. Bank zanotował wyjątkowo wysokie dywidendy z podmiotów powiązanych, przede wszystkim dużo wyższą dywidendę z Millennium Leasing, w tym część zysku netto 2015 r. oraz zyski zatrzymane z lat poprzednich. Przedmiotowa dywidenda więcej, niż zrekompensowała obciążenia jednorazowe, o których mowa powyżej.

Łączne przychody operacyjne Banku w roku 2016 osiągnął 2.313,5 mln zł i wzrósł o 5,2% rok do roku.

Koszty ogółem w 2016 r. wyniosły 1.051,8 mln zł, co oznacza wzrost o 2,2% w porównaniu z rokiem 2015.

Koszty operacyjne (mln zł)	2016	2015	Zmiana r/r
Koszty osobowe	(517,0)	(507,1)	2,0%
Pozostałe koszty administracyjne*	(534,8)	(522,5)	2,4%
Koszty operacyjne ogółem	(1 051,8)	(1 029,5)	2,2%
Wskaźnik koszty/dochody	45,5%	46,8%	-1,4 p.p.

(*) w tym amortyzacja

Koszty osobowe w 2016 r. wyniosły 517,0 mln zł i wzrosły nieznacznie o 2,0% w porównaniu z poprzednim rokiem. Łączna liczba pracowników w Banku obniżyła się o 78 osób w porównaniu z końcem grudnia 2015, do poziomu 5.497 osób (etatów), zgodnie z procesem optymalizacji sieci.

Strukturę zatrudnienia w Grupie Banku Millennium przedstawia poniższa tabela:

Struktura zatrudnienia (w etatach)	31.12.2016	31.12.2015	Zmiana r/r
Bank Millennium S.A.	5 497	5 575	-1,4%
Podmioty zależne	347	336	3,3%
Grupa Banku Millennium ogółem	5 844	5 911	-1,1%

Więcej informacji o strukturze zatrudnienia i wynagrodzeń zawiera Rozdział VIII niniejszego dokumentu.

Pozostałe koszty administracyjne (w tym amortyzacja) wyniosły 534,8 mln zł i wzrosły o 2,4% rok do roku, głównie z powodu wyższych kosztów informatycznych, kosztu usług zewnętrznych (takich, jak prawne, doradcze, itp.) i amortyzacji (+10,1% rocznie).

Wskaźnik koszty/dochody za rok 2016 wynosił 45,5% i był niższy o 1,3 pkt. proc. w porównaniu z poziomem z poprzedniego roku wynoszącym 46,8%, z pewnym pozytywnym wpływem ze strony dochodów jednorazowych, o których mowa powyżej.

Łączne odpisy netto z tytułu utraty wartości, stworzone przez Bank w roku 2016, wyniosły 209,2 mln zł i były o 8.9% niższe, niż w roku 2015 ze względu na znacznie niższe odpisy w segmencie korporacyjnym, wsparte przez pozytywny efekt restrukturyzacji i windykacji (netto rozwiązanie 19 mln zł rezerw, w porównaniu z 32 mln zł, utworzonymi w roku poprzednim), co z nadwyżką zrekompensowało wyższy poziom rezerw w segmencie detalicznym (wzrost do 228,5 mln zł z 198,0 mln zł w 2015 r.).

Zysk netto w analizowanym okresie wyniósł 652,7 mln zł i był niższy o 19,8% w porównaniu z poziomem z poprzedniego roku, z powodu wyjątkowo wysokiego dochodu z tytułu dywidendy w 2015 r., o czym mowa powyżej oraz - nawet w większym stopniu, z powodu podatku bankowego. Z dniem 1 lutego 2016 r. wprowadzono nowy, specjalny podatek bankowy ze stawką 0,44% w skali roku od aktywów własnych, pomniejszonych o fundusze własne, obligacje skarbowe oraz kwotę wolną od tego podatku, wynoszącą 4 mld zł. Bank Millennium w 2016 r. został obciążony kwotą 174,1 mln zł z tytułu przedmiotowego podatku.

Zysk netto (mln zł)	2016	2015	Zmiana r/r
Przychody operacyjne	2 313,5	2 198,6	5,2%
Koszty operacyjne *	(1 051,8)	(1 029,5)	2,2%
Odpisy na utratę wartości	(209,5)	(229,9)	-8,9%
Podatek bankowy	(174,1)	-	-
Wynik przed opodatkowaniem	878,1	939,1	-6,5%
Podatek dochodowy	(225,5)	(125,0)	80,4%
Wynik netto	652,7	814,2	-19,8%

(*) bez odpisów na utratę wartości aktywów finansowych i niefinansowych

V.3. Pozycje bilansowe i pozabilansowe

Aktywa

Aktywa Banku na dzień 31 grudnia 2016 r. wyniosły 68.395 mln zł, co oznacza wzrost o 3,5%, w porównaniu z końcem 2015 r. Strukturę aktywów Banku oraz zmiany poszczególnych składników przedstawia poniższa tabela:

AKTYWA (mln zł)	31.12.2016		31.12.2015		Zmiana 2016/2015 (%)
	Wartość	Struktura	Wartość	Struktura	
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 778,8	2,6%	1 946,4	2,9%	-8,6%
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	1 267,8	1,9%	2 348,7	3,6%	-46,0%
Kredyty i pożyczki udzielone Klientom	46 593,4	68,1%	46 070,7	69,7%	1,1%
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	90,5	0,1%	0,0	0,0%	-
Papiery dłużne	17 390,7	25,4%	14 044,3	21,3%	23,8%
Instrumenty pochodne (zabezpieczające i do obrotu)	268,1	0,4%	429,3	0,6%	-37,6%
Akcje, udziały i inne instrumenty finansowe*	255,0	0,4%	452,7	0,7%	-43,7%
Wartości niematerialne oraz rzeczowe aktywa trwałe**	212,9	0,3%	204,2	0,3%	4,3%
Pozostałe aktywa	537,4	0,8%	568,9	0,9%	-5,5%
Aktywa razem	68 394,6	100,0%	66 065,3	100,0%	3,5%

(*) w tym inwestycje w jednostki podporządkowane

(**) bez aktywów trwałych do zbycia

Wyższy poziom aktywów wynikał głównie ze wzrostu papierów dłużnych o 3.346 mln zł (czyli o 23,8%), w tym głównie papierów dłużnych, wyemitowanych przez Skarb Państwa oraz przez Narodowy Bank Polski (bank centralny) oraz ze wzrostu kredytów, udzielonych Klientom, o 523 mln zł (czyli o 1,1%).

Kredyty i pożyczki, udzielone Klientom

Kredyty i pożyczki, udzielone Klientom, stanowią dominującą pozycję w strukturze aktywów Banku (68,1% na dzień 31 grudnia 2016 r.). Łączna wartość kredytów wyniosła 46.593 mln zł (w ujęciu netto) na koniec grudnia 2016 r., co oznacza wzrost o 1,1% w skali roku.

Na koniec grudnia 2016 r., kredyty dla Klientów indywidualnych wyniosły 33.242 mln zł i wzrosły o 1,0%. kredyty hipoteczne pozostają największą częścią tego portfela, z łącznym saldem netto, wynoszącym 27,492 mln zł, co oznacza spadek o 0,7% rok do roku z powodu naturalnej spłaty tego portfela. Spadek ten byłby wyższy, gdyby nie wzrost kursu CHF/PLN w stosunku do końca roku 2015. Złotowe kredyty hipoteczne (brutto) wzrosły o 2,5% rok do roku z powodu wyższych wypłat nowych kredytów w roku 2016: 895 mln zł, co oznacza wzrost o 30% rok do roku.

Niehipoteczne kredyty detaliczne (pożyczki gotówkowe, karty kredytowe, kredyty w rachunku itp.) wyniosły 5.750 mln zł na koniec grudnia 2016 r. i wzrosły zdecydowanie o 10,1%, czyli o 527 mln zł, rok do roku. Wzrost ten wynikał głównie z solidnej sprzedaży nowych pożyczek gotówkowych, która wyniosła 2.265 mln zł w roku 2016.

Kredyt dla przedsiębiorstw wyniosły 13.352 mln zł na dzień 31 grudnia 2016 r., rosnąc o 1,4% w skali roku.

Strukturę i dynamikę kredytów, udzielonych Klientom Grupy przedstawia poniższa tabela:

Kredyty dla Klientów (mln zł)	31.12.2016	31.12.2015	Zmiana (wartość)	Zmiana (%)
Kredyty dla gospodarstw domowych	33 241,6	32 906,0	335,7	1,0%
- kredyty hipoteczne	27 492,0	27 683,4	-191,4	-0,7%
- pozostałe kredyty dla gosp. domowych	5 749,6	5 222,6	527,0	10,1%
Kredyty dla przedsiębiorstw i sektora publicznego	13 351,8	13 164,8	187,0	1,4%
Kredyty i pożyczki dla Klientów netto	46 593,4	46 070,7	522,7	1,1%
Odpisy na utratę wartości	1 235,8	1 325,1	-89,3	-6,7%
Kredyty i pożyczki dla Klientów brutto	47 829,2	47 395,8	433,4	0,9%

Średnie oprocentowanie portfela kredytów Banku w 2016 r. wynosiło 4,10%. Oprocentowanie to obejmuje dochód odsetkowy z instrumentów pochodnych zabezpieczających (głównie z transakcji swapów walutowo-procentowych CIRS), w związku z kredytami udzielonymi w walutach zagranicznych, rekompensując niższe, nominalne oprocentowanie przedmiotowych kredytów.

Dłużne papiery wartościowe

Wartość papierów dłużnych wyniosła 17.391 mln zł na koniec grudnia 2016 i wzrosła znacznie, o 3.346 mln zł (tj. o 23,8%), w porównaniu z saldem na dzień 31 grudnia 2015 r., tym samym znacząco poprawiając bufor płynności. Przeważającą część papierów dłużnych (tj. 99,2%) stanowiły obligacje i bony, wyemitowane przez Skarb Państwa oraz przez Narodowy Bank Polski (bank centralny). Udział papierów dłużnych w Aktywach ogółem Grupy wzrósł do 25,4% z poziomu 21,3% na koniec 2015 r.

Instrumenty pochodne

Wartość instrumentów pochodnych (przeznaczonych do obrotu oraz na transakcje zabezpieczające) wyniosła 268 mln zł na koniec grudnia 2016 r., co oznacza spadek o 37,6%, w porównaniu z 31 grudnia 2015 r.

Kredyty i pożyczki, udzielone bankom

Kredyty i pożyczki, udzielone bankom (w tym lokaty międzybankowe) wyniosły 1.268 mln zł na koniec grudnia 2016 r., co oznacza wyraźny spadek o 46,0% rok do roku z powodu niższej wartości lokat złożonych w bankach-kontrahentach, zabezpieczających transakcje hedgingowe. Wpływ na to miało aktywne zarządzanie portfelem swapów walutowych, odmiennej struktury instrumentów zabezpieczających oraz innych warunków odnawianych kontraktów zabezpieczających.

Akcje i pozostałe instrumenty finansowe

Akcje i pozostałe instrumenty finansowe wynosiły 255 mln zł na koniec grudnia 2016 r., co oznacza znaczny spadek o 198 mln zł w porównaniu z 31 grudnia 2015 r. Zmiana ta wynika z zamknięcia transakcji na akcjach Visa Europe Ltd w dniu 21 czerwca 2016 r, o której mowa na początku niniejszego rozdziału.

Wartości niematerialne oraz rzeczowe środki trwałe (nakłady inwestycyjne)

Wartości niematerialne oraz rzeczowe środki trwałe wyniosły 213 mln zł na koniec grudnia 2016 r., co oznacza niewielki wzrost o 4,3% w skali roku.

Łączne nakłady inwestycyjne Banku w ciągu roku 2016 wyniosły 51,2 mln zł, w tym 27,1 mln zł wydane na infrastrukturę fizyczną Banku (oddziały, bankomaty, ochrona itp.), a 24,1 mln zł wydane na oprogramowanie i infrastrukturę informatyczną. Inwestycje Banku Millennium planowane na rok 2017 wynoszą 69,6 mln zł.

Zobowiązania

Strukturę zobowiązań i kapitałów Banku oraz zmiany poszczególnych składników przedstawia poniższa tabela:

PASywa (mln zł)	31.12.2016		31.12.2015		Zmiana 2016/2015 (%)
	Wartość	Struktura	Wartość	Struktura	
Zobowiązania wobec banków	1 270,7	2,1%	1 443,9	2,4%	-12,0%
Zobowiązania wobec Klientów	55 988,2	90,8%	52 920,6	88,5%	5,8%
Zobowiązania z tytułu sprzedanych pap. wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	0,0	0,0%	0,0	0,0%	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez RZiS oraz instrumenty pochodne zabezpiecz.	1 488,7	2,4%	2 476,8	4,1%	-39,9%
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	1 113,2	1,8%	1 135,5	1,9%	-2,0%
Rezerwy	48,6	0,1%	30,3	0,1%	60,6%
Zobowiązania podporządkowane	664,0	1,1%	639,6	1,1%	3,8%
Pozostałe zobowiązania*	1 079,6	1,8%	1 126,4	1,9%	-4,2%
Zobowiązania razem	61 653,1	100,0%	59 773,2	100,0%	3,1%
Razem kapitał	6 741,5		6 292,1		7,1%
Razem zobowiązania i kapitał	68 394,6		66 065,3		3,5%

(* w tym zobowiązania podatkowe)

Na koniec grudnia 2016 r. zobowiązania stanowiły 90,1%, a kapitały Banku stanowiły 9,9% zobowiązań i kapitałów ogółem.

Na dzień 31 grudnia 2016 r., zobowiązania ogółem Banku wynosiły 61.653 mln zł i wzrosły o 1.880 mln zł (czyli 3,1%) w stosunku do wartości na dzień 31 grudnia 2015 r. Przedmiotowy wzrost wynikał głównie z wyraźnego wzrostu depozytów Klientów (o 3.068 mln zł).

Depozyty Klientów

Depozyty Klientów stanowiły główne zobowiązanie Banku i na dzień 31 grudnia 2016 r. stanowiły 90,8% zobowiązań ogółem.

Depozyty Klientów są głównym źródłem finansowania działalności Banku i obejmują - głównie - środki Klientów, ulokowane na rachunkach bieżących, oszczędnościowych i lokat terminowych. Na dzień 31 grudnia 2016 r.

depozyty Klientów wynosiły 55.988 mln zł i notowały wzrost o 3.068 mln zł tj. 5,8% w stosunku do salda na dzień 31 grudnia 2015 r.

Na dzień 31 grudnia 2016 r. depozyty Klientów indywidualnych wynosiły 39.565 mln zł i stanowiły 70,7% łącznego salda depozytów Klientów. Ta grupa depozytów wzrosła znacznie o 4.046 mln zł, czyli o 11,4% rok do roku, przy wsparciu rosnącej liczby rachunków bieżących i klientów. Rachunki bieżące i oszczędnościowe były głównym motorem tego wzrostu (o 35% rok do roku) i stanowiły 58% depozytów ogółem Klientów indywidualnych.

Depozyty przedsiębiorstw i sektora publicznego wynosiły 16.423 mln zł na dzień 31 grudnia 2016 r. i spadły o 5,6% rok do roku, co jest zgodne z polityką Banku w zakresie zarządzania aktywami i pasywami oraz cenami, i jest skorelowane z wysokim wzrostem depozytów Klientów indywidualnych, o którym mowa powyżej.

Dynamikę depozytów Klientów przedstawia poniższa tabela:

Depozyty Klientów (mln zł)	31.12.2016	31.12.2015	Zmiana (wartość)	Zmiana (%)
Depozyty klientów indywidualnych	39 564,9	35 518,7	4 046,3	11,4%
Depozyty firm i sektora publicznego	16 423,3	17 401,9	-978,6	-5,6%
Depozyty ogółem	55 988,2	52 920,6	3 067,6	5,8%

Średnie oprocentowanie depozytów, ulokowanych w Banku w roku 2016, wynosiło 1.27%.

Zobowiązania wobec banków

Zobowiązania wobec banków, w tym otrzymane kredyty, na dzień 31 grudnia 2016 r. wynosiły 1.271 mln zł, stanowiąc 2,1% zobowiązań Banku. Wartość tej pozycji spadła o 173 mln zł (tj. 12,0%) w porównaniu z saldem na dzień 31 grudnia 2015 r., głównie z powodu niższej wartości depozytów innych banków, podczas gdy saldo kredytów od instytucji finansowych wzrosło o 8,2% rok do roku i osiągnęło 898 mln zł (w złotych) na dzień 31 grudnia 2016 r. Były to głównie kredyty z Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju oraz kredyty z Europejskiego Banku Inwestycyjnego (większość w EUR, ale także w CHF i PLN) z pierwotnymi terminami zapadalności do 8 lat, stanowiące istotne pozycje hurtowego, długo i średnioterminowego finansowania, otrzymanego przez Bank.

Zobowiązania finansowe wycenione według wartości godziwej w rachunku zysków i strat oraz instrumenty pochodne

Zobowiązania finansowe wycenione według wartości godziwej w rachunku zysków i strat oraz instrumenty pochodne obejmowały głównie ujemną wycenę instrumentów pochodnych, przeznaczonych do obrotu oraz zabezpieczających. Na dzień 31 grudnia 2016 r. wartość tej pozycji wyniosła 1.489 mln zł i spadła o 988 mln zł, czyli o 39,9%, w porównaniu z saldem na dzień 31 grudnia 2015 r., przede wszystkim w efekcie spadku ujemnej wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających (głównie instrumentów CIRS). Wpływ na to miało aktywne zarządzanie portfelem swapów walutowych, zmiana struktury instrumentów zabezpieczających oraz nowe warunki odnawianych kontraktów zabezpieczających.

Wyemitowane papiery dłużne

Papiery dłużne, wyemitowane przez Bank na dzień 31 grudnia 2016 r., wynosiły 1.113 mln zł, co oznacza spadek o 2,0% w stosunku do salda na dzień 31 grudnia 2015 r. Na koniec grudnia 2016 r. wartość bankowych papierów wartościowych, wyemitowanych przez Bank i będących w posiadaniu Klientów indywidualnych, jako produkty oszczędnościowe, wyniosła 279 mln zł, podczas gdy wartość obligacji Banku, będących w posiadaniu głównie inwestorów instytucjonalnych, wyniosła 834 mln zł (z których większość o wartości bilansowej 804 mln zł była notowana na platformie Catalyst - ASO BondSpot Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie). Papiery dłużne zostały wyemitowane przez Bank w celu pozyskania środków na finansowanie ogólnej działalności Banku oraz dla wzmocnienia średnioterminowego finansowania Banku.

Dług podporządkowany

Wartość długu podporządkowanego, wyniosła 664 mln zł na dzień 31 grudnia 2016 r. i wzrosła o 3,8% w stosunku do salda na koniec 2015 r., jedynie w wyniku wzrostu kursu EUR/PLN. Pozycja ta obejmuje zobowiązania z

tytułu dziesięcioletnich obligacji podporządkowanych, o wartości nominalnej 150 mln EUR, wyemitowanych przez Bank w grudniu 2007 r.

Kapitał własny

Na dzień 31 grudnia 2016 r. kapitał własny Banku wyniósł 6.742 mln zł i wzrósł o 449 mln zł, czyli o 7,1% rok do roku. Główną przyczyną wzrostu kapitału własnego był zysk netto, osiągnięty w roku finansowym 2016, bez wypłaty jakiegokolwiek dywidendy za rok 2015, zgodnie z decyzją WZA Banku, które miało miejsce dn. 31 marca 2016 r. Wpływ zmian poziomu rezerwy z tytułu aktualizacji wyceny na przedmiotowy wzrost był ujemny (203 mln zł, z czego większość było związane z transakcją na akcjach Visa Europe).

W dniu 6 grudnia 2016 roku KNF wydała stanowisko w sprawie polityki dywidendowej banków (i innych podmiotów) w roku 2017. Opierając się na niniejszej rekomendacji, Zarząd Banku przedstawi na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy propozycję zatrzymania całego zysku netto wypracowanego w roku 2016 r. w kapitałach własnych Banku.

Informacja na temat adekwatności kapitałowej została przedstawiona w Rozdziale VII niniejszego dokumentu oraz w odrębnym raporcie pt. „Informacja na temat ryzyka, funduszy własnych i wymogów kapitałowych” za rok 2016.

Zobowiązania warunkowe

Strukturę zobowiązań warunkowych Grupy przedstawia poniższa tabela:

WARUNKOWE POZYCJE POZABILANSOWE (mln zł)	31.12.2016	31.12.2015	Zmiana 2016/2015 (%)
Pozabilansowe zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	8 241,4	7 923,8	4,0%
1. Zobowiązania udzielone:	8 134,3	7 861,0	3,5%
a) finansowe	7 014,2	6 713,0	4,5%
b) gwarancyjne	1 120,2	1 148,0	-2,4%
2. Zobowiązana otrzymane:	107,0	62,8	70,3%
a) finansowe	0,0	4,0	-100,0%
b) gwarancyjne	107,0	58,9	81,8%

W toku działalności Bank zawiera transakcje powodujące powstanie warunkowych zobowiązań pozabilansowych. Główne pozycje zobowiązań pozabilansowych (udzielonych) obejmują: (i) zobowiązania finansowe, głównie zobowiązania do udzielenia kredytów (m.in. niewykorzystane limity na kartach kredytowych, niewykorzystane limity zadłużenia na rachunku bieżącym, niewykorzystane transze kredytów inwestycyjnych) oraz (ii) zobowiązania gwarancyjne, głównie gwarancje i akredytywy wystawione przez Bank (stanowiące zabezpieczenie wywiązania się Klientów Banku ze zobowiązań wobec podmiotów trzecich). Zobowiązania warunkowe udzielone narażają Bank na różne rodzaje ryzyka, w tym na ryzyko kredytowe. Bank tworzy rezerwy na obciążone ryzykiem utraty wartości nieodwołane zobowiązania warunkowe, które są ujmowane w pozycji „rezerwy” w pasywach bilansu.

Na dzień 31 grudnia 2016 r., łączna wartość zobowiązań warunkowych Banku wynosiła 8.241 mln zł, w tym zobowiązań, udzielonych przez Bank w wys. 8.134 mln zł. W okresie roku 2016 wartość warunkowych zobowiązań finansowych, udzielonych przez Bank, wzrosła o 4,5%, podczas gdy wartość zobowiązań gwarancyjnych spadła o 2,4%.

Więcej informacji na temat zobowiązań warunkowych znajduje się w Rozdziale 11 Rocznego Sprawozdania Finansowego Banku Millennium S.A. za okres 12 miesięcy, kończący się dn. 31 grudnia 2016 r.

VI. OPIS DZIAŁALNOŚCI BIZNESOWEJ

VI.1. Transformacja cyfrowa

Od kilku lat sektor finansowy, a Bank Millennium w szczególności, absorbuje nowe technologie i zmienia się w odpowiedzi na nowe oczekiwania klientów. Ta transformacja wpłynęła na Bank i branżę jako całość, nie tylko na poziomie strukturalnym lub strategicznym, ale na wszystkich poziomach działalności, zadań i procesów. Szczególną rolę odgrywają tu technologie mobilne.

Cyfryzacja zapisana w strategii Banku oznacza transformację kanałów cyfrowych w potężne platformy angażujące klientów, wielokanałowość, płatności mobilne oraz maksymalizację wartości relacji z klientem dzięki stosowaniu zaawansowanych analiz biznesowych.

Dla Banku Millennium cyfryzacja oznacza zmiany w trzech obszarach:

- Po pierwsze, w zmieniającym się modelu biznesowym i usprawnieniach procesów
- Po drugie, w sposobie wykorzystania narzędzi cyfrowych do gromadzenia i przetwarzania wiedzy o klientach
- Po trzecie, zapewnieniu klientom narzędzi do kontaktu z Bankiem dających im nowe możliwości i unikalne doświadczenia

W opinii Banku wartością dodatkową cyfryzacji jest łączenie różnych technologii w celu przekształcenia łańcucha wartości - od pozyskania klienta po świadczenie usług oraz kreowanie większej wartości dla klientów za pośrednictwem takich cech produktów i technologii, które lepiej odpowiadają na ich potrzeby. Do tego podejścia nawiązuje wprowadzony przez Bank omnikanalowy model obsługi. Integracja kanałów pozwala na zaoferowanie klientom ciągłości na każdym kroku, niezależnie od wykorzystywanego sposobu kontaktu: internetowego, telefonicznego czy też bezpośredniej wizyty w oddziale. Omnikanalowość umożliwia przekazywanie informacji o wnioskach i sprawach klienta w czasie rzeczywistym, niezależnie od kanału.

Przewagą konkurencyjną Banku jest sposób, w jaki wykorzystuje on technologie, ustawicznie wprowadzając innowacyjne rozwiązania dla klientów, a także osiągając wyższą efektywność operacyjną i lepsze przygotowanie do coraz szybszych zmian.

Bank rozwija platformę Millenet, wprowadza atrakcyjne oferty internetowe i mobilne. Osiągnął umiejętność oferowania produktów i doradzania klientowi w sposób, który przynosi nową, unikalną wartość. Ostatnio Bank poszerzył swoją ofertę o nowe usługi pozabankowe: ubezpieczenia, zakup biletów komunikacji miejskiej, opłaty za parkowanie, zagregowane zarządzanie finansami itp. Odwołując się do strategii, Bank stawia doskonałość w zakresie doświadczeń klienta na szczycie listy priorytetów.

Bank integruje w ramach tego procesu zaawansowaną analitykę, ale także wykorzystuje swoją siłę technologiczną i biznesowe zdolności badania nowych dróg i próbowania nowych modeli biznesowych, które mogą generować nowe strumienie przychodów i wspierać działalność bankową.

Bank inwestuje w działającą w czasie rzeczywistym inteligentną platformę danych, z otwartą bankowością, wysokim poziomem bezpieczeństwa, wykorzystującą sztuczną inteligencję i oferującą ponadstandardowe doświadczenie swoim klientom. Wspólnie z klientami nieustannie pracuje nad swoją przyszłością.

VI.2. Jakość i doświadczenie klienta

Wysoka jakość obsługi i dostarczenie klientom wyróżniającego się rynkowo doświadczenia to od kilku lat strategiczne cele Banku. W 2016 roku Bank kontynuował działania w celu umocnienia przewagi konkurencyjnej w tym obszarze, skupiając się głównie na:

Dobrym zrozumieniu potrzeb klientów.

W tym celu Bank używa nie tylko tradycyjnych jakościowych i ilościowych badań, ale również wykorzystuje nowe podejścia, takie jak badania w procesach projektowania usług, UX i badania etnograficzne. M.in. badań etnograficznych użył w zeszłym roku w czasie prac nad nowym formatem oddziałów. Powstały koncepcje nowych rozwiązań w strefie samoobsługowej, podejścia do wykorzystania urządzeń cyfrowych w przestrzeni oddziału i nowego modelu obsługi, które po pilotażowych wdrożeniach w kilku placówkach będą

implementowane w całej Sieci. Przy projektowaniu nowych rozwiązań Bank poszukiwał inspiracji poza sektorem usługowym oraz śledził trendy konsumenckie.

Cennym źródłem wiedzy są dla Banku również wszelkie informacje bezpośrednio komunikowane przez klientów (np. w ramach procesu reklamacyjnego). Od wielu lat działa w Banku między-departamentowy Program VOC (Voice of Customers). W 2016 roku udało się wypracować kilkadziesiąt inicjatyw, w tym wiele wdrożyć. Między innymi z inicjatywy Banku Millennium 15 polskich banków, IT Card oraz Euronet doprowadziło do zmiany obowiązujących na rynku polskim regulacji kartowych MasterCard i Visa: czasy obciążeń zwrotnych (chargeback claims) dla wypłat z krajowych bankomatów zostały zmniejszone z 45 do 20 dni. Umożliwia to ostateczne rozwiązanie sprawy w zdecydowanie szybszym czasie.

Projektowaniu rozwiązań zapewniających właściwe doświadczenie klienta.

W tym celu zaczęto wykorzystywać metody service designu. W grupach multidyscyplinarnych w oparciu o pozyskane informacje o potrzebach klientów powstają propozycje rozwiązań. Następnie propozycje te są zamieniane w prototyp i testowane z klientami w celu opracowania ostatecznego rozwiązania.

W ramach tak prowadzonych projektów Bank wdrożył w zeszłym roku między innymi model rozmowy z klientami o produktach oszczędnościowo - inwestycyjnych. Model systematyzuje rozmowę konsultanta z klientem o oszczędzaniu i inwestycjach poprzez nowe narzędzia wykorzystywane w rozmowie. Porządkuje i upraszcza rozmowę o trudnych i zróżnicowanych produktach oszczędnościowo-inwestycyjnych. Ze strony pracownika model gwarantuje, że rozmowa i prezentacja oferty produktowej Banku prowadzona jest w uczciwy i etyczny sposób przy zachowaniu wszystkich wymaganych przez prawo formalności. Wdrożeniu ww. modelu towarzyszył rozległy program szkoleniowy, w którym wzięło udział ponad 3000 pracowników oddziałów.

Podejmowane działania są bardzo wysoko ocenione przez naszych klientów. 92% klientów indywidualnych jest zadowolonych z usług dostarczanych przez Bank (50% bardzo zadowolonych). Elementami, za które klienci najbardziej cenią Bank uznając je za jego atuty są: wysoki poziom jakości obsługi (szczególnie w oddziałach), nowoczesne rozwiązania technologiczne (zarówno w obszarze internetu jak i aplikacji mobilnej), konkurencyjna oferta oraz przekonanie, że Bank wywiązuje się z danych obietnic. Pracownicy oddziałów są postrzegani przez klientów jako mili, uprzejmi i zorientowani na potrzeby klientów. Również jakość kanałów elektronicznych jest oceniana bardzo wysoko. Klienci doceniają zakres dostępnych funkcjonalności, łatwość nawigowania w serwisach oraz bezpieczeństwo.

Wysoki poziom rekomendacji wśród klientów (ponad połowa klientów rekomenduje Bank) pokazuje, że podejmowane przez Bank działania odpowiadają potrzebom klientów.

W przypadku klientów korporacyjnych ponad 40% firm rekomenduje Bank Millennium. Na przestrzeni ostatnich lat obserwujemy zdecydowanie pozytywny trend wzrostowy w obszarze zadowolenia klientów ze współpracy z Bankiem.

VI.3 Bankowość Detaliczna

Bank Millennium posiada uniwersalną, szeroką ofertę usług i produktów bankowych dla klientów detalicznych, które oferuje w ramach czterech wyspecjalizowanych linii biznesowych: Klienci Indywidualni, Klienci Prestige, Bankowość Prywatna oraz Mały Biznes. Podstawowym produktem oferowanym klientom indywidualnym jest konto osobiste, którego sprzedaż w 2016 roku osiągnęła blisko 320 tys., a portfel na koniec roku przyrósł do blisko 2 mln kont złotych.

Konto osobiste

Wśród klientów indywidualnych niezmiennie największym zainteresowaniem cieszyła się oferta Kont 360°, których liczba na koniec 2016 roku osiągnęła poziom ponad 631 tysięcy. W 2016 roku ponad 80% wszystkich nowych kont otwierali nowi klienci, nieposiadający wcześniej rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego w Banku Millennium, jednocześnie 95% kont zostało otwartych z kartą debetową.

Promocji Konta 360° w ubiegłym roku towarzyszyły:

- kolejne odsłony kampanii reklamowej, obejmującej informacje w telewizji, internecie oraz w kinach;
- kolejne edycje oferty specjalnej 'Zyskaj 360 złotych', w której Bank premiował bankowość mobilną, transakcje kartą oraz transakcje BLIK;
- oferty tworzone przy współpracy z portalami sprzedaży grupowej - np.: Groupon;

- program rekomendacyjny ‘Polecam Bank Millennium’, w ramach którego Bank nagradzał klientów, którzy polecali jego ofertę.

Dodatkowo w okresie od września do listopada 2016 roku została przeprowadzona akcja promująca Konto 360° Student na uczelniach oraz w szkołach. Akcja została wsparta ofertą specjalną ‘Konto 360° Student z legitymacją ISIC za darmo’ przygotowaną we współpracy ze stowarzyszeniem wydającym w Polsce legitymację ISIC (International Student Identity Card). Działania te spotkały się z ogromnym zainteresowaniem młodych klientów i przelożyły na rekordowe wyniki sprzedaży rachunków w tym okresie.

W maju 2016 roku w oparciu o analizy preferencji klientów w zakresie rachunku bieżącego Bank wprowadził nowy produkt Konto ‘Mój Biznes’ dla przedsiębiorców.

Produkty Oszczędnościowe

Rok 2016 był dla Banku Millennium rokiem znaczących sukcesów w zarządzaniu bazą depozytową. Bank osiągnął łączny wzrost wolumenu depozytów indywidualnych o 4,1 mld zł (11%) do poziomu 39,7 mld zł. Wyniki te udało się zrealizować pomimo niskich stóp procentowych oraz agresywnej oferty konkurencji w pierwszej połowie 2016 r.

Bank kontynuował działania akwizycyjne, promując wszechstronny rachunek bieżący Konto 360 oraz Konto Oszczędnościowe z atrakcyjnym oprocentowaniem dla nowych środków, ze wsparciem kampanii telewizyjnych i internetowych zachęcających do oszczędzania, przy zachowaniu elastycznego dostępu do środków. Rezultatem było zwiększenie udziału w rynku depozytów indywidualnych z 5,69% na koniec 2015 roku do 5,76% na koniec listopada 2016 r.

Z uwagi na środowisko niskich stóp procentowych, w maju 2016 roku Bank przedstawił klientom ulepszoną ofertę produktów oszczędnościowo-inwestycyjnych, pozwalającą na dywersyfikację środków. W ofercie znalazła się nowość - Wygodny Duet - połączenie lokaty z programem ubezpieczeniowo-inwestycyjnym Wygodny Portfel. Wprowadzono też nową formułę lokaty z funduszami inwestycyjnymi Millennium TFI - DuetPlus, gdzie zamiast opłaty za nabycie jednostek klient ponosi koszty jedynie w przypadku przedwczesnego zbycia jednostek funduszy.

Odpowiadając na rosnące potrzeby klientów w zakresie lokowania nadwyżek w walutach obcych, w lipcu 2016 roku Bank wprowadził do oferty rachunki oszczędnościowe w EUR i USD. Dodatkową zachętą było promocyjne oprocentowanie nowych środków.

Istotną inicjatywą było także wdrożenie modelu oszczędnościowo-inwestycyjnego, czyli modelu rozmowy na temat sposobów na pomnażanie środków, poczynając od produktów depozytowych (lokat terminowych, kont oszczędnościowych) poprzez lokaty inwestycyjne, fundusze inwestycyjne, produkty łączone z ubezpieczeniami oraz plany regularnego oszczędzania. Efektem jest znacząca poprawa jakości sprzedaży produktów oraz przekazywanie klientowi najbardziej rzetelnej informacji o nabywanych produktach.

Bank Millennium w 2016 roku zachęcał także do regularnego, długoterminowego oszczędzania na emeryturę, i utrzymał na depozytowym Indywidualnym Koncie Emerytalnym najatrakcyjniejsze oprocentowanie na rynku w wysokości 3%.

Kredyty Gotówkowe

W okresie od stycznia do września 2016 w kategorii pożyczek gotówkowych Bank promował usługę konsolidacji zobowiązań oferując klientom w ramach dwóch edycji promocji „Wielka Obniżka Rat” obniżone oprocentowanie kwoty kredytów przenoszonych z innych banków do Banku Millennium. Oferta dotyczyła kwoty konsolidowanej z ubezpieczeniem spłaty i gwarantowała klientom otrzymanie stałego oprocentowania w wysokości 4,99% w pierwszej oraz 5,99% w drugiej edycji. Dodatkowym jej atutem był brak prowizji od kwoty konsolidowanej będący częścią standardowej oferty. Promocja cieszyła się popularnością wśród klientów, co przelożyło się na zwiększenie sprzedaży wartościowej pożyczki konsolidacyjnej o 20% miesięcznie w porównaniu do okresu bez promocji. W okresie od kwietnia do października nowi klienci Banku decydujący się na zakup pożyczki przy jednoczesnym zakupie ubezpieczenia spłaty nie ponosili kosztu prowizji za jej udzielenie. W efekcie ponad 2/3 z nich związane było z zakupem ubezpieczenia. Oferta specjalna „Promocja na powitanie” spotkała się z dużym zainteresowaniem klientów i spowodowała podwojenie sprzedaży wartościowej w grupie klientów nią objętych.

W okresie od czerwca do sierpnia 2016 roku zostało wprowadzonych szereg uproszczeń w procesie kredytowym dla wszystkich klientów, którzy planują skorzystanie z pożyczki gotówkowej. Zmiany dotyczyły pożyczki dostępnej w tak zwanym Szybkim Procesie Kredytowym, gdzie klient może uzyskać pożyczkę na uproszczonych zasadach w oparciu o oświadczenie o wysokości uzyskiwanych dochodów. Klienci, którzy posiadają wiarygodność i zdolność kredytową mogą uzyskać pożyczkę w wysokości od równowartości średniego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw do wielokrotności tej kwoty zależnie od tego jak długo i w jakim zakresie współpracują z Bankiem. Pożyczkę w ramach tej oferty klient może zakupić w oddziale

Banku, przez telefon na nagrywanej linii lub „na klik” w systemie bankowości transakcyjnej. Portfel pożyczek gotówkowych wzrósł w ostatnim roku o 11% do 4,92 mld zł, a sprzedaż w 2016 roku była nieco poniżej zakładanej i wyniosła 2.265 mln zł.

W obszarze sprzedaży pożyczek gotówkowych poprzez system bankowości internetowej oraz aplikację mobilną w 2016 roku miała miejsce istotna przebudowa procesu wnioskowania o pożyczkę gotówkową dla klientów Banku skutkująca wzrostem konwersji wniosków na zawarte umowy. Zmiana polegała głównie na zwiększeniu przyjazności interfejsu użytkownika oraz zmniejszeniu liczby kroków w procesie wypełniania wniosków potrzebnych do zawarcia umowy.

W listopadzie została wprowadzona oferta specjalna „Promocja 3,2,1...start!”, której adresatami są wszyscy klienci, którzy w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed zawnięsowaniem o pożyczkę w promocji nie posiadali tego produktu w Banku, zdecydują się na jednoczesny zakup ubezpieczenia, a kwotę pożyczki chcą rozłożyć na dwanaście rat. W ramach promocji klient spełniający jej warunki otrzymuje stałe oprocentowanie pożyczki w wysokości 3% z prowizją za jej udzielenie w wysokości 2%.

Bankowość Hipoteczna

Wartość nowych kredytów hipotecznych udzielonych w 2016 roku wyniosła 895 mln zł i była wyższa o 30% w porównaniu do 2015 roku, rosnąc szczególnie po akcjach promocyjnych w 4 kwartale 2016 roku.

Bank Millennium kontynuował stosowanie szeregu ułatwień dla kredytobiorców posiadających kredyt hipoteczny we frankach szwajcarskich, w szczególności obniżył spread walutowy do 3%, a także udostępnił klientom przewalutowanie kredytu z CHF na PLN po kursie równym kursowi średniemu NBP wraz z jednoczesnym obniżeniem dotychczasowej marży kredytu.

Dodatkowo na początku roku Bank udostępnił dla klientów posiadających kredyty w walucie z LTV powyżej 100% - nowe rozwiązanie pozwalające na zmianę zabezpieczenia kredytu na nowo nabywaną nieruchomość za pomocą tzw. rachunku kaucji.

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o wsparciu kredytobiorców mieszkaniowych znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, od 19 lutego Bank umożliwił składanie wniosków o wsparcie z Funduszu Wsparcia Kredytobiorców. Należy jednak podkreślić, że jakość kredytów hipotecznych w Banku Millennium jest wysoka, a współczynnik kredytów z utratą wartości utrzymuje się na stabilnym poziomie i wynosił na koniec roku 2,5%.

Rok 2016 to kolejny rok działania programu Mieszkanie dla Młodych. W ciągu całego roku Bank oferował uzyskanie kredytu w programie MDM w ramach promocji „0% prowizji za udzielenie kredytu hipotecznego”, dzięki czemu koszty udzielenia takiego kredytu uległy znaczącemu zmniejszeniu.

Karty Płatnicze

Rynek kart kredytowych w 2016 roku zanotował zmianę dotychczas obowiązującego trendu, który zarówno w 2 i 3 kwartale przejawiał się wzrostem portfela kart na poziomie odpowiednio 0,6% i 0,4% kwartalnie. Bank Millennium, pierwszy przyrost portfela, na poziomie 0,2%, odnotował w 3 kwartale 2016 r. Konsekwentnie do końca roku trend został utrzymany, dzięki czemu portfel kart kredytowych Banku Millennium w 2016 roku przyrósł o ponad 2 600 kart, co w porównaniu z rokiem ubiegłym stanowi znaczący postęp (w 2015 r portfel skurczył się o 18 tys.).

Co istotne, Bank osiągnął wzrost portfela kart w okresie trudnych decyzji biznesowych takich jak wycofanie z oferty karty kredytowej AMERICAN EXPRESS oraz wynikającej z tego zwiększonej liczby zamknięć. Poprawa wyników odnotowana została również w obszarze działań retencyjnych, gdzie wskaźnik efektywności (tzw. save ratio) był najwyższy od 2015 roku i w grudniu wyniósł 36%.

Przed wszystkim jednak, w ubiegłym roku, dzięki intensywnym działaniom marketingowym, podwojona została akwizycja kart kredytowych, z poziomu 2,7 tys. w grudniu 2015 do poziomu ponad 5 tys. w grudniu 2016.

Kluczowym kanałem sprzedaży kart kredytowych pozostają oddziały dostarczając 79,4% nowych kart. Istotny i systematyczny wzrost odnotowywany jest jednak również w kanale telefonicznym oraz w bankowości internetowej. Flagowym produktem pozostają karty kredytowe Impresja oraz Alfa stanowiąc 84,2% wyniku.

Liczba kart debetowych w Polsce przez cały miniony rok systematycznie rosła. Bank Millennium dzięki sprzedawanemu z sukcesem produktowi, jakim jest konto 360 podąża za rynkowym trendem. Warto podkreślić, że dynamika wzrostu portfela w Banku Millennium jest większa niż wzrost na rynku. Liczba kart debetowych na koniec 2016 r. osiągnęła 1.572 tys.

Produkty Ubezpieczeniowe (bancassurance)

Na poziom przychodów w 2016 roku największy wpływ miały dwa czynniki: zmiany regulacyjne (Rekomendacja U oraz nowa Ustawa o działalności ubezpieczeniowej) oraz poziom sprzedaży pożyczki gotówkowej. Rynek bancassurance w ubiegłym roku koncentrował się na dostosowaniu do nowych realiów regulacyjnych i rynkowych.

Bank dostosował w wymaganym terminie działalność do nowej Ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz zbudował w strukturach grupy Banku Millennium kompetencję agenta wykonującego obsługę czynności agencyjne w zakresie portfeli ubezpieczeń grupowych na rzecz: PZU SA, PZU Życie SA, Europ Assistance oraz Generali. W ubiegłym roku wdrożono do oferty Banku nowe produkty ubezpieczeniowe z nowym partnerem (grupa Ergo Hestia). Od 3 listopada Bank sprzedaje ubezpieczenia komunikacyjne (OC/AC 3 warianty, Assistance, NNW, ubezpieczenie szyby) za pośrednictwem Millenetu i aplikacji mobilnej, wykorzystuje w procesie sprzedaży technologię skanowania kodu Aztec z dowodu rejestracyjnego pojazdu. Odmowną korzyścią dla klientów Banku jest także możliwość rozłożenia składki na miesięczne płatności, zwłaszcza w kontekście istotnych podwyżek składek za OC.

Obsługa klientów - omnikanalowość

Bank Millennium mając na uwadze potrzeby swoich klientów oraz najnowsze trendy, z powodzeniem wykorzystuje omnikanalowość w komunikacji z klientami obejmującą placówki, call center, bankowość internetową i mobilną. Warto podkreślić wzrost udziału cyfrowych kanałów sprzedaży, produktów i usług banku - w 2016 roku 23% pożyczek gotówkowych i 41% nowych limitów i podwyższeń limitu w koncie zostało udzielonych przy wykorzystaniu kanałów elektronicznych. Online realizowanych jest już 99% przelewów, zdalnie zakładano 87% lokat terminowych.

Na koniec 2016 roku liczba oddziałów Banku wyniosła 369. Zgodnie ze strategią, bank nieustannie modernizuje, poprawia funkcjonalność i zwiększa efektywność placówek. Nowoczesna architektoniczna aranżacja, wzmocnienie roli doradczej zespołu obsługi, uatrakcyjnienie strefy klienta, wprowadzenie nowoczesnych nośników informacyjnych to główne atuty nowych oddziałów. Nowe centra obsługi otwarto w galeriach handlowych, często odwiedzanych przez klientów jak C.H. Manufaktura w Łodzi, C.H. Matarnia w Gdańsku oraz w centrum Katowic.

Bankowość internetowa dla klientów indywidualnych

Rok 2016 przyniósł dalszy rozwój bankowości elektronicznej. Bank Millennium udostępnił wiele innowacyjnych funkcji, niektóre z nich jako pierwszy na rynku.

Jednym z kluczowych projektów wdrożonych w 2016 roku była sprzedaż ubezpieczeń komunikacyjnych w pełni online w systemie internetowym Millenet oraz aplikacji mobilnej lub też z wykorzystaniem obu kanałów jednocześnie. Proces zakupu jest w pełni autorski i innowacyjny. Bank Millennium jako pierwszy Bank na rynku wykorzystał w nim technologię skanowania kodu graficznego Aztec z dowodu rejestracyjnego pojazdu. Po zeskanowaniu kodu w aplikacji dane pojazdu zostają automatycznie wprowadzone do formularza i, co unikatowe na rynku, pojawiają się zarówno w aplikacji, jak i systemie bankowości internetowej. Dane osobowe klienta również są automatycznie wprowadzane do formularza, a zakup ubezpieczenia finalizowany jest hasłem. Wniosek można zapisać i zgodnie z filozofią omnikanalowości, kontynuować proces na dowolnym urządzeniu.

Przez cały 2016 rok Bank Millennium wspierał rozwój e-administracji, umożliwiając klientom, jako jeden z pierwszych na rynku, dostęp do usług administracji publicznej poprzez system bankowości internetowej Millenet.

Z początkiem kwietnia 2016 Bank Millennium, współpracując z Ministerstwem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Ministerstwem Cyfryzacji, Związkiem Banków Polskich, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych oraz na finalnym etapie z Miejskimi i Gminnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej, wdrożył projekt Rodzina 500+. Umożliwiono klientom Banku złożenie wniosku o świadczenie z rządowego programu poprzez Millenet. Część danych potrzebnych do wypełnienia formularza jest pobierana automatycznie z systemu, a gotowy wniosek jest bezpośrednio wysyłany do wskazanego przez Klienta urzędu. Dzięki temu wniosek o świadczenie można złożyć bez konieczności wizyty w urzędzie.

Kontynuując współpracę z Ministerstwem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Ministerstwem Cyfryzacji, w październiku 2016 roku Bank Millennium umożliwił klientom dostęp do Platformy Usług Elektronicznych ZUS za pośrednictwem systemu bankowości internetowej.

Jako pierwszy Bank na rynku Bank Millennium udostępnił w swoim systemie internetowym rejestrację kart SIM. Dzięki temu klienci posiadający telefon na kartę mogą dokonać obowiązkowej rejestracji numeru bez konieczności wizyty w salonie operatora - całkowicie online i nieodpłatnie.

W 2016 roku Bank Millennium optymalizował proces udzielania pożyczki gotówkowej online. Proces dostępny dla Klientów został skrócony i zmodyfikowany zgodnie z tzw. *user experience*, co znacząco wpłynęło na wzrost konwersji. Dodatkowo wdrożony został proces pożyczki gotówkowej dla osób, które jeszcze nie są klientami Banku. Ważnym usprawnieniem korzystania z produktów kredytowych przez bankowość internetową jest też funkcja samodzielnego rozłożenia na raty transakcji wykonanych kartami kredytowymi. Dodatkowo w ramach podwyższenia poziomu bezpieczeństwa wprowadzona została opcja ustawienia wysokości limitów transakcyjnych w sklepach internetowych na kartach płatniczych.

By jeszcze efektywniej udzielać pomocy klientom korzystającym z Millenetu, udostępniono funkcję czatu z ekspertem z unikalną w Polsce usługą współdzielenia ekranu. Umożliwia ona bezpośrednie wsparcie klienta wewnątrz systemu transakcyjnego. Konsultant może w trakcie czatu online zobaczyć, na czym polega problem i pomóc mu jeszcze szybciej go rozwiązać. Wszystkie te działania przełożyły się na liczbę aktywnych klientów Millenetu, która na koniec grudnia 2016 wynosiła 980 tys.

Bankowość mobilna dla klientów indywidualnych

Rok 2016 przyniósł dalszy rozwój aplikacji mobilnej i udostępnienie innowacyjnych rozwiązań, a liczba użytkowników bankowości mobilnej pod koniec grudnia przekroczyła 596 tys. rosnąc 38% r/r.

Bank Millennium jako pierwszy na rynku wprowadził możliwość zatwierdzania transakcji 3D Secure kartami płatniczymi w Internecie za pomocą odcisku palca, a także udostępnił pierwsze w Polsce ubezpieczenie komunikacyjne, którego zakup jest oferowany w pełni online.

Istotnym projektem było udostępnienie płatności zbliżeniowych telefonem - usługi, która pozwala płacić smartfonem tak jak kartą zbliżeniową. Wprowadzone rozwiązanie działa w oparciu o technologię HCE i umożliwia wydanie wirtualnej karty płatniczej w bankowej aplikacji mobilnej. Dzięki temu klienci mogą płacić szybko i wygodnie, bez potrzeby noszenia gotówki czy plastikowej karty. Na koniec 2016 roku banki w Polsce miały łącznie 234 tys. aktywnych kart HCE, a w ciągu pierwszych dwóch miesięcy, czyli od wprowadzenia karty debetowej HCE w Banku Millennium do listopada 2016 roku, aż 17 tys. użytkowników otrzymało taką kartę i aktywnie z niej korzysta.

Kolejną nowością w aplikacji mobilnej było wprowadzenie powiadomień PUSH o transakcjach dokonanych na koncie oraz o operacjach realizowanych kartami. Udostępniono też czat - dodatkowy kanał komunikacji i wsparcia dla klientów Banku. Wprowadzono możliwość logowania do aplikacji odciskiem palca dla systemu Android 6.0 i rozwiązanie to staje się coraz bardziej popularne wśród użytkowników.

Ponadto Bank Millennium przygotował nową wersję aplikacji dla Windows Phone. Użytkownicy smartfonów z tym systemem operacyjnym mogą teraz wygodnie korzystać z bankowości mobilnej - płacić i wypłacać pieniądze, a także dokonywać przelewów i wystawiać czeki BLIK. Zaktualizowano również aplikację dla telefonów z systemem BlackBerry.

Bank udostępnił także aplikację dla użytkowników Android Wear - najpopularniejszego systemu na smartwatche. Aplikacja pozwala realizować płatności BLIK, odbierać wiadomości PUSH, sprawdzić saldo, znaleźć najbliższy bankomat czy sprawdzić kursy walut.

W 2016 roku kontynuowana była promocja Lokaty Mobilnej zakładanej z wykorzystaniem technologii rozszerzonej rzeczywistości. Klienci mogli w ten sposób założyć trzymiesięczną lokatę z wyższym oprocentowaniem. To rozwiązanie okazało się niezwykle popularne - klienci Banku Millennium założyli najwięcej lokat za pomocą aplikacji mobilnej na rynku.

W obszarze produktów kredytowych dostępnych w bankowości mobilnej odświeżono proces korzystania z pożyczki gotówkowej, a także wprowadzono możliwość rozłożenia transakcji kartowych na Wygodne Raty.

Rozwijane były również mobilne płatności BLIK. Wprowadzona została funkcja Zakupów bez kodu, dzięki czemu robienie zakupów BLIKIEM w sklepach online stało się jeszcze prostsze. Zamiast przepisywać kod BLIK, teraz wystarczy jedno kliknięcie w aplikacji.

Segment klientów Prestige i Bankowości Prywatnej - oferta dla klientów zamożnych

Prestige to oferta skierowana do osób zamożnych z aktywami od 100 tys. do 1 miliona zł lub dokonujących comiesięcznych wpłat na konto w wysokości co najmniej 10 000 zł.

Bankowość Prywatna w Banku Millennium to oferta produktów i usług adresowana do najbardziej zamożnych klientów indywidualnych z aktywami powyżej 1 miliona zł, oczekujących wysokiej jakości obsługi oraz oferty produktów finansowych przygotowanej na miarę ich indywidualnych potrzeb. Bank oferuje również szeroką gamę produktów inwestycyjnych i ubezpieczeniowo-inwestycyjnych, w tym krajowe i zagraniczne fundusze inwestycyjne, programy inwestycyjne oraz produkty strukturyzowane. Dodatkowo dla klientów Bankowości Prywatnej dostępna była karta kredytowa Millennium MasterCard® World Signia/Elite™ z dostępem do

programu World MasterCard Rewards, programu partnerskiego World Signia/Elite Privileges Programme, pakietu ubezpieczeń oraz pakietów Assistance i Concierge.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Bank Millennium posiadał ponad 33 tys. aktywnych klientów Prestige i ponad 3,5 tys. aktywnych klientów Bankowości Prywatnej.

Najważniejsze wyróżnienia

Wysoka jakość produktów i usług, oferowanych przez Bank Millennium spotkała się z szerokim uznaniem na rynku krajowym i międzynarodowym.

W 2016 roku Bank Millennium po raz kolejny znalazł się na podium niezależnego rankingu Przyjazny Bank Newsweeka. Dodatkowo po raz pierwszy i jako jedyny bank w historii tego rankingu znalazł się w pierwszej trójce we wszystkich 4 badanych kategoriach (2 miejsce w kategorii Bank w Internecie, 2 miejsce w kategorii Bankowość Mobilna, 3 miejsce w kategorii Bank dla Kowalskiego oraz 3 miejsce w kategorii Bankowość Hipoteczna).

Po raz kolejny triumfował też w konkursie organizowanym przez niezależny magazyn „Global Finance”. Uzyskał wyróżnienie dla najlepszego internetowego Banku w Polsce oraz został doceniony za najlepsze internetowe produkty depozytowe, kredytowe i inwestycyjne w Europie Środkowo-Wschodniej.

VI.4. Bankowość przedsiębiorstw

Bankowość Przedsiębiorstw Banku Millennium jest linią biznesową, która w sposób profesjonalny i kompleksowy obsługuje klientów o rocznych przychodach ze sprzedaży wynoszących powyżej 5 mln zł oraz instytucje i jednostki sektora publicznego. Jej wyróżnikiem jest długofalowa, stabilna i partnerska współpraca z klientami korporacyjnymi, której fundamentami są wzajemne zaufanie, zaangażowanie i zrozumienie. Bank Millennium jest postrzegany jako wiarygodny partner w biznesie. Kompleksowa oferta produktowa w obszarze korporacyjnym pozwala budować zindywidualizowane propozycje współpracy oparte na diagnozie potrzeb klienta, znajomości jego realiów i branży, którą reprezentuje.

Kredyty

Rok 2016 upłynął pod znakiem stabilnej bazy kredytowej, przy trudnych warunkach rynkowych, wynikających z umiarkowanych potrzeb na finansowanie firm. Wśród przedsiębiorstw ciągle utrzymuje się ograniczony popyt na finansowanie produktami bankowymi, co wynika z dobrej sytuacji płynnościowej firm i możliwości pokrycia istotnej części potrzeb bieżących ze środków własnych bez konieczności sięgania po środki z kredytu. Wolumen produktów kredytowych Bankowości Przedsiębiorstw wzrósł w 2016 o niespełna 0,6% do 14.301 mln zł.

Bank Millennium posiada wszechstronną ofertę produktów kredytowych, z których doradca bankowy wybiera najlepiej spełniające potrzeby klienta produkty t.j. kredyty do finansowania bieżących potrzeb finansowych, kredyt inwestycyjne, leasing, produkty finansowania handlu, czy z udziałem środków unijnych.

Zgodnie z planem dalszego umacniania pozycji w finansowaniu średnich firm, Bank aktywnie uczestniczy w finansowaniu klientów należących do grup m.in. kapitałowych, ekonomicznych. Głównym produktem w realizacji tego zadania jest kredyt parasolowy - limit kredytowy wspólny dla przedsiębiorstw, które tworzą grupę podmiotów powiązanych. Kredyt parasolowy funkcjonuje w Banku od ponad roku i cieszy się dużym zainteresowaniem wśród klientów, co znajduje odzwierciedlenie w systematycznie rosnącej liczbie i wartości udzielanych kredytów.

Bank Millennium aktywnie uczestniczy w finansowaniu z udziałem środków unijnych. Oferuje m.in. kredyt na innowacje technologiczne, który jest jednym z najpopularniejszych programów dla firm z sektora MŚP w obecnej perspektywie unijnej.

Prawie od 4 lat Bank aktywnie uczestniczy także w ogólnopolskim programie gwarancji de minimis. W marcu 2016 roku - dzięki wykorzystaniu środków z Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka dotychczasowy program gwarancji został rozszerzony o bezpłatne dla klienta tzw. „gwarancje na innowacje”. Program „gwarancji na innowacje” miał charakter pilotażowy i obowiązywał do 25 stycznia 2017 r.

Finansowanie specjalistyczne - faktoring i finansowanie handlu

W 2016 roku Bank Millennium zrealizował obrót faktoringowy w wysokości 14,6 mld zł. Dynamika wzrostu wyniosła 8,8%. W 2016 roku Bank Millennium awansował z 5 na 4 miejsce w rankingu instytucji faktoringowych zrzeszonych w Polskim Związku Faktorów, z 9,2% udziałem w tym rynku. Aktywa faktoringowe na koniec 2016 roku wynosiły 1,93 mld. zł.

W 2016 roku Bank nawiązał współpracę z wyspecjalizowanym podmiotem zewnętrznym, dzięki czemu na bieżąco otrzymuje informacje o wystąpieniu negatywnych zdarzeń dotyczących kontrahentów. Jak pokazują statystyki publikowane przez Polski Związek Faktorów, najwyższa dynamika wzrostu pod względem realizowanych obrotów występuje w faktoringu z przejściem ryzyka. Bank Millennium również podąża w tym kierunku. W 2016 roku ponad połowa wartości obrotów została zrealizowana w ten sposób.

W 2016 roku kwota udzielonych przez Bank Millennium nowych limitów na gwarancje i akredytywy wzrosła o 36% i wynosiła 540,3 mln zł.

Przeważająca większość (80%) zleceń na gwarancje i akredytywy realizowana jest za pomocą platformy elektronicznej, a w przypadku akredytyw wskaźnik ten przekracza 95%. Liczba klientów mających dostęp do usługi Finansowanie Handlu on-line wzrosła o 16%.

Elastyczność i szeroka funkcjonalność modułu Finansowanie handlu online oferowanego przez Bank Millennium po raz trzeci z rzędu została doceniona przez magazyn Global Finance. Dostępne w nim usługi zostały nagrodzone w rankingu „The 2016 World’s Best Corporate/Institutional Digital Banks In Central & Eastern Europe”, jako najlepsze w kategorii „The Best Trade Finance Services”.

Model obsługi klientów

Obsługa klientów Bankowości Przedsiębiorstw prowadzona jest przez szeroko rozbudowaną sieć sprzedaży pokrywającą swym zasięgiem cały kraj. Do dyspozycji klientów są Doradcy Bankowi, będący pierwszą linią kontaktu z klientem, dbający o nich i poszukujący nowych rozwiązań oraz Konsultanci pracujący w 31 lokalizacjach, wspierani przez Doradców Produktowych. To doskonale wyszkoleni profesjonalści, wspierający klientów w zakresie polityki zakupowej, sprzedażowej, inwestycyjnej i bieżącej obsługi rachunków.

Dzięki wdrożonemu w Banku Millennium, unikalnemu programowi rozwoju Doradcy Bankowi regularnie uczestniczą w szkoleniach i wymianie wiedzy, której przyswojenie kończy się specjalną certyfikacją. Wraz z zespołem specjalistów produktowych opiekują się klientami w zakresie dopasowania produktów do indywidualnych potrzeb firm. Znając specyfikę organizacyjną i profil działania przedsiębiorstw, we współpracy z różnymi jednostkami Banku, przygotowują nowe, atrakcyjne dla klientów rozwiązania.

Obsługa operacyjna klientów prowadzona jest przez Konsultantów. Dla nich również Bank prowadzi program rozwojowy, dzięki któremu jest ona stale dostosowywana do bieżących potrzeb klientów korporacyjnych. Przynosi to rosnące zadowolenie klientów z obsługi bankowej, co widać w corocznych badaniach satysfakcji

Klienci bankowości przedsiębiorstw mają możliwość skorzystania z nowoczesnych narzędzi, takich jak:

- przyjazny system bankowości internetowej Millenet dla Przedsiębiorstw (wraz z modułem „Finansowanie Handlu” oraz platformą Millennium FX Trader),
- bankowość mobilna, czyli dostęp do rachunków i operacji bankowych oraz transakcji FX za pomocą aplikacji mobilnej,
- dedykowana komunikacja host to host

Mogą też bez ograniczeń korzystać ze wszystkich oddziałów Banku, „Wirtualnego doradcy” lub systemu powiadomień SMS. W zakresie obsługi gotówki, poza rozległą siecią oddziałów dostępny jest również serwis firm współpracujących oraz sieć wrzutni. Uruchomiona została usługa opłatomatów umożliwiających automatyczne opłacanie zobowiązań cyklicznych i jednorazowych za rzecz klientów Banku z segmentu samorządowego. Wpłaty klientów możliwe są też we wszystkich placówkach Poczty Polskiej.

Proces logowania do systemu zabezpieczony został poprzez dodatkowe hasło jednorazowe, dostarczone w wiadomości SMS lub generowane przez specjalny token sprzętowy. Zapewnia on najwyższy poziom bezpieczeństwa, jest prosty i niezawodny podczas użytkowania. Nie wymaga podłączenia do komputera i może być wykorzystywany niezależnie od stosowanego przez klienta urządzenia czy przeglądarki internetowej.

W trakcie drugiego kwartału 2016 roku rozpoczęła się migracja klientów na nowe szablony płatności, pozwalające na zlecenie transakcji w jeszcze bardziej intuicyjny sposób. Wdrożono także nowy proces otwierania rachunku bankowego wraz z podstawowymi produktami transakcyjnymi.

W czerwcu rozszerzony został zakres ubezpieczeń do wszystkich kart korporacyjnych. Wprowadzono atrakcyjne dla klientów zmiany, dotyczące ubezpieczenia NNW „Pakiet Podróżny”. Moduł zarządzania kartami w kanale internetowym został wzbogacony o proces pre-approval oraz szereg innych usprawnień. Liczba transakcji zrealizowanych kartami wzrosła w 2016 roku o 7%.

W drugiej połowie roku krytycznym procesem była aktualizacja statusów FATCA (z ang. Foreign Account Tax Compliance Act). Bank Millennium spełnił wszystkie wymogi nowych regulacji, dopełniając tym samym wszelkich zasad compliance. Zakończyliśmy również dostosowanie rozliczeń do rozporządzenia UE *Sepa and date* wdrażając wnioskowanie BIC z IBAN.

2016 to także kolejny rok konsekwentnego wzrostu liczby przetwarzanych transakcji oraz produktów transakcyjnych wykorzystywanych przez klientów korporacyjnych. Zanotowano 21% wzrost liczby przelewów zagranicznych oraz 9% wzrost liczby przelewów krajowych. Wolumeny środków zgromadzonych na rachunkach bieżących wzrosły o 16%, poprawiając relację środków bieżących do ogólnego wolumenu depozytów o 7%.

Bankowość elektroniczna dla firm

Rok 2016 był kontynuacją intensywnego procesu usprawnień systemu internetowego Millenet dla Przedsiębiorstw.

System został wzbogacony o moduł umożliwiający załączanie i wysyłanie dokumentów wymaganych w procesie kredytowym. Dzięki temu narzędziu klient nie musi osobiście dostarczać do oddziału czy doradcy dokumentów, ale przygotowuje je i podpisuje samodzielnie. Dokumenty wystarczy zeskanować i załączyć, a następnie wysłać do Banku. Przekazane w ten sposób pliki w czasie rzeczywistym trafiają do zespołu, który zajmuje się obsługą produktów kredytowych. Dodatkowo na podstawie podpisanego oświadczenia klienci nie muszą podpisywać ręcznie wszystkich dokumentów. Wystarczy załączyć je w pliku excel czy word, by zostały uwzględnione w procesie analizy kredytowej.

Rozwiązanie spotkało się z dużym zainteresowaniem - na koniec 2016 roku korzystało z niego 20% klientów kredytowych i tendencja jest wzrostowa.

Odpowiadając na potrzeby klientów, Bank Millennium udostępnił również możliwość importu zleceń płatności do pliku w formacie XML. Nowa funkcja pozwoliła klientom dostosować się do przepisów Unii Europejskiej w zakresie zmian SEPA oraz ułatwiła proces wymiany danych.

Kolejna zmiana, która była wyjściem naprzeciw oczekiwaniom rynku, to wzbogacenie Millenetu o możliwość tworzenia raportów JPK_WB na żądanie klienta w formacie wymaganym przez Ministerstwo Finansów. Usługa jest znaczącym usprawnieniem dla przedsiębiorców zobowiązanych do dostarczania organom kontroli skarbowej plików w tym konkretnym formacie.

W celu podniesienia jakości obsługi uruchomiona została funkcja „Wirtualnego doradcy”. Rozwiązanie pozwala pracownikowi Banku wskazywać na ekranie użytkownika omawianych elementów systemu Millenet. Podnosi to efektywność wsparcia udzielanego użytkownikowi i pomaga w szybszym rozwiązywaniu problemów.

W marcu 2016 roku włączony został serwis powiadomień SMS. Dzięki niemu klienci mogą otrzymywać w formie SMS informacje o istotnych zdarzeniach związanych z obsługą bankową, np. obciążeniu rachunku czy operacji kartą płatniczą.

W 2016 roku bankową aplikację mobilną dla przedsiębiorców wzbogacono o nowe funkcje.

W maju Bank Millennium udostępnił klientom korporacyjnym mobilną wersję platformy Millennium Forex Trader. Jest to nowoczesne i zaawansowane technologicznie narzędzie, które umożliwia wygodny dostęp do rynku walutowego oraz wymianę walut bezpośrednio w aplikacji mobilnej. Oferta wychodzi naprzeciw zapotrzebowaniu klientów bankowości przedsiębiorstw, którzy coraz częściej korzystają z rozwiązań mobilnych, dając im możliwość wymiany i zakupu waluty w najbardziej dogodnym momencie. Między innymi dzięki takim rozwiązaniom w 2016 roku liczba użytkowników bankowości mobilnej wzrosła o 60%.

Bank Millennium został doceniony za działania w obszarze bankowości elektronicznej dla klientów biznesowych przez niezależny magazyn „Global Finance” w rankingu Best Digital Banks 2016. Bank zdobył nagrody w dwóch kategoriach: „Najlepsza w Europie Środkowo-Wschodniej bankowa aplikacja mobilna dla przedsiębiorstw” oraz „Najlepsze w Europie Środkowo-Wschodniej usługi finansowania handlu”.

Działalność Skarbowa

Bank Millennium, w ramach działalności prowadzonej przez Departament Skarbu, umożliwia klientom Banku dostęp do szerokiego spektrum instrumentów finansowych. W roku 2016 dynamika obrotu wzrosła o 28%. Oferta Departamentu Skarbu dla klientów Bankowości Przedsiębiorstw obejmowała szeroki wachlarz produktów: kasowe transakcje wymiany walutowej, produkty depozytowe, instrumenty zarządzania ryzykiem zmian kursu walutowego (fx forward, fx swap, opcje) oraz instrumenty zarządzania ryzykiem zmian stóp procentowych (transakcje typu FRA, IRS, CIRS).

Oferowane przez Bank rozwiązania umożliwiają zarówno eksporterom jak i importerom zabezpieczenie się przed ryzykiem kursowym, a tym samym dokonanie poprawnej kalkulacji kosztów i cen. Klienci mają także możliwość zabezpieczenia się przed ryzykiem pogorszenia wyniku finansowego wskutek niekorzystnego kształtowania się rynkowych stóp procentowych w przyszłości - proponowane rozwiązania umożliwiają zarówno ustalenie stałego kosztu finansowania jak i wpływu z tytułu odsetek oraz nie wymagają wprowadzania zmian do już funkcjonujących umów kredytowych lub umów leasingu.

W roku 2016 Departament Skarbu kontynuował działania związane z aktywną sprzedażą platformy transakcyjnej Millennium Forex Trader, poprzez którą klienci Bankowości Przedsiębiorstw samodzielnie zawierają kasowe i

terminowe transakcje wymiany walutowej oraz transakcje swapów walutowych w ramach zintegrowanej platformy transakcyjnej Millenet. Na koniec 2016 roku z platformy Banku aktywnie korzystało ponad 2 000 klientów.

Usługi powiernicze

Bank Millennium świadczy usługi powiernicze w oparciu o indywidualne zezwolenie Komisji Papierów Wartościowych i Giełd. Bank Millennium jest bezpośrednim uczestnikiem systemów depozytowo-rozliczeniowych takich jak Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych, Rejestr Papierów Wartościowych NBP czy Międzynarodowe Izby Rozliczeniowa: Euroclear Bank SA/NV, Clearstream Banking Luxembourg itp.

Klientami Departamentu Powierniczego są krajowe i zagraniczne instytucje finansowe (globalne banki powiernicze, banki depozytariusze globalnych kwitów depozytowych, banki inwestycyjne, instytucje typu asset management, firmy ubezpieczeniowe, instytucje zbiorowego inwestowanie, fundusze inwestycyjne) oraz inne osoby prawne aktywnie uczestniczące w operacjach rynku kapitałowego i pieniężnego, wymagające kompleksowej i zindywidualizowanej obsługi.

Pod względem liczby obsługiwanych zagranicznych i krajowych klientów powierzających nam swoje aktywa, Bank Millennium zajmuje jedno z czołowych miejsc w Polsce. Wartość aktywów na rachunkach papierów wartościowych klientów na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniosła 41,5 mld zł. Na koniec 2016 roku Bank prowadził 12.583 rachunków papierów wartościowych oraz pełnił funkcję Depozytariusza dla 85 Funduszy Inwestycyjnych.

Działalność międzynarodowa i finansowanie zewnętrzne

W ubiegłym roku nie uległy istotnej zmianie parametry funkcjonowania międzynarodowego rynku pożyczkowego, w tym międzybankowych pożyczek konsorcjalnych (*syndicated loans*), stanowiących w przeszłości istotne źródło pozyskiwania przez Bank stabilnego finansowania w walutach obcych. Nie zostały zatem zawarte nowe porozumienia w tym obszarze. Kontynuowana była natomiast obsługa i zarządzanie dotychczasowymi i nowymi umowami zawartymi z międzynarodowymi instytucjami finansowymi, w tym zwłaszcza z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju (EBOiR) oraz Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI), które według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku obejmowały:

- umowę zawartą z EIB w grudniu 2016 roku, której przedmiotem jest udzielenie pożyczki w kwocie 100 mln EUR, przeznaczonej na zwiększenie możliwości finansowania przez Bank klientów sektora małych i średnich przedsiębiorstw (w tym w formie leasingu).
- umowę zawartą z EBOiR w grudniu 2015 roku, której przedmiotem jest średnioterminowa pożyczka w kwocie 50 mln EUR, udzielona przez EBOiR w ramach projektu PolSEFF Leasing (*Polish Sustainable Energy Financing Facility for Leasing*). Środki z pożyczki udostępniane są klientom Banku korzystającym z finansowania w formie leasingu (za pośrednictwem Millennium Leasing), z przeznaczeniem na realizację inwestycji umożliwiających podniesienie efektywności energetycznej wykorzystywanych maszyn i urządzeń oraz redukcję kosztów zużywanej energii. Ostateczna spłata pożyczki nastąpi w grudniu 2020 roku.
- umowę zawartą z EBOiR w grudniu 2013 roku, której przedmiotem jest średnioterminowa pożyczka w kwocie stanowiącej równowartość 75 mln EUR, przeznaczona na zwiększenie możliwości finansowania przez Bank Millennium klientów sektora SME w wybranych regionach kraju. Pożyczka uruchomiona została w CHF, w dwóch transzach, z ostatecznym terminem spłaty poszczególnych transz przypadającym w grudniu 2018 i grudniu 2019 roku.
- umowę pożyczki (tzw. *Global Loan*) zawartą w grudniu 2010 roku z EBI, w kwocie 100 mln EUR, przeznaczoną na wsparcie działań banku w obszarze finansowania inwestycji realizowanych przez sektor małych i średnich przedsiębiorstw. Spłata pożyczki nastąpi w latach 2017-2019 (w zależności od daty wypłaconej transzy).

W ubiegłym roku Bank kontynuował przedsięwzięcia związane z trwającym od wielu lat procesem umacniania bazy wiarygodnych kontrahentów i partnerów na rynku międzybankowym, w tym zwłaszcza w segmencie instrumentów związanych z zarządzaniem średnio- i długoterminową płynnością w walutach obcych. Jednym z istotnych aspektów działań w tym obszarze było zarządzanie portfelem umów z bankami krajowymi i zagranicznymi (w tym umów ISDA i GMRA), których kształt wymaga regularnego dostosowywania do zmieniających się regulacji i wymogów rynkowych. Równocześnie Bank realizował działania związane z wchodzeniem w życie kolejnych regulacji EMIR (*European Market Infrastructure Regulation*), i objęciem nimi działalności związanej z realizacją transakcji dotyczących poszczególnych kategorii instrumentów pochodnych na rynku OTC.

Niezależnie od wyżej wymienionych działań, w minionym okresie Bank wykonywał na bieżąco wszystkie pozostałe zadania związane z całościowym funkcjonowaniem działalności międzynarodowej, w obszarach realizacji różnorodnych celów, obejmujących, między innymi, obsługę rozliczeń, bieżące finansowanie potrzeb własnych i klientów Banku, obsługę transakcji handlu zagranicznego, uczestnictwo w operacjach międzynarodowego rynku pieniężnego i walutowego, działalność na rynku kapitałowym. Do ich osiągnięcia w znacznej mierze przyczynił się, trwający od ponad 25 lat, proces rozwoju współpracy Banku z jego zagranicznymi partnerami i kontrahentami. Bank utrzymuje bieżące kontakty z blisko tysiącem banków-korespondentów oraz ich jednostkami, zlokalizowanymi we wszystkich krajach istotnych z punktu widzenia struktury obrotów zarówno polskiego handlu zagranicznego, jak i transakcji o charakterze niehandlowym.

Równoległe do finansowania średnioterminowego pozyskiwanego na rynku międzynarodowym, Bank Millennium w ostatnich kilku latach przeprowadził z sukcesem emisje długu denominowanego w PLN, na rynku krajowym (w 2014 r. o wartości nominalnej 500 mln zł oraz w 2015 r. 300 mln zł.).

VII. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM

VII.1. Zasady zarządzania ryzykiem

Misją zarządzania ryzykiem w Grupie Banku Millennium jest zapewnienie, aby wszystkie rodzaje ryzyka były zarządzane, monitorowane i kontrolowane odpowiednio do przyjętego profilu ryzyka (apetytu na ryzyko) oraz charakteru i skali działania Grupy. Zarządzanie ryzykiem w Grupie jest scentralizowane i uwzględnia potrzebę osiągnięcia założonej rentowności oraz utrzymania odpowiedniej relacji ryzyko - kapitał, w kontekście posiadania odpowiedniego poziomu kapitału na pokrycie ryzyka.

Cele misji zarządzania ryzykiem osiągane są poprzez realizację następujących działań:

- Opracowanie strategii zarządzania ryzykiem, polityki kredytowej, procesów i procedur określających zasady akceptacji dopuszczalnego poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka,
- Wdrażanie, w coraz większym zakresie, narzędzi informatycznych służących identyfikacji, kontroli i pomiarowi ryzyka,
- Zwiększanie wśród pracowników świadomości odpowiedzialności za właściwe zarządzanie ryzykiem na każdym poziomie struktury organizacyjnej Grupy.

Model zarządzania i kontroli ryzyka na poziomie Grupy opiera się na następujących podstawowych zasadach:

- zapewnienie kompleksowej kwantyfikacji i parametryzacji różnych rodzajów ryzyka pod kątem optymalizacji struktury bilansu i pozycji pozabilansowych Grupy, przy uwzględnieniu założonego poziomu rentowności prowadzonej działalności biznesowej. Główne obszary analizy obejmują: ryzyko kredytowe, ryzyko rynkowe, ryzyko płynności oraz ryzyko operacyjne,
- wszystkie typy ryzyka są monitorowane i kontrolowane w odniesieniu do dochodowości prowadzonej działalności oraz poziomu kapitału niezbędnego do zapewnienia bezpieczeństwa operacji z punktu widzenia wymogów kapitałowych. Wyniki pomiarów ryzyka są regularnie raportowane w ramach systemu informacji zarządczej,
- rozdzielenie obowiązków w zakresie powstania ryzyka, zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem w Grupie przedstawia poniższy schemat:

Na poziomie strategicznym za określanie ogólnej polityki ryzyka, w tym zatwierdzanie strategii i polityki zarządzania ryzykiem, odpowiedzialne są Rada Nadzorcza i Zarząd Banku Millennium. Organy te są również odpowiedzialne za zapewnienie niezbędnych środków do realizacji tej polityki. W ramach Rady Nadzorczej działa niedawno utworzony Komitet ds. Ryzyka, który wspiera ją w realizacji tych zadań m.in. opiniując strategię ryzyka Grupy, w tym apetyt Grupy do ponoszenia ryzyka, oraz weryfikując ceny pasywów i aktywów oferowanych klientom.

Na poziomie operacyjnym, ze względu na złożoność i zróżnicowanie działalności Grupy, funkcja zarządzania ryzykiem jest obsługiwana przez wyspecjalizowane komitety z kompetencjami określonymi przez Zarząd Banku. Znajduje to odzwierciedlenie w pracach Komitetu Ryzyka i dodatkowo pięciu wyspecjalizowanych komitetów ryzyka:

- Komitetu Kapitałów, Aktywów i Pasywów (CALCO),
- Komitetu Kredytowego,
- Komitetu Walidacji,
- Komitetu Należności Zagrożonych,

- Komitetu Procesów i Ryzyka Operacyjnego.

Wyspecjalizowanym komitetom przewodniczą członkowie Zarządu, a do ich zakresu odpowiedzialności należą procesy powstawania, monitorowania i zarządzania poszczególnymi obszarami ryzyka.

Komitet Ryzyka odpowiada za całościową kontrolę ryzyka w Grupie. W celu zapewnienia tej kontroli, Komitet Ryzyka monitoruje kształtowanie się różnego rodzaju ryzyka w działalności Grupy i w taki sposób kształtuje ogólną politykę kredytową, aby była ona zgodna ze Strategią Ryzyka (zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą). Wszyscy członkowie Zarządu są członkami tego Komitetu.

Bieżące zarządzanie ryzykiem jest nadzorowane centralnie przez dedykowaną jednostkę Banku - Departament Ryzyka, w której występuje dalsza specjalizacja (w ramach wydziałów, zespołów) uwzględniająca różne rodzaje ryzyka lub etapy procesu. Głównym zadaniem Departamentu Ryzyka jest tworzenie i implementacja polityki w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym, rynkowym, płynności i operacyjnym oraz monitorowanie ekspozycji Grupy pod kątem występowania tych rodzajów ryzyka, w tym w celu obliczania wymogów kapitałowych.

Zarząd Banku szczególną wagę przykładają do ciągłego doskonalenia procesu zarządzania ryzykiem. Jednym z wymiernych tego efektów jest sukces polegający na zezwoleniu na zastosowanie w szerszym zakresie metody IRB w procesie wyliczania wymogów w zakresie funduszy własnych.

Wykorzystanie metod opartych o wewnętrzne ratingi (IRB)

Na koniec 2012 roku Grupa otrzymała zezwolenie Organów Nadzoru (Banco de Portugal - BdP i Komisji Nadzoru Finansowego - KNF) na stosowanie zaawansowanej metody IRB w odniesieniu do dwóch portfeli kredytowych: portfel kredytów dla klientów indywidualnych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkaniowych (RRE) oraz kwalifikowanych, detalicznych kredytów rewalwingowych (QRRE). Decyzja dotycząca stosowania IRB zawierała w swojej treści ograniczenie (tzw. „floor” regulacyjny), zgodnie z którym minimalny poziom wymogów w zakresie funduszy własnych musiał być utrzymany na poziomie nie niższym niż 80% odnośnych wymogów kapitałowych wyliczonych metodą standardową. W grudniu 2014 roku Grupa uzyskała pozwolenie nadzoru na złagodzenie uprzednio nałożonego dolnego limitu stosowania metod IRB z 80% na 70%. Jednocześnie Bank otrzymał dalsze warunki dla portfeli podlegającym planowi stopniowego wdrożenia metody IRB.

W opinii Banku decyzja ta stanowi zewnętrzne potwierdzenie znaczącej i trwałej poprawy procesu zarządzania ryzykiem w Grupie.

W 2016 roku Grupa kontynuowała, we współpracy z Organami Nadzoru, prace związane z realizacją planu wdrożenia IRB. W zasadzie od 2010 roku Grupa angażowała się głęboko w proces uzyskania zezwolenia na stosowanie metod IRB. Grupa uznawała ten projekt za kluczowy z dwóch powodów: po pierwsze jest to zapewnienie, że Grupa już trwale będzie zarządzać ryzykiem kredytowym według najlepszych standardów, a po drugie, stanowi to efektywny sposób optymalizacji zarządzania kapitałem.

Stosowanie podejścia IRB w naturalny sposób wymusza postępowanie zgodnie z najwyższymi standardami w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym, a to z kolei ma istotne znaczenie dla jakości procesu kredytowego, a więc poziomu ryzyka kredytowego. Aby ocenić ryzyko kredytowe klientów i transakcji w sposób całkowicie spójny, metoda IRB wymaga zastosowania systemów ratingowych. Systemy ratingowe Grupy (modele ratingowe) są dopasowane do charakterystyk ryzyka portfeli/produktów i zostały opracowane do stosowania odrębnie w przypadku klientów indywidualnych (detaliczne kredyty hipoteczne, pożyczki gotówkowe, limity w rachunku bieżącym, karty kredytowe), small biznesu, SME i klientów korporacyjnych.

Stosowane modele ryzyka umożliwiają dokonanie prawidłowego i wiarygodnego pomiaru ryzyka, wykorzystując rzetelne, statystycznie oszacowane parametry ryzyka takie jak:

- Prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania przez klienta (PD),
- Strata w przypadku niewykonania zobowiązania (LGD) oraz
- Ekspozycja w momencie niewykonania zobowiązania (EaD)

Co do zasady klient wnioskujący o kredyt powinien mieć przyznany rating wewnętrzny (ekwiwalent PD), co wymusza automatyczną ocenę ryzyka wynikającego z potencjalnego naruszenia postanowień umownych przez klienta. Modele ratingowe są zautomatyzowane i w pełni obsługiwane przez systemy informatyczne. Każdy model ryzyka (w tym również modele ratingowe) muszą być regularnie monitorowane i walidowane celem zapewnienia jakości, co również wynika z zasad IRB.

Regularny monitoring, przy zastosowaniu jednolitych parametrów ryzyka, wzmacnia zarządzanie ryzykiem kredytowym i pomaga w podejmowaniu bardziej trafnych decyzji odnośnie kontroli ryzyka kredytowego.

VII.2. Zarządzanie kapitałem

Grupa stworzyła proces zarządzania kapitałem, który jest realizowany w oparciu o zasady zdefiniowane przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku Millennium SA.

Głównym celem Grupy w tym obszarze jest spełnienie wymogów zdefiniowanych regulacjami zewnętrznymi (zapewnienie adekwatności kapitałowej wymaganej przez regulatora), a także spełnianie wewnętrznych długookresowych celów (limitów) określonych w Strategii Ryzyka Grupy i Raporcie dotyczącym Apetytu na Ryzyko.

W roku 2016 wszystkie cele zostały osiągnięte z nadwyżką. Dotyczy to zarówno bieżących wskaźników kapitałowych jak również poziomu tych samych wskaźników w warunkach skrajnych. Adekwatność kapitałowa Grupy została oceniona jako zadawalająca i zapewniająca trwałą i niezakłócony rozwój działalności bankowej.

W ramach zarządzania kapitałem realizowany jest również proces planowania kapitału. Celem tego procesu jest określenie funduszy własnych (baza kapitałowa określająca możliwość podjęcia ryzyka) i wykorzystania kapitału (wymogi kapitału regulacyjnego i kapitału ekonomicznego) w taki sposób, aby zapewnić spełnienie celów/limitów kapitałowych, przy założeniu realizacji przewidywanej strategii biznesowej i profilu ryzyka - w normalnych i skrajnych warunkach ekonomicznych.

Kapitał regulacyjny

Zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie wymogów kapitałowych (CRR, zwanym także jako „Bazylea 3”) Grupa i Bank zobowiązane są do spełnienia minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych: łącznego współczynnika kapitałowego i Wskaźnika kapitału Tier 1. Jednocześnie istnieją inne lokalne regulacje (w tym Prawo Bankowe) i stąd dla banków polskich w odniesieniu do wyliczenia wymogów w zakresie funduszy własnych istnieją szczególne rozwiązania dotyczące interpretacji postanowień CRR, zdefiniowane przez Komisję Nadzoru Finansowego (KNF). Dotyczy to m.in. wymogów kapitałowych na kredyty mieszkaniowe denominowane w walutach obcych, które w Polsce są obciążone bezwarunkową 100% wagą ryzyka w metodzie standardowej, podczas gdy w innych krajach Unii Europejskiej obciążenie to jest znacznie niższe.

Bank zakłada utrzymanie wymogów w zakresie funduszy własnych na poziomie wyższym niż minimum określone prawem oraz oczekiwane przez władze regulacyjne. W oparciu o powyższe założenie, a także wytyczne i zalecenia Organów Nadzoru, Grupa określiła swoje cele/limity w zakresie kapitału. Zdefiniowane cele/limity kapitałowe uwzględniają zalecenia KNF, Banku Portugalii oraz Europejskiego Banku Centralnego (instytucje te wchodzi w skład tzw. „panelu nadzorczego”).

Ryzyko kapitałowe zmierzone przy pomocy powyższych wskaźników jest regularnie monitorowane. Zostały zdefiniowane minimalne wartości dla wszystkich celów kapitałowych. Wskaźniki kapitałowe w określonych przedziałach powodują konieczność podjęcia określonych decyzji lub działań. Regularny monitoring ryzyka kapitałowego polega na zaklasyfikowaniu wskaźników kapitałowych do właściwych przedziałów, a następnie dokonania oceny trendów i czynników wpływających na adekwatność kapitałową.

Dla portfeli objętych decyzją IRB (RRE oraz QRRE) Bank musi utrzymywać wymóg w zakresie funduszy własnych na poziomie nie niższym niż 70% wymogów kapitałowych wyliczonych metodą standardową (aby spełnić „floor” regulacyjny).

Bank, podobnie jak inne banki działające w Polsce, jest zobowiązany do utrzymywania od początku 2016 r. bufora zabezpieczającego w wysokości 1,25 p.p.

Bank otrzymał w październiku 2016 r. decyzję Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącą zidentyfikowania Banku jako innej instytucji o znaczeniu systemowym i nałożeniu na zasadzie indywidualnej i skonsolidowanej na Bank bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym w wysokości równoważnej 0,25% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko (tylko na kapitał podstawowy Tier 1).

Również w październiku i grudniu 2016 r. Bank i Grupa otrzymała od Komisji Nadzoru Finansowego zalecenie utrzymywania funduszy własnych na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych na poziomie 3,09 p.p. (Bank) i 3,05 p.p. (Grupa), który powinien składać się co najmniej w 75% z kapitału Tier I (co odpowiada 2,32 p.p. dla Banku i 2,29 p.p. dla Grupy) oraz co najmniej w 56% z kapitału podstawowego Tier I (co odpowiada 1,73 p.p. dla Banku i 1,71 p.p. dla Grupy). Zalecenie to zastępuje poprzednie zalecenie utrzymania funduszy własnych Banku na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego na poziomie 3,83 p.p. w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych, który powinien składać się co najmniej w 75% z kapitału Tier 1 (co odpowiada 2,87 p.p.).

W następstwie powyższych decyzji i zaleceń jak i pozostałych wymogów określonych przez Rozporządzenie CRR i rekomendacje KNF dla polskich banków (przyjmując jako podstawę minimalne oczekiwane przez KNF poziomy bazowe: łącznego współczynnika kapitałowego (TCR) na poziomie 12% i współczynnika Tier 1 na poziomie 9%), Grupa powinna utrzymywać według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. następujące poziomy minimalne współczynników kapitałowych:

- Współczynnik kapitału Tier 1 (T1) = $9\% + 1,25\% + 0,25\% + 2,29\% = 12,79\%$ (12,82% dla Banku)
- Łączny współczynnik kapitałowy (TCR) = $12\% + 1,25\% + 3,05\% = 16,30\%$ (16,34% dla Banku)

Należy w tym miejscu zaznaczyć, że powyżej przedstawione oczekiwane przez KNF wartości współczynników kapitałowych są znacznie wyższe niż wymagane Europejskim prawem wspólnotowym (Bazylea 3).

Pomimo tych bardziej rygorystycznych rozwiązań krajowych oraz dodatkowych wymogów kapitałowych nałożonych przez KNF (zarówno na bazie indywidualnej jak i obowiązujących wszystkie banki, takie jak bufor kapitałowe określone w Rozporządzeniu CRR), wskaźniki kapitałowe Grupy są na zadowalającym poziomie.

Kapitał wewnętrzny

Zgodnie z ustawą Prawo Bankowe, kapitał wewnętrzny (łączna miara ryzyka w działalności) musi być w pełni pokryty (zabezpieczony) zasobami finansowymi dostarczonymi przez właścicieli (funduszami własnymi). Wymóg ten jest uwzględniony w docelowych wielkościach celów kapitałowych Grupy - buforze kapitału ekonomicznego oraz buforze kapitału ekonomicznego w warunkach skrajnych. Te wielkości docelowe zostały określone przez Grupę na poziomie znacznie wyższym niż regulacyjne minimum.

Grupa zdefiniowała proces wyliczania kapitału wewnętrznego (ekonomicznego). Kategoria ta jest zdefiniowana jako szacunkowa kwota wymagana do pokrycia wszelkich istotnych rodzajów ryzyka zidentyfikowanych w działalności Grupy oraz zmian w otoczeniu ekonomicznym z uwzględnieniem przewidywanego poziomu ryzyka w przyszłości. Kapitał wewnętrzny uwzględnia dywersyfikację/ korelację pomiędzy różnymi rodzajami ryzyka tzn. założenie, że łączna strata wynikająca z ryzyka jest niższa niż szacowana suma strat wynikających z materializacji różnych rodzajów ryzyka (materializacja ryzyka w formie straty nie jest całkowicie skorelowana).

Z technicznego punktu widzenia, kapitał ekonomiczny jest zdefiniowany jako kwota kapitału konieczna celem pokrycia wszystkich przyszłych, a nieprzewidywanych strat ekonomicznych, które mogą się zmaterializować w określonym przedziale czasowym w przyszłości, oszacowanych z określonym prawdopodobieństwem, bez zagrożenia interesów/bezpieczeństwa depozytariuszy/wierzycieli Grupy. Do szacowania kapitału wewnętrznego/ekonomicznego wykorzystuje się również wyniki testów warunków skrajnych.

Ocena istotności poszczególnych rodzajów ryzyka oraz metody szacowania kapitału wewnętrznego są przedmiotem regularnych przeglądów i aktualizacji.

W 2016 roku, oba bufor kapitału ekonomicznego zostały spełnione z nadwyżką. Adekwatność kapitału ekonomicznego - określająca stopień pokrycia kapitału wewnętrznego funduszami własnymi - została uznana za zadowalającą.

Kapitał wewnętrzny jest wykorzystywany nie tylko jako miara utrzymania adekwatności kapitałowej, ale jak już wcześniej wspomniano, wykorzystywany jest także w procesie alokacji kapitału. Umożliwia to wyliczenie miar efektywności z uwzględnieniem ryzyka, definiowanie limitów na ryzyko, alokację i re-alokację kapitału wewnętrznego pomiędzy portfelami i liniami biznesowymi oraz w przyszłości kapitał wewnętrzny będzie wykorzystywany także w innych celach.

Wymogi kapitałowe i wskaźniki Grupy i Banku Millennium zostały zaprezentowane w poniższej tabeli:

Wskaźniki adekwatności kapitałowej (mln zł)	31.12.2016	31.12.2015
	IRB z limitem regulacyjnym (*)	IRB z limitem regulacyjnym (*)
Aktywa ważone ryzykiem (RWA) dla Grupy	36 730,6	37 129,6
Aktywa ważone ryzykiem (RWA) dla Banku	36 198,7	36 755,7
Wymogi dla funduszy własnych, Grupa	2 938,4	2 970,4
Wymogi dla funduszy własnych, Bank	2 895,9	2 940,5
Fundusze własne, Grupa	6 390,7	6 208,9
Fundusze własne, Bank	6 252,4	6 081,3
Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR), Grupa	17,40%	16,72%
Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR), Bank	17,27%	16,55%
Wskaźnik kapitału podstawowego CET 1, Grupa ^(**)	17,31%	16,35%
Wskaźnik kapitału podstawowego CET 1, Bank ^(**)	17,18%	16,17%
Minimalny łączny wskaźnik kapitałowy dla Grupy	16,30%	15,75%
Minimalny łączny wskaźnik kapitałowy dla Banku	16,34%	15,83%
Wskaźnik dźwigni dla Grupy ^(***)	8,97%	9,15%
Wskaźnik dźwigni dla Banku ^(***)	8,86%	9,02%

(*) Aktywa ważone ryzykiem i wymogi dla funduszy własnych są liczone przy 70% dolnym limicie regulacyjnym określonym w decyzji IRB z grudnia 2014 r.

(**) Wskaźnik kapitału podstawowego CET 1 jest równy wskaźnikowi kapitału podstawowego T1

(***) Wskaźnik dźwigni - stosunek kapitału T1 do miary wielkości ekspozycji

Więcej informacji o adekwatności kapitałowej Banku i Grupy znajduje się w osobnym raporcie zatytułowanym "Raport w zakresie adekwatności kapitałowej, ryzyka i polityki wynagrodzeń w 2016 roku".

Polityka w zakresie dywidendy

Celem Grupy jest posiadanie silnej bazy kapitałowej zapewniającej solidne wsparcie rozwoju biznesu, służącej jako bufor chroniący przed ewentualnym pogorszeniem się sytuacji makroekonomicznej oraz amortyzującej ewentualne negatywne zmiany w otoczeniu regulacyjnym. W normalnej sytuacji, zakładając brak sytuacji stresowych, Grupa nie planuje dalszego podnoszenia funduszy własnych poprzez nową emisję akcji. Fundusze własne będą podnoszone w wyniku wewnętrznego procesu generowania kapitału (zatrzymanie zysków).

W związku z powyższym, Bank przyjął politykę wypłaty dywidendy zakładającą dystrybucję od 35% do 50% zysku netto, w zależności również od rekomendacji regulacyjnych. W związku z dodatkowym wymogiem kapitałowym na ryzyko wynikające z udzielonych walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych i buforem zabezpieczającym (opis wyżej), a także przedstawioną poniżej polityką dywidendową KNF, Zarząd Banku przedstawi Walnemu Zgromadzeniu Akcjonariuszy propozycję pozostawienia w funduszach własnych całego zysku netto za 2016 rok.

W grudniu 2016 roku KNF opublikowała stanowisko w sprawie polityki dywidendowej banków (i innych podmiotów) w 2017 roku. KNF rekomenduje, aby dywidendę w wysokości do 50% wypracowanego zysku mogły wypłacić banki spełniające łącznie poniższe kryteria:

1. Nie realizujące programu naprawczego
2. Ocena końcowa w procesie badania i oceny nadzorczej (BION) nie gorsza niż 2,5
3. Dźwignia finansowa na poziomie wyższym niż 5%
4. Posiadające współczynnik kapitału T1 na poziomie wyższym niż 15,82% (wielkość wyliczona przez Banku Millennium SA na podstawie kryteriów KNF podanych dla banków OSII)
5. Posiadające łączny współczynnik kapitałowy na poziomie wyższym niż 16,59% (wielkość wyliczona przez Banku Millennium SA na podstawie kryteriów KNF podanych dla banków OSII).

Jednocześnie dla banków istotnie zaangażowanych w walutowe kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych, zaprezentowano dwa dodatkowe kryteria korygujące, uwzględniające udział tego rodzaju kredytów w całym portfelu oraz udział kredytów udzielonych w latach 2007 i 2008 w tym portfelu.

Bank i Grupa spełniają wszystkie 5 kryteriów głównych upoważniających do wypłaty 50% dywidendy, jednak uwzględniając kryteria korygujące, nie jest możliwa wypłata dywidendy.

VII.3. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe oznacza niepewność dotyczącą wywiązania się przez Klienta z zawartych z Grupą umów z zakresu jego finansowania, czyli spłaty w określonym czasie kapitału i odsetek, co może spowodować stratę finansową Grupy.

Realizowana w Grupie polityka kredytowa opiera się na zbiorze następujących zasad:

- centralizacja procesu decyzji kredytowych;
- wykorzystanie określonych modeli scoringowych/ratingowych dla każdego segmentu Klientów/typu produktów;
- wykorzystanie narzędzi informatycznych (workflows) w celu wspomaganie procesu kredytowego na wszystkich etapach;
- istnienie wyspecjalizowanych departamentów decyzji kredytowych dla poszczególnych segmentów Klienta;
- regularny monitoring portfela kredytowego, zarówno na poziomie każdej transakcji z osobna w przypadku istotnych ekspozycji, jak również na poziomie sub-portfela kredytowego (ze względu na segment Klienta, typ produktu, kanał dystrybucji, itd.);
- wykorzystanie struktury limitów i sublimitów ekspozycji kredytowej w celu uniknięcia koncentracji ryzyka oraz promowania efektu dywersyfikacji portfela kredytowego;
- istnienie odrębnej jednostki odpowiedzialnej za nadawanie ratingu Klientowi korporacyjnemu, oddzielając tym samym badanie oceny zdolności kredytowej Klienta i przyznanie transakcji kredytowej od oceny jego wiarygodności.

W obszarze ryzyka kredytowego w 2016 r Grupa skoncentrowała się na dostosowaniu zasad polityki kredytowej do zmieniających się warunków gospodarczych oraz doskonaleniu narzędzi i procesów zarządzania ryzykiem kredytowym, a w szczególności:

- uaktualnieniu Strategii ryzyka na lata 2017-2019;
- budowie nowego modelu ratingowego dla klientów korporacyjnych;
- uaktualnieniu klasyfikacji ryzyka branżowego i limitów branżowych;
- optymalizacji metodologii, narzędzi i procesów zarządzania ryzykiem kredytowym dla klientów detalicznych.

W 2016 roku Bank dokonał sprzedaży portfela bilansowych ekspozycji kredytowych, klasyfikowanych jako z utratą wartości i cechujących się wyższym od przeciętnego poziomem pokrycia, w łącznej kwocie bilansowej 315 mln zł oraz portfela pozabilansowego (wierzytelności spisanych w ciężar rezerw) w kwocie 110 mln zł. Sprzedaż bilansowa dotyczyła portfela korporacyjnego (187 mln zł) oraz detalicznego (128 mln zł).

Jakość portfela kredytowego

Grupa utrzymuje solidną jakość aktywów portfela kredytowego. Udział kredytów z utratą wartości w skonsolidowanym portfelu zmniejszył się w ciągu roku z 4,61% do 4,50%, znacznie poniżej średniego poziomu w polskim systemie bankowym, a także udział kredytów przeterminowanych o ponad 90 dni zmniejszył się z 2,78% do 2,63%.

Poprawa jakości została zaobserwowana w portfelach korporacyjnych: leasingowym i pozostałych przedsiębiorstw. Udział należności z utratą wartości w portfelu leasingowym spadł do 4,45%, a należności przeterminowanych powyżej 90 dni do 1,34%. Wartość tych wskaźników w portfelu pozostałych przedsiębiorstw spadła odpowiednio do 5,30% i 3,55%.

W dwóch pozostałych portfelach zaobserwowano pewien wzrost wskaźnika kredytów z utratą wartości: w portfelu hipotecznym i nieistotny w niehipotecznym kredytach detalicznych. Jednak jakość portfela kredytów hipotecznych pozostaje bardzo dobra, kredyty z utratą wartości wynoszą 2,47%, a przeterminowane ponad 90 dni 1,18% portfela hipotecznego ogółem. Wskaźnik kredytów z utratą wartości w portfelu hipotecznym na koniec 2016r, w porównaniu do systemu bankowego jest ciągle niższy.

Wskaźnik pokrycia, zdefiniowany jako udział odpisów ogółem w kredytach z utratą wartości, zmniejszył się w ciągu 2016 roku z 66% do 63% (częściowo ze względu na sprzedaż kredytów zagrożonych), a pokrycie kredytów przeterminowanych ponad 90 dni spadło ze 110% do 107%.

Zmiany głównych wskaźników jakości portfela kredytowego Grupy:

Wskaźniki jakości portfela ogółem	31.12.2016	31.12.2015
Kredyty z rozpoznaną utratą wartości (mln zł)	2 179	2 204
Kredyty przeterminowane powyżej 90 dni (mln zł)	1 273	1 331
Odpisy z tytułu utraty wartości (mln zł)	1 365	1 461
Kredyty z rozpoznaną utratą wartości do kredytów ogółem (%)	4,5%	4,6%
Kredyty przeterminowane pow.90 dni do kredytów ogółem (%)	2,6%	2,8%
Odpisy z tyt. utraty wartości/kredyty z rozpoznaną utratą wartości (%)	62,6%	66,3%
Odpisy z tyt. utraty wartości /kredyty przeterminowane powyżej 90 dni (%)	107,2%	109,7%

Jakość portfela kredytowego w poszczególnych rodzajach kredytów:

Rodzaj kredytu	Kredyty przeterminowane powyżej 90 dni		Kredyty z utratą wartości	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Hipoteczne	1,18%	0,94%	2,47%	2,13%
Inne dla Klientów detalicznych*	8,39%	8,33%	11,82%	11,77%
Leasing	1,34%	1,75%	4,45%	4,66%
Pozostałe Przedsiębiorstwa	3,55%	5,22%	5,30%	7,34%
Portfel kredytów ogółem	2,63%	2,78%	4,50%	4,61%

(*) w tym: Mikrobiznes o obrotach do 5 mln zł

Koncentracja portfela kredytowego

Biorąc pod uwagę ryzyko koncentracji w poszczególne segmenty i sektory działalności klientów, Grupa zdefiniowała wewnętrzne limity koncentracji zgodnie z apetytem na ryzyko, co zapewnia utrzymanie dobrze zdywersyfikowanego portfela kredytowego.

Główną pozycję w portfelu kredytowym stanowią kredyty hipoteczne (57%) oraz kredyty gotówkowe dla osób fizycznych (10%). Portfel kredytów dla firm (w tym leasing) działających w różnych sektorach: przemysł i budownictwo, transport i komunikacja, handel, pośrednictwo finansowe oraz w sektorze publicznym stanowi 30% i jego szczegółową strukturę przedstawia poniższa tabela:

Nazwa sektora	2016	Udział (%)	2015	Udział (%)
	Ekspozycja bilansowa (mln zł)		Ekspozycja bilansowa (mln zł)	
Kredyty dla osób fizycznych	34 084,2	70,4%	33 615,2	70,3%
Hipoteczne	27 815,7	57,5%	27 954,6	58,4%
Gotówkowe	4 919,0	10,1%	4 437,1	9,3%
Karty kredytowe i pozostałe	1 349,5	2,8%	1 223,5	2,6%
Kredyty dla przedsiębiorstw *	14 300,7	29,6%	14 215,1	29,7%
Handel i naprawy	3 706,8	7,7%	3 900,8	8,2%
Przetwórstwo przemysłowe	3 967,2	8,2%	3 845,3	8,0%
Budownictwo	914,2	1,9%	1 012,2	2,1%
Transport i gosp. magazynowa	2 293,1	4,7%	2 137,8	4,5%
Administracja publiczna	308,4	0,6%	394,9	0,8%
Informacja i komunikacja	408,9	0,8%	331,3	0,7%
Usługi pozostałe	696,7	1,4%	609,8	1,3%
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	144,7	0,3%	73,6	0,2%

Obsługa nieruchomości	715,7	1,5%	612,6	1,3%
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	337,9	0,7%	334,8	0,7%
Górnictwo	118,5	0,2%	233,5	0,5%
Dostawy wody, ścieki i odpady	99,0	0,2%	110,3	0,2%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energie, gaz i wodę	111,9	0,2%	180,8	0,4%
Hotele i restauracje	157,0	0,3%	123,3	0,3%
Edukacja	31,8	0,1%	47,5	0,1%
Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	103,6	0,2%	96,7	0,2%
Opieka zdrowotna, pomoc społeczna	161,9	0,3%	148,2	0,3%
Kultura, rekreacja i rozrywka	23,4	0,0%	21,7	0,0%
Łącznie kredyty (brutto)	48 385,0	100,0%	47 830,3	100,0%

(*) w tym: Mikrobiznes o rocznych obrotach do 5 mln zł

Wskaźnik koncentracji 20 największych klientów w portfelu kredytowym Grupy (w tym grup powiązanych ze sobą podmiotów) na koniec 2016 roku wyniósł 5,4% w porównaniu do 5,2% na koniec 2015 roku. Wskaźnik koncentracji 10 największych klientów także uległ nieistotnemu wzrostowi w ciągu 2016 roku z poziomu 3,4% na koniec poprzedniego roku do 3,7% zgodnie z apetytem na ryzyko Banku.

Więcej informacji o zarządzaniu ryzykiem kredytowym znajduje się w rozdziale 8 Raportu finansowego Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2016 r.

VII.4. Pozostałe rodzaje ryzyka

Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe obejmuje bieżące i potencjalne oddziaływanie, jakie na wynik finansowy lub kapitał mają zmiany wartości portfela Grupy w wyniku niekorzystnych zmian parametrów (cen) rynkowych. Zasady zarządzania ryzykiem rynkowym i jego kontroli są określone w sposób scentralizowany, z wykorzystaniem tych samych pojęć i miar, które są stosowane we wszystkich podmiotach Grupy BCP.

Główną miarą stosowaną przez Grupę w celu oceny ryzyka rynkowego jest parametryczny model VaR (Value at Risk) - oczekiwana strata, która może pojawić się w portfelu w określonym okresie (okres utrzymywania) z określonym prawdopodobieństwem (przedział ufności), w wyniku niekorzystnych zmian na rynku. Pomiar wartości zagrożonej (VaR) odbywa się codziennie, zarówno indywidualnie dla każdego z obszarów odpowiedzialnych za podejmowanie ryzyka i zarządzanie nim, jak i na bazie skonsolidowanej, z uwzględnieniem efektu dywersyfikacji istniejącej pomiędzy poszczególnymi portfelami.

Równoległe do metody VaR, w celu oszacowania potencjalnych strat ekonomicznych wynikających ze skrajnych zmian czynników ryzyka rynkowego przeprowadza się szereg testów warunków skrajnych dla portfeli, które najbardziej narażone są na ryzyko rynkowe. W 2016 roku wyniki testów warunków skrajnych były regularnie raportowane do Komitetu Kapitału, Aktywów i Pasywów (KKAP). Nie zidentyfikowano żadnych przekroczeń ustalonych limitów. Dodatkowo, w procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej, Grupa wykorzystuje również miarę wrażliwości dochodu odsetkowego oraz analizuje luki przeszacowań.

Wpływ zmian stóp procentowych na wynik z tytułu odsetek jest asymetryczny i jest negatywny w sytuacji spadku stóp procentowych. Wynika to z faktu, że ze względu na polski system prawny, oprocentowanie kredytów konsumpcyjnych i kart kredytowych jest ograniczone (od stycznia 2016 nie może przekraczać dwukrotności stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego powiększonej o 7 punktów procentowych). Siła wpływu na wynik z tytułu odsetek w obliczu spadku stóp procentowych zależy między innymi od procentowego udziału portfela kredytowego podlegającego nowej maksymalnej stawce oprocentowania. Dla pozycji w Polskich Złotych w przypadku scenariusza nagłego, równoległego przesunięcia krzywej dochodowości w dół o 100 punktów bazowych, wpływ na wynik z tytułu odsetek w horyzoncie następnych 12 miesięcy od 31 grudnia 2016 roku jest negatywny i wynosi -5,9% wyniku odsetkowego netto za 4kw. 2016 w ujęciu rocznym (a wyniósłby plus 4,4% dla 100 punktów bazowych przesunięcia krzywej w górę).

Wskaźniki VaR odzwierciedlają całkowitą ekspozycję na ryzyko rynkowe w Grupie. W 2016, otwarte pozycje generowały jedynie instrumenty stopy procentowej i instrumenty walutowe. W 2016 całkowita ekspozycja na ryzyko rynkowe w Grupie była stosunkowo niska i wyniosła średnio 44,0 mln zł w porównaniu do obowiązującego na koniec 2016 roku wewnętrznego limitu w wysokości 318,1 mln zł. W 2016 roku całkowita ekspozycja na ryzyko rynkowe w Grupie pozostawała w ramach obowiązujących limitów (brak zidentyfikowanych przekroczeń).

Wszystkie ewentualne przekroczenia limitów na ryzyko rynkowe są raportowane i udokumentowane oraz ratyfikowane na odpowiednim poziomie kompetencji.

Więcej informacji o zarządzaniu ryzykiem rynkowym znajduje się w rozdziale 8 Raportu finansowego Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2016 r.

Ryzyko płynności

Ryzyko płynności odzwierciedla możliwość poniesienia istotnych strat w wyniku pogorszenia się warunków finansowania (ryzyko finansowania) i/lub sprzedaży aktywów poniżej ich wartości rynkowej (ryzyko płynności rynku) w celu zaspokojenia potrzeb finansowania wynikających ze zobowiązań Grupy.

Proces planowania i budżetowania Banku obejmuje przygotowanie planu płynności w celu zagwarantowania, że wzrost biznesu będzie wspomagany przez odpowiednią strukturę finansowania płynności oraz spełnione zostaną wymagania nadzorcze w zakresie ilościowych miar płynności.

W 2016 wskaźnik kredyty/depozyty Grupy Banku Millennium utrzymany był wyraźnie poniżej 100%. Wskaźnik ten, z uwzględnieniem emisji własnych obligacji dla Klientów detalicznych oraz transakcji z przyrzeczeniem odkupu z Klientami, wzrósł na koniec grudnia 2016 roku i wyniósł 84% (w porównaniu do 87% na koniec grudnia 2015). Nadwyżka płynności stale inwestowana była w portfel aktywów płynnych (gotówka, saldo na rachunku w NBP, Bony pieniężne NBP i Polskie obligacje skarbowe). Udział polskich papierów skarbowych w portfelu papierów wartościowych ogółem wynosił na koniec grudnia 2016 roku ok. 99%. W ciągu 2016 roku, portfel ten wzrósł o 23% z 14,0 miliarda zł na koniec grudnia 2015 roku (21% aktywów ogółem) do ok. 17,3 miliarda zł na koniec grudnia 2016 roku (25% aktywów ogółem). Portfel papierów wartościowych zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży (bez uwzględnienia działalności handlowej), uzupełniony gotówką oraz ekspozycjami wobec Narodowego Banku Polskiego, traktowany jako zapas płynności Grupy, który pozwoli przetrwać ewentualne sytuacje kryzysowe (patrz Tabela poniżej).

Wskaźniki płynności	31.12.2016	31.12.2015
Wskaźnik Kredyty/Depozyty (w %) (*)	84%	87%
Portfel aktywów płynnych (mln zł) (**)	18 722	15 521

(*) w tym obligacje dla Klientów indywidualnych oraz transakcje z przyrzeczeniem odkupu z Klientami

(**) Kasa, ekspozycje w stosunku do NBP, bony pieniężne NBP oraz Polskie obligacje skarbowe zakwalifikowane jako dostępne do sprzedaży (bez uwzględnienia działalności handlowej)

Konsekwentnie głównym źródłem finansowania Grupy pozostaje duża, zdywersyfikowana oraz stabilna baza depozytów pochodzących od Klientów detalicznych, korporacyjnych oraz Klientów z sektora publicznego. Źródłem finansowania średnioterminowego pozostają również pożyczki średnioterminowe, dług podporządkowany, emisja obligacji własnych oraz bankowych papierów wartościowych.

Płynność w walutach obcych Grupa zapewnia dzięki denominowanym w walucie pożyczkom bilateralnym, jak również długowi podporządkowanemu oraz transakcjom swapów walutowych jak i procentowo-walutowych. Portfel swapów jest zdywersyfikowany w zakresie kontrahentów oraz terminów zapadalności. Z większością kontrahentów Bank ma podpisane aneksy do umów ramowych, regulujące kwestie zabezpieczeń (ang. Credit Support Annex, CSA).

Oszacowanie ryzyka płynności Grupy jest przeprowadzane zarówno przy użyciu wskaźników zdefiniowanych przez władze nadzorcze, jak i własnych miar, dla których także ustanowiono limity ekspozycji. W 2016 roku zarówno wewnętrzne jak i nadzorcze miary płynności utrzymywane były znacznie powyżej minimalnych limitów, włączając wymóg pokrycia płynności netto (LCR) wyznaczanym zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (CRR). Minimalny, nadzorczy poziom wskaźnika LCR w wysokości 70%, który obowiązywał w 2016 roku, został spełniony przez Grupę (na koniec grudnia 2016 roku wskaźnik LCR osiągnął poziom 124%). Wskaźnik ten jest raportowany w okresach miesięcznych do NBP od marca 2014 roku.

Ponadto Grupa stosuje wewnętrzną analizę płynności strukturalnej na bazie skumulowanych urealnionych luk płynności (tj. z założeniem prawdopodobieństwa powstania przepływu środków pieniężnych). W 2016 r. wszystkie luki płynności były utrzymywane na poziomach wyraźnie przewyższających minimalne limity.

Testy warunków skrajnych w zakresie płynności przeprowadza się co najmniej raz na kwartał, aby zrozumieć profil ryzyka płynności Grupy, upewnić się, że Grupa potrafi wypełnić swoje zobowiązania na wypadek kryzysu płynności, jako wsparcie przygotowania planu awaryjnego w zakresie płynności i decyzji zarządczych.

Proces zarządzania ryzykiem płynności jest uregulowany w polityce wewnętrznej, która jest przedmiotem akceptacji Zarządu Banku.

Grupa dysponuje również procedurami awaryjnymi dla sytuacji zwiększonego ryzyka płynności - Plan Awaryjny Płynności. Plan Awaryjny Płynności ustala koncepcje, priorytety, obowiązki i konkretne środki do podjęcia na wypadek kryzysu płynności. Awaryjny Plan Płynności jest testowany i aktualizowany co najmniej raz w roku.

Więcej informacji o zarządzaniu ryzykiem płynności znajduje się w rozdziale 8 Raportu finansowego Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2016 r.

Ryzyko operacyjne

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym oparte jest o wdrożoną w Grupie strukturę procesową nakładającą się na tradycyjną strukturę organizacyjną. Bieżące zarządzanie poszczególnymi procesami, włączając w to zarządzanie profilem ryzyka operacyjnego procesu, powierzone jest Właścicielom Procesów, którzy raportują do wszystkich pozostałych jednostek uczestniczących w procesie zarządzania ryzykiem i są przez te jednostki wspierani.

W celu zarządzania ryzykiem nadużyć Grupa posiada w swojej strukturze specjalną jednostkę organizacyjną, której celem jest tworzenie, implementacja oraz monitorowanie realizacji polityki Banku w zakresie zarządzania tym ryzykiem we współpracy z innymi jednostkami organizacyjnymi Banku oraz zgodnie z regulacjami wewnętrznymi. Biuro Zarządzania Ryzykiem Nadużyć stanowi centrum kompetencji dla procesu zapobiegania nadużyciom.

VIII. ZARZĄDZANIE ZASOBAMI LUDZKIMI

VIII.1. Polityka personalna

Grupa Banku Millennium posiada politykę personalną określającą ogólne zasady związane z rekrutacją, oceną, rozwojem i retencją pracowników. Na podstawie tej Polityki oraz założeń biznesowych, Bank stworzył strategię Zarządzania Zasobami Ludzkimi. Strategia reguluje wszystkie obszary zarządzania zasobami ludzkimi, w tym zatrudnienia oraz wynagradzania.

Polityka personalna i bazująca na niej strategia zarządzania zasobami ludzkimi wspiera potrzeby biznesowe Grupy Banku Millennium. Działania prowadzone są w szczególności następujących obszarach:

Dalszy wzrost jakości obsługi poprzez wzmocnienie kompetencji pracowników.

W 2016 roku rozpoczęty został kompleksowy program rozwoju kompetencji pracowników bankowości detalicznej „Akademia Mistrzów”. Jego celem jest dalsza poprawa jakości usług oferowanych klientom Grupy Banku Millennium. Obejmuje on szereg warsztatów dotyczących jakości obsługi i rozumienia potrzeb klientów. Unikalną wartością tego programu jest zaangażowanie doświadczonych pracowników w przekazywanie wiedzy mniej doświadczonym kolegom i koleżankom.

Z tymi samymi założeniami realizowane są w bankowości przedsiębiorstw programy certyfikacji kompetencji doradców bankowych oraz konsultantów.

Grupa Banku Millennium zauważa i nagradza postawy pracowników prowadzące do wzrostu jakości pracy, a także optymalizacji procesów, efektywności i podejmowania wyzwań zawodowych. W 2016 roku kontynuowany był program nagród pracowniczych „Impakt”, w ramach którego pracownicy Grupy sami zgłaszają kandydatów do wyróżnienia.

Wsparcie rozwoju technologii cyfrowych poprzez pozyskiwanie pracowników o specjalistycznych kompetencjach.

Grupa Banku Millennium bazuje w swoim rozwoju na technologiach informatycznych. Są one wykorzystywane w budowie systemów obsługi klienta w oddziale oraz w bankowości elektronicznej i mobilnej. W 2016 roku Grupa Banku Millennium zwiększyła zatrudnienie w obszarze technologii cyfrowych o 17% przy czym zatrudnienie w całej Grupie spadło o około 1%. Pozyskiwanie talentów jest prowadzone nie tylko poprzez systematyczne działania rekrutacyjne, ale także programy eksperckie oraz współpracę z organizacjami studenckimi.

Rozwój przywództwa

Innowacje i wysoka jakość wymagają dobrego przywództwa. W 2015 roku w Grupie Banku Millennium powstał program rozwoju kompetencji przywódczych „M#leaders”, a w 2016 roku uruchomione zostały jego kolejne edycje. Program oparty jest na takich wartościach jak rozwój osobisty, zaufanie, uczciwość, zaangażowanie w budowanie prawdziwych relacji oraz rozwijanie współpracowników. Dzięki uczestnictwu w warsztatach, menedżerowie mają możliwość nie tylko poznawać teorię przywództwa, ale przede wszystkim dzielić się doświadczeniami z innymi uczestnikami oraz wdrażać w praktyce wypracowane rozwiązania.

Budowanie przyjaznego miejsca pracy

W 2016 roku w Grupie Banku Millennium przeprowadzone zostało badanie satysfakcji pracowników. Badanie pokazało zarówno wzrost satysfakcji jak i motywacji pracowników w stosunku do badania z poprzedniego okresu, przy czym wskaźnik motywacji osiągnął najwyższy wskaźnik w historii badań.

Grupa Banku Millennium wspiera rozwój fizyczny i aktywności sportowe pracowników. W 2016 roku Bank Millennium współfinansował udział pracowników w wydarzeniach sportowych między innymi w „Color Run”, „Runmagedon”, „Biegu Firmowym”, a w siedzibie centrali zorganizowany został „Tydzień dla Zdrowia”. Duża część pracowników korzysta także z kart abonamentowych na zajęcia sportowe.

Tak jak w poprzednich latach zrealizowanych zostało szereg działań wspierających wypoczynek pracowników - rodziców oraz dzieci w ramach programu „Rodzice na tak”.

VIII.2. Zatrudnienie i koszty osobowe

Efektywność zarządzania zasobami ludzkimi jest ważnym elementem strategii Grupy Banku Millennium. Grupa monitoruje zarówno poszczególne pozycje kosztów personalnych, jak i poziom etatów, od kilku lat prowadząc politykę stabilnych kosztów i poziomu zatrudnienia. Na bieżąco monitorowana i raportowana jest fluktuacja pracowników, a z osobami odchodzącymi prowadzone są wywiady - exit interviews. Poziom zatrudnienia i efektywność wykorzystania zasobów są weryfikowane z udziałem odpowiednich benchmarków rynkowych.

Zatrudnienie w Grupie (w pełnych etatach)	31.12.2016	31.12.2015	Zmiana (r/r)
Bank Millennium	5 497	5 575	-78
- w tym stanowiska kluczowe	130	136	-6
Spółki zależne	347	336	11
Razem Grupa Banku	5 844	5 911	-67

Zatrudnienie w Grupie Banku Millennium na koniec 2016 roku osiągnęło wielkość 5 844 etatów, co oznacza spadek w porównaniu do końca 2015 roku o 67 etatów (t.j. o 1%). Największym pracodawcą w Grupie jest Bank Millennium, zatrudniający na koniec 2016 roku 5 520 osób, a w pełnych etatach odpowiada to liczbie 5 497. Spółki zależne Grupy Banku Millennium zatrudniały na koniec roku łącznie 347 osobo-etaty, w tym największe znaczenie miały trzy spółki: Millennium Leasing, Millennium Dom Maklerski oraz Millennium TFI.

Zatrudnienie w Banku (w pełnych etatach)	31.12.2016	31.12.2015	Zmiana (r/r)
Placówki i sprzedaż bezpośrednia	3 577	3 707	-130
Centrala	1 920	1 868	52
Razem Bank Millennium	5 497	5 575	-78

Struktura zatrudnienia Banku Millennium wykazuje zdecydowaną przewagę osób zatrudnionych bezpośrednio przy sprzedaży produktów i usług bankowych, w tym przede wszystkim w 369 placówkach Banku rozrzuconych na terenie całego kraju.

Bank istotnie zwiększył zatrudnienie w obszarze technologii cyfrowych.

Zatrudnienie w Banku (w pełnych etatach)	31.12.2016	31.12.2015	Zmiana (r/r)
Bankowość bezpośrednia	463	418	45
Technologie cyfrowe	377	323	54
Bankowość detaliczna i przedsiębiorstw	3249	3423	-174
Jednostki wsparcia	1409	1411	-3
Razem Bank Millennium	5 497	5 575	-78

Polityka wynagrodzeń Grupy Banku Millennium ma na celu zapewnienie adekwatności wynagrodzenia pracowników do aktualnie wykonywanych zadań, kompetencji i zakresu odpowiedzialności. W szczególności dużą wagę przywiązuje się do właściwego kształtowania wynagrodzenia zasadniczego. Poziomy wynagrodzeń są weryfikowane z uwzględnieniem okresowej oceny wyników pracy oraz ewentualnej ewolucji poziomu

umiejętności zaangażowanych w realizację zadań organizacji. Analizowane są również informacje płacowe przedstawiane w badaniach wynagrodzeń na rynku finansowym.

Łączny poziom kosztów osobowych w Grupie Banku Millennium w 2016 oraz poprzednim roku kształtował się następująco:

Koszty osobowe (w milionach złotych)	2016	2015	Zmiana (%)
Bank Millennium	517,0	507,1	2,0%
Spółki zależne	41,8	39,8	4,8%
Razem Grupa Banku Millennium	558,8	546,9	2,2%

VIII.3. Polityka wynagrodzeń

Grupa Banku Millennium prowadzi stabilną politykę wynagrodzeń, dostosowaną do poszczególnych linii biznesowych i grup pracowniczych. W ostatnim roku obrotowym nie wprowadzono do niej istotnych zmian.

Wynagrodzenia podstawowe są kształtowane w odniesieniu do zadań realizowanych w danej jednostce organizacyjnej, poziomu odpowiedzialności pracownika oraz, na podstawie analizy informacji płacowych, przedstawianych w badaniach wynagrodzeń na rynku finansowym. Wynagrodzenia są okresowo weryfikowane w oparciu o ocenę wyników pracy i porównania rynkowe.

Zmienne składniki wynagrodzeń stanowią motywacyjną część łącznego wynagrodzenia, wypłacaną w okresach miesięcznych, kwartalnych, półrocznych lub rocznych - w zależności od horyzontu czasowego ocenianych wyników pracy.

Wszyscy pracownicy Grupy Banku Millennium są objęci systemami premiovymi dostosowanymi do specyfiki celów biznesowych stawianych przed poszczególnymi jednostkami. Wysokość puli premiowej ustalonej była uzależniona od stopnia realizacji łącznego planu zysku netto Grupy Banku Millennium.

Premie indywidualne były przyznawane w ramach puli premiowej na podstawie oceny jakości pracy oraz stopnia zaangażowania w realizację postawionych pracownikom celów.

Istotną częścią zarządzania wynagrodzeniami w Banku jest polityka wynagrodzeń określona dla osób zajmujących stanowiska kierownicze. Stanowi narzędzie wspierania systemu zarządzania Grupy Banku Millennium i zachęca do szczególnej dbałości o długoterminowe dobro Banku oraz unikania nadmiernej ekspozycji na ryzyko. Szczegółowo jest ona przedstawiona w „Raporcie w zakresie adekwatności kapitałowej, ryzyka i polityki wynagrodzeń w 2016”.

Indywidualne wynagrodzenie osób objętych tą polityką, w tym Członków Zarządu, nie może przekroczyć przyjętego % poziomu referencyjnego (obecnie 100%) w odniesieniu do łącznego rocznego wynagrodzenia zasadniczego. Ponadto pula przeznaczona na zmienne składniki wynagrodzeń Członków Zarządu Banku Millennium nie może przekroczyć ustalonego przez Radę Nadzorczą udziału w skonsolidowanym zysku netto Grupy Banku Millennium (obecnie 2%).

Roczna pula premiowa dla osób zajmujących stanowiska kierownicze jest przyznawana po uprzedniej analizie sytuacji Banku w zakresie:

- osiągniętych wyników biznesowych: zysku netto, wyniku na działalności bankowej, wskaźnika kosztów do dochodów, wskaźnika zwrotu z kapitału (ROE);
- płynności: wskaźnika kredyty/depozyty, poziomu wartości aktywów płynnych;
- wskaźników adekwatności kapitałowej w odniesieniu do poziomu referencyjnego KNF.

Wynagrodzenia Zarządu

Ustalanie warunków kontraktów i wynagrodzeń dla Członków Zarządu należy do kompetencji Rady Nadzorczej. Komitet Personalny przy Radzie Nadzorczej zajmuje się rozpatrywaniem spraw dotyczących zasad wynagradzania i wysokości wynagrodzeń Członków Zarządu.

Łączne wynagrodzenie Członków Zarządu składa się z części stałej i zmiennej. Część zmienną wynagrodzenia może stanowić nagroda roczna.

Decyzje dotyczące przyznania premii Członkom Zarządu podejmuje Komitet Personalny Rady Nadzorczej po analizie wyników z uwzględnieniem kryteriów finansowych:

- wykonania zaplanowanych budżetów i wskaźników ustalonych dla zarządzanego obszaru działalności,
- porównania z konkurencyjnymi bankami podobnej wielkości,
- biznesowych kryteriów rynkowych ustalonych dla danego okresu;

oraz kryteriów niefinansowych, w szczególności:

- ogólnej jakości zarządzania w obszarze odpowiedzialności,
- skutecznego przywództwa i wkładu w rozwój Banku,
- zarządzania i nadzoru nad jednostkami w obszarze odpowiedzialności.

Łączna wartość wynagrodzeń za 2016 rok wszystkich członków Zarządu pełniących funkcje w tym roku wyniosła 15 821,5 tys. zł. Kwota ta zawiera wynagrodzenia, wypłatę części nagrody rocznej za 2012, 2013, 2014 i 2015 r. (w gotówce i akcjach fantomowych) w kwocie 5 134,6 tys. zł, świadczenia dodatkowe oraz ekwiwalent za urlop.

Wynagrodzenia, nagrody i korzyści wypłacone Członkom Zarządu w 2016 roku (w tys. zł):

Imię i nazwisko (w tys. zł)	Wynagrodzenia w 2016 *** i nagroda roczna za 2012, 2013, 2014 i 2015	Korzyści	Razem
Joao Bras Jorge	3 554,4	1 111,3	4 665,7
Fernando Bicho	2 703,2	95,5	2 798,7
Wojciech Haase	2 206,8	22,9	2 229,7
Andrzej Gliński	1 985,9	25,1	2 011,0
Maria Campos	2 206,8	345,9	2 552,7
Wojciech Rybak (*)	755,0	1,9	756,9
Michał Gajewski (**)	806,6	0,1	806,8
Razem	14 218,7	1 602,8	15 821,5

(*) od 06.06.2016 r. - Członek Zarządu Banku

(**) do 13.05.2016 r. - Członek Zarządu Banku - po odejściu z Zarządu dodatkowo wypłacono odszkodowanie za zakaz konkurencji w kwocie 660,0 tys. zł oraz w listopadzie 2016 nagrodę roczną za 2015 w formie przyznanych akcji fantomowych w kwocie 118,0 tys. zł.

(***) 2016 rok bez wynagrodzenia zmiennego

Oprócz powyższych wynagrodzeń w 2016 roku wypłacono Panu Arturowi Klimczakowi - byłemu Wiceprezesowi Zarządu nagrodę roczną za 2012, 2013, 2014 w formie gotówki i akcji fantomowych w kwocie 376,6 tys. zł.

W okresie od 01.01 do 31.12.2016 r. została utworzona rezerwa na nagrodę roczną w wysokości 5 763,0 tys. zł.

Decyzja o przyznaniu wynagrodzenia zmiennego Członkom Zarządu za rok 2016 będzie podejmowana przez Komitet Personalny Rady Nadzorczej po zatwierdzeniu wyników Banku przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy.

Komitet Personalny przy Radzie Nadzorczej po dokonaniu przeglądu Polityki wynagradzania stwierdził, że sprzyja ona rozwojowi i bezpieczeństwu Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. a dotychczasowa praktyka zarządzania wynagrodzeniami zmiennymi odpowiada ustalonym w Polityce celom. Elastycznie zarządzane systemy premiowe sprzyjają przyjętym priorytetom biznesowym i są dostosowane do wyników finansowych osiągniętych w poszczególnych liniach biznesowych.

IX. ZASADY ŁADU KORPORACYJNEGO W BANKU MILLENNIUM.

IX.1. Oświadczenie dotyczące zasad ładu korporacyjnego stosowanych w 2016 roku.

Ład korporacyjny (ang. corporate governance) jest zbiorem reguł adresowanych do organów statutowych spółek oraz ich członków, jak również określających relacje z udziałowcami i inwestorami. Stosowanie zasad ładu korporacyjnego zwiększa transparentność działania spółki i wzmacnia ochronę praw udziałowców, również w kwestiach nie uregulowanych przez powszechnie obowiązujące przepisy prawa. W Banku Millennium obowiązuje zbiór norm składających się na Zasady Ładu Korporacyjnego. Jego źródłem są m.in. dwie regulacje odnoszące się do obszaru polskich instytucji finansowych oraz spółek giełdowych notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. Pierwszą z nich jest dokument „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016” uchwalone przez Radę GPW, drugą zaś „Zasady Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych” przyjęte przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016 są dokumentem obowiązującym od 1 stycznia 2016 r. Jego pełny tekst udostępniony jest na stronie internetowej GPW pod adresem https://www.gpw.pl/lad_korporacyjny_na_gpw oraz na stronie internetowej Banku pod adresem <https://www.bankmillennium.pl/o-banku/wladze-banku-i-lad-korporacyjny>.

Podstawową zasadą Dobrych Praktyk jest formuła „stosuj lub wyjaśnij” („comply or explain”), która oznacza zobowiązanie spółki do stosowania zawartych w dokumencie zasad, a w sytuacji odstępstwa od zastosowania danej reguły wyjaśnienia przyczyn takiego postępowania oraz upublicznienia w formie raportu tego faktu za pośrednictwem Elektronicznej Bazy Informacji GPW.

W 2016 roku Bank przestrzegał wszystkich zasad zawartych w zbiorze Dobrych Praktyk, z wyjątkiem jednej zasady, określonej w Rekomendacji IV.R.2 pkt 2 i 3, przewidującej umożliwienie akcjonariuszom udział w Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, poprzez zapewnienie dwustronnej komunikacji w czasie rzeczywistym, w ramach której akcjonariusze mogą wypowiadać się w toku WZA, przebywając w miejscu innym niż miejsce obrad WZA oraz wykonywać, osobiście lub przez pełnomocnika, prawo głosu w toku WZA. W ocenie Banku realizacja przywołanej reguły w trakcie obrad WZA niesie za sobą zagrożenia natury technicznej oraz prawnej dla prawidłowego i sprawnego przeprowadzania obrad WZA. Uniknięcie wspomnianych zagrożeń stanowi większą wartość dla akcjonariuszy, niż realizacja zapisanej w części IV, Rekomendacji IV.R.2, pkt 2 Dobrych Praktyk. Jednocześnie Bank, podobnie jak to czynił od 2008 r., zapewnia transmisję internetową obrad WZA w czasie rzeczywistym, zgodnie z wymogiem określonym w części IV, Rekomendacji IV.R.2 pkt 1 Dobrych Praktyk. Zarazem Bank nie wyklucza możliwości zapewnienia akcjonariuszom dwustronnej komunikacji w czasie rzeczywistym w toku obrad WZA w przyszłości, w przypadku zmiany okoliczności faktycznych lub prawnych. Kierując się regułą przejrzystości swoich działań w układaniu relacji korporacyjnych i inwestorskich oraz najwyższą jakością komunikacji z akcjonariuszami, w pozostałym zakresie, Bank przestrzegał w 2016 r. zasad Dobrych Praktyk. Potwierdzeniem stosowania zawartych w Dobrych Praktykach rekomendacji jest opublikowany na stronie internetowej Banku dokument „Informacja na temat stanu stosowania przez spółkę rekomendacji i zasad zawartych w Zbiorze Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016”.

Od początku 2015 r. Bank, jako instytucja finansowa, podlega także wymienionym na wstępie Zasadom Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych, które dostępne są na stronie internetowej KNF pod adresem: http://www.knf.gov.pl/dla_ryнку/zasady_ladu_korporacyjnego/index.html oraz na stronie internetowej Banku pod adresem: <https://www.bankmillennium.pl/o-banku/wladze-banku-i-lad-korporacyjny>.

Zarząd i Rada Nadzorcza Banku podjęły uchwały o stosowaniu tych Zasad, z wyjątkiem określonych w:

- 1) § 8 ust. 4 - zasady nakazującej zapewnienie możliwości elektronicznego aktywnego udziału w posiedzeniu organu stanowiącego,
- 2) § 16 ust. 1 oraz § 24 ust. 1 - zasad dotyczących odbywania posiedzeń organów Banku (Zarządu i Rady Nadzorczej) w języku polskim.

W nawiązaniu do braku możliwości elektronicznego aktywnego udziału w posiedzeniu WZA, stanowisko Zarządu Banku i Rady Nadzorczej stanowi powtórzenie oświadczenia wyrażonego wobec zasady istniejącej w Dobrych Praktykach - o którym mowa powyżej.

W odniesieniu do zasad odbywania posiedzeń Zarządu i Rady Nadzorczej w języku polskim, Bank stoi na stanowisku, że znajomość języka angielskiego przez członków Zarządu Banku umożliwia całkowite wzajemne zrozumienie oraz właściwy poziom komunikacji w trakcie posiedzeń. Ponadto stosowana w praktyce zasada prowadzenia obrad Rady Nadzorczej Banku zarówno w języku polskim, jak i w języku angielskim, przy zapewnieniu niezbędnej pomocy tłumacza, również zapewnia wzajemne zrozumienie i właściwy poziom komunikacji.

WZA w podjętej uchwale w dniu 21 maja 2015 r., wyraziło pozytywną opinię wobec stanowiska Zarządu i Rady Nadzorczej Banku o zakresie stosowania Zasad. Jednocześnie WZA, w przedmiotowej uchwale, w odniesieniu do zasad skierowanych do akcjonariuszy stwierdziło, iż stoi na stanowisku, że ich wykonywanie powinno mieścić się w ramach bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa, zaś ilekroć Zarząd lub Rada Nadzorcza Banku, działając w ramach swych kompetencji, wystąpią w kwestiach objętych tymi zasadami, wnosząc o rozważenie określonych kwestii przez WZA, to wówczas zostaną one rozpatrzone z uwzględnieniem okoliczności takiego wystąpienia. WZA ponadto, w uchwale podjętej dnia 31 marca 2016 r., zaakceptowało ocenę stosowania Zasad oraz ocenę sposobu wypełniania obowiązków informacyjnych dotyczących stosowania Dobrych Praktyk, dokonane przez Radę Nadzorczą w Sprawozdaniu z działalności Rady Nadzorczej Banku Millennium S.A. w 2015 r.

W okresie sprawozdawczym Bank po raz dziewiąty z rzędu został zaliczony w poczet spółek RESPECT Index-pierwszego w Europie Środkowo-Wschodniej indeksu spółek społecznie odpowiedzialnych. W toku rewizji dokonanej w grudniu 2016 r. Indeks objął tylko 25 spółek spośród wszystkich notowanych na GPW. Przedsiębiorstwa objęte indeksem działają zgodnie z najlepszymi standardami zarządzania w zakresie ładu korporacyjnego, informacyjnego i relacji z inwestorami, z uwzględnieniem czynników ekologicznych, społecznych i pracowniczych.

IX.2. Akcjonariat i Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy

Na dzień 31 grudnia 2016 r. kapitał zakładowy Banku składał się z 1 213 116 777 akcji (o wartości nominalnej 1 zł każda). Poniżej przedstawiona jest informacja o akcjonariuszach posiadających bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji wraz ze wskazaniem liczby posiadanych przez te podmioty akcji, ich udziału w kapitale zakładowym i w ogólnej liczbie głosów na WZA Banku. Z uwagi na fakt, że Bank jest spółką publiczną, której akcje znajdują się w obrocie na GPW, Bank nie posiada szczegółowych informacji na temat struktury akcjonariatu, posiadającego mniej niż 5% udziału w kapitale zakładowym. Według dostępnych informacji na dzień 31 grudnia 2016 r. Bank posiadał trzech akcjonariuszy, posiadających ponad 5% głosów na WZA.

Banco Comercial Portugues S.A., największy prywatny bank portugalski - posiada jako strategiczny inwestor 50,10% wszystkich akcji Banku. Znaczącymi akcjonariuszami Banku są również: największy polski fundusz emerytalny Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny (d. ING OFE), który na dzień 31 grudnia 2016 r. posiadał 9,94% akcji Banku oraz AVIVA Otwarty Fundusz Emerytalny AVIVA BZ WBK posiadający 5,45% akcji Banku.

Pozostałe akcje, czyli 34,51% kapitału akcyjnego, są szeroko rozproszone wśród akcjonariatu polskiego i zagranicznego, zarówno instytucjonalnego jak i indywidualnego.

Skład akcjonariatu Banku według stanu na 31 grudnia 2016 r.

Akcjonariusz	Ilość akcji	% udział w kapitale zakładowym	Ilość głosów	% udział w głosach na WZA
Banco Comercial Portugues S.A.	607 771 505	50,10	607 771 505	50,10
Nationale-Nederlanden OFE (d. ING OFE)	120 634 080	9,94	120 634 080	9,94
AVIVA Otwarty Fundusz Emerytalny AVIVA BZ WBK	66 136 567	5,45	66 136 567	5,45

Skład akcjonariatu Banku według stanu na 31 grudnia 2015 r.

Akcjonariusz	Ilość akcji	% udział w kapitale zakładowym	Ilość głosów	% udział w głosach na WZA
Banco Comercial Portugues S.A.	607 771 505	50,10	607 771 505	50,10
Nationale-Nederlanden OFE (d. ING OFE)	115 615 810	9,53	115 615 810	9,53
AVIVA Otwarty Fundusz Emerytalny AVIVA BZ WBK	78 310 605	6,46	78 310 605	6,46

Dane zawarte w tabelach ustalone zostały według zasad opisanych poniżej. W zakresie dotyczącym BCP, są to dane zebrane w związku z rejestracją akcjonariuszy uprawnionych do wzięcia udziału w WZA Banku zwołanych odpowiednio na dzień 31 marca 2016 r. oraz 21 maja 2015 r.

Liczba akcji będących w posiadaniu Nationale-Nederlanden OFE i ich udział w kapitale zakładowym Banku zostały obliczone na podstawie Rocznej struktury aktywów Funduszu według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. oraz 31 grudnia 2016 r., ogłoszonej na stronie internetowej www.nn.pl. Natomiast dane dotyczące AVIVA OFE - na podstawie Rocznej struktury aktywów Funduszu według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. i 31 grudnia 2016 r., ogłoszonej na stronie internetowej www.aviva.pl. Dla dokonania wymienionych kalkulacji założono średnią cenę akcji Banku w tych dniach w wysokości 5,6468 zł dla 2015 r. oraz 5,1481 zł dla 2016 r.

BCP, jako akcjonariusz większościowy, wykonuje prawa akcjonariusza określone w ustawie z dnia 15 września 2000 r. - Kodeks spółek handlowych oraz w Statucie Banku. BCP posiada kontrolę korporacyjną nad Bankiem. Dzięki posiadaniu większości głosów na WZA może wywierać decydujący wpływ na decyzje w zakresie najważniejszych spraw korporacyjnych, takich jak zmiana Statutu Banku, emisja nowych akcji Banku, obniżenie kapitału zakładowego Banku, emisja obligacji zamiennych, wypłata dywidendy i inne czynności, które zgodnie z KSH wymagają zwykłej albo kwalifikowanej większości głosów na WZA. BCP posiada również wystarczającą liczbę głosów dla powoływania wszystkich członków Rady Nadzorczej, która z kolei powołuje członków Zarządu. W związku z powyższymi uprawnieniami korporacyjnymi, BCP ma zdolność do sprawowania znaczącej kontroli nad działalnością Banku.

Bankowi nie są znane żadne umowy zawarte pomiędzy akcjonariuszami dotyczące wzajemnej współpracy, jak również Bank nie posiada wiedzy na temat jakichkolwiek umów, które mogą w przyszłości powodować zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy.

Akcjonariusze Banku swoje uprawnienia korporacyjne wykonują w sposób i w granicach wyznaczonych przez przepisy powszechnie obowiązujące, Statut Banku oraz Regulamin Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy. Każda akcja Banku daje prawo do jednego głosu, z zastrzeżeniem, że akcje imienne założycielskie w aktualnej liczbie 61.800 sztuk, są uprzywilejowane w ten sposób, że jedna akcja daje prawo do dwóch głosów na Walnym Zgromadzeniu. Akcje imienne założycielskie stanowiły łącznie 0,0051% kapitału zakładowego Banku oraz 0,0102% ogólnej liczby głosów na WZA według stanu na 31 grudnia 2016 r.

Ograniczeniom w zbywaniu podlegają akcje założycielskie w ten sposób, że zbycie ich za zgodą co najmniej trzech czwartych założycieli innym założycielom nie powoduje utraty ich uprzywilejowania. Zbycie akcji imiennych założycielskich w pozostałych przypadkach powoduje utratę ich uprzywilejowania. Nie istnieją ograniczenia w wykonywaniu prawa głosu z akcji Banku oraz żaden z posiadaczy papierów wartościowych wyemitowanych przez Bank nie posiada specjalnych uprawnień kontrolnych wobec Banku.

Akcje Banku notowane są na GPW od 13 sierpnia 1992 r., jako pierwsze wśród wszystkich banków. Obecnie w obrocie giełdowym notowanych jest 1 213 008 737 akcji o kodzie ISIN PLBIG0000016 (symbol GPW: MIL; Reuters: MILP.WA; Bloomberg: MIL PW).

Dodatkowo, w posiadaniu akcjonariuszy jest 108.040 akcji imiennych, z czego 61.800 akcji to akcje założycielskie uprzywilejowane (prawo do dwóch głosów na WZA). Łączna liczba akcji Banku Millennium wynosi więc 1.213.116.777 sztuk, natomiast łączna liczba głosów na WZA wynosi 1.213.178.577.

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy

Najwyższym organem władzy Banku jest WZA, które działa zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami, obejmującymi w szczególności KSH oraz ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe. Wewnętrzne przepisy określające zasady funkcjonowania WZA, ujęte w postaci Statutu oraz Regulaminu, dostępne są na stronach internetowych Banku w zakładce „O Banku > Władze banku i ład korporacyjny”. Dokumenty te określają w szczególności sposób działania WZA i jego uprawnienia, a także wskazują konkretne uprawnienia akcjonariuszy w toku obrad Zgromadzenia.

Do kompetencji WZA należy między innymi zmiana Statutu, w tym podwyższenie i obniżenie kapitału zakładowego.

IX.3. Rada Nadzorcza

Rada Nadzorcza jest kadencyjnym organem sprawującym stały nadzór nad działalnością Banku, którego kadencja wynosi 3 lata. Rada Nadzorcza działa na podstawie przepisów prawa, Statutu Banku, uchwał WZA oraz Regulaminu dostępnego na stronie internetowej Banku w zakładce „O Banku > Władze banku i ład korporacyjny”. Do jej kompetencji należy w szczególności powoływanie i odwoływanie członków Zarządu Banku (zwykłą większością głosów) oraz ustalanie zasad ich wynagradzania.

Posiedzenia Rady Nadzorczej zwoływane są co najmniej raz na kwartał oraz w przypadku zaistnienia takiej potrzeby. Rada Nadzorcza podejmuje uchwały zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy jej członków. W razie równości głosów przeważa głos Przewodniczącego Rady Nadzorczej.

Rada Nadzorcza Banku składa się przynajmniej z pięciu członków, wybranych przez WZA, z których co najmniej połowa, w tym jej przewodniczący, legitymuje się obywatelstwem polskim.

W dniu 31 marca 2016 r. WZA udzieliło absolutorium wszystkim członkom Rady Nadzorczej, sprawującym swoje funkcje w 2015 r. z wykonania przez nich obowiązków w roku obrotowym 2015 r.

Skład osobowy Rady Nadzorczej w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 r. był następujący:

1. Bogusław Kott - Przewodniczący Rady Nadzorczej

Pan Bogusław Kott jest absolwentem Wydziału Handlu Zagranicznego SGPiS (obecnie SGH) w Warszawie, wieloletnim pracownikiem Ministerstwa Finansów, specjalistą w zakresie finansowania handlu zagranicznego.

Jest współzałożycielem i współorganizatorem Banku Millennium S.A. i od momentu jego powstania w roku 1989 do dnia 24 października 2013 r. był Prezesem jego Zarządu. Obecnie pełni funkcję Przewodniczącego Rady Nadzorczej Banku Millennium S.A.

Pan Bogusław Kott jest również członkiem Rady Nadzorczej Yareal Polska Sp. z o.o.

2. Nuno Manuel da Silva Amado - Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej

Pan Manuel da Silva Amado jest absolwentem Wydziału Organizacji i Zarządzania Firmami ISCTE (Instituto Superior de Ciências do Trabalho e da Empresa) oraz Zaawansowanego Programu Zarządzania w INSEAD (Francja).

Od roku 1980 pracował w firmach doradczych (KPMG) i finansowych, w tym w latach 2006 - 2012 był Prezesem Zarządu oraz Wiceprzewodniczącym Rady Dyrektorów Banco Santander Totta (Portugalia). Od roku 2012 Wiceprzewodniczący Rady Dyrektorów i Prezes Zarządu Banco Comercial Portugues (BCP), Portugalia.

Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej Banku Millennium S.A. od 20 kwietnia 2012 r.

3. Dariusz Rosati - Wiceprzewodniczący i Sekretarz Rady Nadzorczej (członek niezależny)

Pan Dariusz Rosati jest absolwentem Wydziału Handlu Zagranicznego SGPiS (obecnie SGH) w Warszawie. Profesor doktor habilitowany nauk ekonomicznych na stanowisku profesora zwyczajnego w Zakładzie Unii Europejskiej Instytutu Handlu Zagranicznego i Studiów Europejskich SGH.

W latach 1978 - 1979 konsultant w Citibank w Nowym Jorku. W latach 1985 - 1986 oraz 1987 - 1988 Dyrektor Instytutu Gospodarki Światowej w SGH, którego był założycielem. W latach 1986 - 1987 stypendysta Fulbrighta na Uniwersytecie Princeton w USA. W latach 1988 - 1991 Dyrektor Instytutu Koniunktur i Cen Handlu Zagranicznego. Od 1990 roku profesor nauk ekonomicznych w SGH. W latach 1991 - 1995 pracował w Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ w Genewie jako szef Sekcji Krajów Europy Środkowo-Wschodniej. W latach 1995 - 1997 Minister Spraw Zagranicznych RP. W latach 1978 - 1991 konsultant UNIDO i członek wielu misji w krajach rozwijających się. W latach 1988 - 1991 był wielokrotnie ekspertem Banku Światowego, Instytutu Badań nad Rozwojem Gospodarczym ONZ (WIDER), Międzynarodowej Organizacji Pracy i Komisji Wspólnot Europejskich. Członek Komisji ds. Reformy Gospodarczej (1987 -1989), społecznego zespołu doradców ekonomicznych Premiera RP (1988 - 1989), Rady Strategii Społeczno-Gospodarczej przy Radzie Ministrów (1994 - 1998). Od 1997 członek Komitetu Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk. W latach 1998 - 2004 członek Rady Polityki Pieniężnej przy NBP, a w latach 2001 - 2004 członek Zespołu Doradców

Ekonomicznych Przewodniczącego Komisji Europejskiej. W latach 2003 - 2005 Rektor Wyższej Szkoły Handlu i Prawa im. Ryszarda Łazarskiego w Warszawie. W latach 2004 - 2009 oraz obecnie (wybrany w 2014 r.) poseł do Parlamentu Europejskiego. Poseł na Sejm RP VII kadencji - pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Finansów Publicznych. Autor ponad 200 prac naukowych i publicystycznych, w tym pięciu książek o tematyce związanej z polityką gospodarczą.

Członek Rady Nadzorczej Banku Millennium S.A. od 27 maja 2004 r.

4. Julianna Boniuk-Gorzelańczyk - Członek Rady Nadzorczej

Pani Julianna Boniuk-Gorzelańczyk jest absolwentką Wydziału Finansów i Statystyki SGPiS (obecnie SGH) w Warszawie. Posiada uprawnienia biegłego rewidenta.

Przez wiele lat była zatrudniona w przemyśle przechodząc różne szczeble kariery zawodowej.

W Zarządzie Banku Millennium S.A. od 17 lipca 1989 r. nadzorowała, od momentu powstania Banku, obszary: finansów i sprawozdawczości, kontroli księgowej oraz podatków, a następnie: operacji, informatyki, informacji zarządczej oraz ostatnio również: administracji i infrastruktury, bezpieczeństwa i ciągłości działania, prawny, powierniczy oraz zarządzania ryzykiem nadużyć. Zasiadała również w radach nadzorczych spółek zależnych.

W 1991 r. uczestniczyła w praktyce bankowej w Standard Merchant Bank w Johannesburgu. W 1993 r. uzyskała certyfikat Austriackiego Kolegium Bankowego a w 2003 r. uczestniczyła w seminarium Grupy BCP w INSEAD w Fontainebleau we Francji.

Członek Rady Nadzorczej Banku Millennium S.A. od 21 maja 2015 r.

5. Miguel de Campos Pereira de Bragança - Członek Rady Nadzorczej

Pan Miguel de Campos Pereira de Bragança jest absolwentem Wydziału Zarządzania i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Portugalii oraz MBA INSEAD.

Od roku 1989 pracował w bankach w Portugalii, Brazylii, Wielkiej Brytanii. W latach 2008 - 2012 Dyrektor odpowiedzialny za finanse, księgowość i kontrolę, obszar marketingu i produktów w Banco Santander Totta i Banco Santander de Negocios (Portugalia). Od roku 2012 Członek Rady Dyrektorów i Wiceprezes Zarządu Banco Comercial Portugues (BCP), Portugalia.

Członek Rady Nadzorczej Banku Millennium S.A. od 20 kwietnia 2012 r.

6. Agnieszka Hryniewicz-Bieniek - Członek Rady Nadzorczej (członek niezależny)

Pani Agnieszka Hryniewicz-Bieniek ukończyła studia ekonomiczne w SGH w Warszawie oraz studia podyplomowe z zakresu Public Relations, także w SGH.

Swoją karierę zawodową związała z obszarem nowych technologii, a także marketingiem i sprzedażą w korporacjach międzynarodowych. Jej kilkunastoletnie doświadczenie marketingowe obejmuje szereg branż: produkty szybkozbywalne (Johnson&Johnson), telekomunikacja (Deutsche Telekom), wydawnictwo (Gruner&Jahr) oraz branża rozrywkowa (Disney).

W roku 2008 podjęła pracę w Google jako Dyrektor Sprzedaży, a od 2013 r. nadzoruje obszar strategii i biznesu spółki, jako Country Director. Głównym obszarem jej odpowiedzialności jest zarządzania biznesem reklamowym Google w Polsce w zakresie wszelkich produktów i kanałów oraz bezpośrednie prowadzenie relacji z kluczowymi klientami i partnerami.

Pani Agnieszka Hryniewicz-Bieniek jest członkiem Komitetu Doradczego „Leadership Academy for Poland”. Aktywnie wspiera kobiety w nowych technologiach, jako mentorka i coach dla przyszłych liderki biznesu.

Członek Rady Nadzorczej Banku Millennium S.A. od 21 maja 2015 r.

7. Anna Jakubowski - Członek Rady Nadzorczej (członek niezależny)

Pani Anna Jakubowski ukończyła studia w zakresie Business Administration (1990) na uniwersytecie Wilfrid Laurier University w Waterloo, w prowincji Ontario, w Kanadzie.

Jej kariera zawodowa rozpoczęła się w Procter & Gamble Canada (1991 - 1993), gdzie pracowała, jako National Account Manager. W latach 1993 - 1998 zajmowała różne stanowiska, poczynając od Pharmacy

Channel Manager, do Trade Marketing Manager oraz Area Sales Manager w P&G Polska. W roku 1998 objęła stanowisko Regional Customer Business Development Manager w firmie P&G - Europa Środkowowschodnia, z kolei w okresie 1999 - 2007 pracowała, jako New Business Development Manager oraz (od 2002 r.) jako Strategy, Business Development Director w P&G Europa Zachodnia. Kontynuowała karierę zawodową w Szwajcarii w P&G Fabric Care (2007 - 2011) jako Associate Director: Marketing. W latach 2011 - 2016 związała się zawodowo z firmą Coca-Cola, gdzie zajmowała następujące stanowiska: International Group Marketing/Strategy Director w Coca-Cola Hellenic Bottling Company (2011 - 2013), Business Capability Director w The Coca-Cola Company (2013) oraz w latach 2013 - 2016 Członek Zarządu - Dyrektor Zarządzający w Coca-Cola Poland Services Sp. z o.o. oraz Franchise General Manager na Polskę i kraje bałtyckie w The Coca-Cola Company, Członek Zarządu w Multivita Sp. z o. o., Członek Zarządu - Dyrektor Zarządzający w Coca-Cola Balti Jookide AS. W latach 2015 - 2016 pełniła również funkcję Członka Rady Dyrektorów Amerykańskiej Izby Handlowej w Polsce.

Była także zaangażowana w działalność następujących organizacji i stowarzyszeń: Women's International Networking Leadership Forum (2004 - 2012), Rada Doradców, Organization of Women in International Trade, Rada Dyrektorów (2005 - 2010) oraz w roku 2008, jako Wiceprezes Wykonawczy, a w roku 2009, jako Prezes, w organizacji Geneva Women in International Trade (2005 - 2010).

Obecnie jest Członkiem Zarządu Międzynarodowego Stowarzyszenia Reklamy (IAA) w Polsce, Członkiem - Patronem Polsko - Kanadyjskiej Izby Gospodarczej oraz Doradcą i Mentorem w Global Shapers - Mentor4Starters program.

W roku 2011 zdobyła nagrodę TIAW - The World of Difference 100 Award (nagroda w uznaniu za działania mające na celu umacniania pozycji ekonomicznej kobiet), a w roku 2016 nagrodę Woman of Charisma: Business & Social Enterprise Award (Polska).

Członek Rady Nadzorczej Banku Millennium S.A. od 21 maja 2015 r.

8. Grzegorz Jędrys - Członek Rady Nadzorczej (członek niezależny)

Pan Grzegorz Jędrys jest absolwentem Wydziału Ekonomiki Produkcji SGH oraz studiów podyplomowych z zakresu Strategicznego Zarządzania Marketingowego SGH i z zakresu pośrednictwa i obrotu nieruchomościami. Ponadto jest słuchaczem wielu kursów i szkoleń, m.in. dla kandydatów na członków rad nadzorczych spółek Skarbu Państwa (2008 r.).

Karierę zawodową rozpoczął w 1994 r. w Biurze Projektu Finansowania Budownictwa Mieszkaniowego/PADCO - wspólny program Rządu Polskiego i USAID. W 1996 r. pracował jako Kierownik Zespołu ds. Finansowania Inwestycji Budowlanych w Polsko-Amerykańskim Banku Hipotecznym S.A. W latach 1997 - 1999 był zatrudniony w Jedenastym Narodowym Funduszu Inwestycyjnym S.A., początkowo jako Analityk Inwestycyjny, a następnie Dyrektor Projektów. Od roku 1999 do roku 2005 był Dyrektorem Inwestycyjnym w Trinity Management Sp. z o.o. - firmie zarządzającej majątkiem Jupiter NFI S.A. oraz Pekao Fundusz Kapitałowy Sp. z o.o. W latach 1997 - 2005 był członkiem Rad Nadzorczych wielu spółek. Począwszy od 2005 r. jest Dyrektorem Przedstawicielstwa w Polsce Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności.

Członek Rady Nadzorczej Banku Millennium S.A. od dnia 11 kwietnia 2013 r.

9. David H. Klingensmith - Członek Rady Nadzorczej (członek niezależny)

Pan David H. Klingensmith ukończył z wyróżnieniem studia z dziedziny ekonomii i historii na Tulane University New Orleans. Kontynuował edukację w John Hopkins University School of Advanced International Studies w Waszyngtonie.

W latach 1976-1978 zajmował stanowisko ekonomisty międzynarodowego w Biurze Międzynarodowych Banków Rozwojowych przy Departamencie Skarbu Stanów Zjednoczonych. W roku 1979 podjął pracę w Chase Manhattan Bank, w którym do roku 1990 zajmował różne stanowiska w szeregu krajów, w tym: w Stanach Zjednoczonych, Kolumbii, Pakistanie i Hong Kongu. W okresie 1991-1995 pracował w Asian Development Bank jako Starszy Dyrektor ds. Inwestycji w Departamencie Sektora Prywatnego w Manili, a następnie Kierujący Grupą Ryzyka i Portfela Kredytowego. Od roku 1996 do 2013 zajmował kolejne kluczowe stanowiska w Europejskim Banku Odbudowy i Rozwoju w Londynie w obszarze kredytowym i zarządzania ryzykiem, ostatecznie jako Dyrektor Zarządzający Ryzykiem.

W latach 2013 - 2015 został wybrany jako niezależny członek Rady Romgaz (Rumunia), którą to funkcję pełnił. W tym samym czasie, od roku 2013, był niezależnym konsultantem specjalizującym się w bankowości, łańdże korporacyjnym, ocenie inwestycji oraz szkoleniu w zakresie ryzyka. W tym zakresie współpracował miedzy innymi z KfW (Niemieckim Bankiem Rozwoju) oraz Fundacją Billa i Melindy Gates. Obecnie zajmuje następujące stanowiska: Członek Komitetu Inwestycyjnego funduszu

Financial Sector Fund of Africinvest (Tunis) (od roku 2014) oraz Starszy Doradca ds. Zarządzania Ryzykiem w Nestor Advisors (Londyn) (od 2015 r.)

Członek Rady Nadzorczej Banku Millennium S.A. od 21 maja 2015 r.

10. Andrzej Koźmiński - Członek Rady Nadzorczej

Pan Andrzej Koźmiński ukończył studia ekonomiczne w SGPiS (obecnie SGH) w 1963 r., a w 1964 r. studia socjologiczne na Uniwersytecie Warszawskim.

Członek korespondent PAN, przez osiemnaście lat Rektor Akademii Leona Koźmińskiego w Warszawie, obecnie jej Prezydent, Przewodniczący Rady Powierniczej ALK, Prezes Zarządu Międzynarodowej Szkoły Zarządzania S.A., kierownik Centrum Interdyscyplinarnego ALK, kierownik Katedry Zarządzania do 2014 r. W latach 1981 - 1987 Dziekan Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego, a w latach 1991 - 1996 Dyrektor Międzynarodowego Centrum Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego. W okresie 1990 - 1996 wykładowca University of California Los Angeles, zapraszany co roku na semestr. W latach 1982 - 1989 wykładowca Uniwersytetu w Orleanie we Francji. Visiting professor w wielu innych renomowanych uczelniach zagranicznych. Profesor nauk ekonomicznych specjalności „organizacja i zarządzanie”, opublikował ponad 400 prac naukowych z tej dziedziny w wielu językach, w tym 50 książek. Jest z wyboru członkiem International Academy of Management, Academie Europeene i Academie des Sciences Commerciales w Paryżu oraz Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. Honorowy Wiceprezydent Central and East European Management Development Association (CEEMAN), do 2008 r. członek Komisji Akredytacyjnej European Foundation for Management Development (EFMD) z siedzibą w Brukseli oraz członek komitetu międzynarodowego American Association of Collegiate Schools of Business (AACSB). Członek Rady Naukowej UNESCO CEPES (European Center for Higher Education in Bucharest). Członek prezydium Komitetu Nauk Organizacji i Zarządzania PAN. Od 2012 r. Przewodniczący Rady Naukowej w Ośrodku Przetwarzania Informacji OPI przy Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego, od 2009 r. członek Rady Arbitrów przy Krajowej Izbie Gospodarczej oraz członek Rady Programowej w Fundacji Bankowej im. Leopolda Kronenberga, od 2014 r. Przewodniczący Zespołu Identyfikującego Członków Rady Narodowego Centrum Nauki MNiSW. W maju 2015 r. otrzymał tytuł Doktora Honoris Causa Uniwersytetu Szczecińskiego. Członek Rady Nadzorczej Orange Polska S.A.

Członek Rady Nadzorczej Banku Millennium S.A. od 1 sierpnia 2000 r.

11. Miguel Maya Dias Pinheiro - Członek Rady Nadzorczej

Pan Miguel Maya Dias Pinheiro ukończył studia na Instituto Superior das Ciências do Trabalho e da Empresa (ISCTE) uzyskując Licencjat z Organizacji i Zarządzania Przedsiębiorstwem. Ukończył także Program dla wyższej kadry kierowniczej (PADE) - AESE oraz Zawansowany program zarządzania - INSEAD.

Od 1987 r. do 1990 r. pełnił funkcje handlowe i finansowe w MŚP w sektorze przemysłowym. W okresie 1990 - 1995 był zatrudniony przez Banco Português de Atlântico, na stanowiskach w obszarze handlowym i obszarze przedsiębiorstw, kierując koordynacją Biura Badań Ekonomicznych i Finansowych.

Od 1990 r. pracuje w Grupie BCP, realizując szereg funkcji w Portugalii i Hiszpanii. W latach 2007 - 2009 był Kierującym Biurem Rady Dyrektorów BCP. Od 2009 r. do 2012 r. zajmował stanowisko Członka Rady Dyrektorów BCP oraz Członka Rady Dyrektorów Fundação Millennium BCP. W okresie od 2012 r. do 2016 r. Pan Miguel Maya pełnił funkcję Prezesa Rady Dyrektorów Banco Millennium Angola, S.A. W roku 2016, po połączeniu tej instytucji z Banco Privado Atlantico, S.A., w wyniku czego powstał Banco Millennium Atlantico, S.A., Pan Miguel Maya został wybrany Wiceprezesem Rady Dyrektorów nowej spółki, którą to funkcję nadal sprawuje. Ponadto, pełni również następujące funkcje: Wiceprezes Zarządu i Członek Rady Dyrektorów BCP, Przewodniczący Rady Dyrektorów Interfundos - Gestao de Fundos de Investimento Imobiliario, S.A., Kierujący BCP Africa, SGPS, Lda.

Członek Rady Nadzorczej Banku Millennium S.A. od 21 maja 2015 r.

12. Rui Manuel da Silva Teixeira - Członek Rady Nadzorczej

Pan Rui Manuel da Silva Teixeira jest absolwentem Wydziału Inżynierii Politechniki w Porto.

Od roku 1987 pracował na stanowiskach menadżerskich w Banco Comercial Portugues (BCP). W latach 2003 - 2006 Członek Zarządu Banku Millennium S.A. (Polska), a w latach 2009 - 2010 Wiceprezes Zarządu Banku Millennium S.A. (Polska). W latach 2011 - 2012 Członek Zarządu Banco Comercial Portugues. Od roku 2012 Członek Rady Dyrektorów i Członek Zarządu Banco Comercial Portugues, Portugalia.

Członek Rady Nadzorczej Banku Millennium S.A. od 20 kwietnia 2012 r.

Komitet Audytu

Będący stałym elementem Rady Nadzorczej, Komitet Audytu istnieje w Banku od 2000 r. Jego zadaniem jest monitorowanie systemów i procesów sprawozdawczości finansowej i zarządzania ryzykiem Banku. W szczególności Komitet Audytu odpowiada za wykonywanie w imieniu Rady Nadzorczej kontroli nad funkcjonowaniem audytu wewnętrznego Banku.

Zgodnie z ustawą z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym („Ustawa o Biegłych Rewidentach”), w skład Komitetu Audytu wchodzi co najmniej trzech członkowie, w tym przynajmniej jeden powinien spełniać warunki niezależności i posiadać kwalifikacje w dziedzinie rachunkowości lub rewizji finansowej. Komitet Audytu zbiera się w trybie zwyczajnym (raz na kwartał) oraz w trybie nadzwyczajnym i jest zwoływany przez Przewodniczącego Rady Nadzorczej z jego własnej inicjatywy, bądź na wniosek członka Rady Nadzorczej albo członka Zarządu. Do zadań Komitetu Audytu należy w szczególności: (I) stałe monitorowanie działalności biegłego rewidenta Banku oraz wydawanie opinii w przedmiocie niezależności biegłego rewidenta i innych relacji pomiędzy nim a Bankiem, (II) stałe monitorowanie systemów i procesów sprawozdawczości finansowej i zarządzania ryzykiem Banku oraz (III) ocena i monitorowanie procedur wewnętrznych w zakresie rachunkowości i audytu oraz odpowiednich systemów kontroli, w tym przyjmowania i obsługi skarg oraz związanych z nimi wątpliwości.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 r. w skład Komitetu Audytu wchodził następujący członek Rady:

1. Grzegorz Jędrzyński - Przewodniczący (niezależny).
2. Dariusz Rosati (niezależny).
3. Julianna Boniuk-Gorzelańczyk.
4. Miguel de Campos Pereira de Bragança.
5. David H. Klingensmith (niezależny).
6. Bogusław Kott.

Skład osobowy Komitetu Audytu spełniał kryteria określone w art. 86 ust. 4 Ustawy o Biegłych Rewidentach.

Komitet Personalny

Komitet Personalny, jako stały komitet Rady Nadzorczej, istnieje w Banku od 2000 r. Do zadań Komitetu Personalnego należy w szczególności: (I) ocena kandydatów na członków Zarządu, (II) ustalanie warunków zatrudnienia nowo powoływanych członków Zarządu, (III) negocjowanie zmian warunków zatrudnienia członków Zarządu, (IV) ustalanie warunków ustania zatrudnienia członków Zarządu oraz (V) realizacja zadań w zakresie polityki zmiennych składników wynagrodzeń.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 r. skład Komitetu Personalnego był następujący:

1. Andrzej Koźmiński - Przewodniczący.
2. Nuno Manuel da Silva Amado.
3. Miguel de Campos Pereira de Bragança.
4. Bogusław Kott.

Komitet Strategiczny

Komitet Strategiczny, jako stały komitet Rady Nadzorczej, istnieje w Banku od 2013 r. Zadaniem Komitetu Strategicznego są w szczególności: (I) badanie trendów makroekonomicznych, (II) badanie nowych trendów i rozwiązań w sektorze bankowym, (III) analizowanie pozycji konkurencyjnej Banku i wzorców referencyjnych, (IV) analizowanie i rekomendowanie strategii długookresowej, celów i zadań Banku.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 r. skład Komitetu Strategicznego był następujący:

1. Bogusław Kott - Przewodniczący.
2. Nuno Manuel da Silva Amado.
3. Miguel de Campos Pereira de Bragança.
4. Agnieszka Hryniewicz-Bieniek.
5. Anna Jakubowski.
6. Andrzej Koźmiński.
7. Miguel Maya Dias Pinheiro.
8. Dariusz Rosati.

Komitet do spraw Ryzyka

Komitet do spraw Ryzyka jako stały komitet Rady Nadzorczej został powołany w dniu 4 grudnia 2015 r. Kompetencje Komitetu do spraw Ryzyka obejmują zadania wskazane dla takiego komitetu w Prawie Bankowym oraz przypisane mu w innych wiążących banki przepisach prawa i we wdrożonych przez Bank rekomendacjach nadzorczych.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 r. skład Komitetu do spraw Ryzyka był następujący:

1. Dariusz Rosati - Przewodniczący.
2. Miguel de Campos Pereira de Bragança.
3. David H. Klingensmith.
4. Bogusław Kott.
5. Miguel Maya Dias Pinheiro.

Zgodnie z przyjętą przez WZA „Polityką wynagradzania członków Rady Nadzorczej Banku Millennium S.A.”, członkom Rady Nadzorczej Banku z tytułu zasiadania w Radzie Nadzorczej przysługuje miesięczne wynagrodzenie. Wysokość wynagrodzenia ustalana jest uchwałą podejmowaną przez WZA przy uwzględnieniu zasad określonych Polityką, w tym zasadą jego adekwatności do skali działalności Banku. Wynagrodzenie może być różnicowane z uwzględnieniem pełnionej w Radzie funkcji oraz powinno być skorelowane z zaangażowaniem w pracę Rady Nadzorczej i poziomem wynagrodzeń otrzymywanych przez członków organów nadzorujących instytucji o zbliżonym zakresie i skali działania. Niezależnie od wynagrodzenia z tytułu zasiadania w Radzie, członkom stałych komitetów Rady przysługuje odrębne wynagrodzenie w związku z zadaniami wykonywanymi przez nich w ramach tych komitetów. W przypadku delegowania przez Radę jej członka do stałego indywidualnego wykonywania nadzoru, Rada może przyznać takiemu członkowi Rady na czas delegowania dodatkowe wynagrodzenie, z zastrzeżeniem, że jego miesięczna wysokość nie może przekroczyć 100% wynagrodzenia podstawowego z tytułu zasiadania w Radzie Nadzorczej. W przypadku stałych komitetów Rady wynagrodzenie płatne jest za udział w ich posiedzeniach. Łączne wynagrodzenie należne danemu członkowi Rady z tytułu udziału w posiedzeniach komitetów Rady w danym roku obrotowym, nie może przekroczyć 100% jego wynagrodzenia podstawowego z tytułu zasiadania w Radzie Nadzorczej Banku. W związku z wypłacanymi wynagrodzeniami, Bank dokonuje odpowiednich potrąceń na zasadach określonych właściwymi przepisami prawa. Każdy z członków Rady Nadzorczej może złożyć oświadczenie dotyczące nie pobierania całości lub części wynagrodzenia. Oświadczenia w tym zakresie składane są na ręce Przewodniczącego Rady Nadzorczej.

Wynagrodzenia wypłacone Członkom Rady Nadzorczej w 2016 roku (w tys. zł):

Imię i nazwisko	Wynagrodzenia za 2016	Korzyści	Razem (tys zł)
Bogusław Kott (*)	320,0	21,6	341,6
Andrzej Koźmiński	160,0	0,0	160,0
Dariusz Rosati	195,0	0,0	195,0
Grzegorz Jędrzyś	170,0	0,0	170,0
Nuno Manuel Da Silva Amado	145,0	0,0	145,0
Miguel De Campos Pereira De Braganca	190,0	0,0	190,0
Rui Manuel Da Silva Teixeira	120,0	0,0	120,0
Julianna Boniuk-Gorzelańczyk (**)	145,0	0,0	145,0
Agnieszka Hryniewicz-Bieniek	130,0	0,0	130,0
Anna Jakubowski	130,0	0,0	130,0
David H. Klingensmith	165,0	0,0	165,0
Miguel Maya Dias Pinheiro	150,0	0,0	150,0
Razem:	2 020,0	21,6	2 041,6

(*) dodatkowo za okres sprawowania funkcji Prezesa Zarządu, wypłacono nagrodę roczną za lata 2012 i 2013 w formie gotówki i akcji fantomowych wysokości 324.3 tys. zł.

(**) po odejściu z funkcji Członka Zarządu wypłacono również odszkodowanie za zakaz konkurencji w wysokości 1 016,5 tys. zł oraz nagrodę roczną za lata 2012, 2013, 2014 w formie gotówki i akcji fantomowych w wysokości 282 tys. zł.

W 2016 r. Członkowie Rady Nadzorczej nie otrzymali wynagrodzeń ani żadnych świadczeń dodatkowych od spółek zależnych Banku.

Akcje Banku posiadane przez Członków Rady Nadzorczej (pełniących swoje funkcje w dniu 31 grudnia 2016 r.):

Imię i nazwisko	Funkcja	Liczba akcji 31.12.2016 r.	Liczba akcji 31.12.2015 r.
Bogusław Kott	Przewodniczący Rady Nadzorczej	4 465 791	4 465 791
Nuno Manuel da Silva Amado	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej	0	0
Dariusz Rosati	Wiceprzewodniczący i Sekretarz Rady Nadzorczej	0	0
Julianna Boniuk - Gorzelańczyk	Członek Rady Nadzorczej	492 248	492 248
Miguel de Campos Pereira de Braganca	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Agnieszka Hryniewicz-Bieniek	Członek Rady Nadzorczej	0	-
Anna Jakubowski	Członek Rady Nadzorczej	0	-
Grzegorz Jędryś	Członek Rady Nadzorczej	0	0
David H. Klingensmith	Członek Rady Nadzorczej	0	-
Andrzej Koźmiński	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Miguel Maya Dias Pinheiro	Członek Rady Nadzorczej	0	-
Rui Manuel da Silva Teixeira	Członek Rady Nadzorczej	0	0

IX.4. Zarząd

Zarząd Banku jest organem wykonawczym Banku i kieruje całokształtem działalności Banku. Zarząd działa na podstawie KSH oraz innych przepisów prawa, Statutu Banku, uchwał WZA i Rady Nadzorczej oraz postanowień Regulaminu Czynności Zarządu Banku Millennium S.A., uchwalonego przez Radę Nadzorczą, który jest dostępny na stronie internetowej Banku w zakładce „O Banku > Władze banku i ład korporacyjny”. Do kompetencji Zarządu należą wszystkie sprawy, które nie są zastrzeżone dla innych organów Banku.

Zarząd podejmuje decyzje w formie uchwał. Uchwały Zarządu zapadają zwykłą większością głosów obecnych na posiedzeniu Zarządu. W razie równości głosów, decyduje głos Prezesa Zarządu. Uchwały Zarządu mogą być podjęte, o ile w posiedzeniu uczestniczy co najmniej połowa członków Zarządu.

Do składania oświadczeń woli w zakresie praw i obowiązków majątkowych Banku oraz do podpisywania dokumentów w imieniu banku upoważnieni są: (I) Prezes Zarządu samodzielnie, (II) łącznie dwaj inni członkowie Zarządu, albo członek Zarządu z prokurentem, bądź dwaj prokurenci, (III) pełnomocnicy działający samodzielnie lub łącznie w ramach udzielonego pełnomocnictwa. Zarząd Banku składa się z co najmniej trzech osób, z których co najmniej połowa powinna posiadać obywatelstwo polskie. Zarząd powoływany jest przez Radę Nadzorczą. Kadencja Zarządu trwa 3 lata. Członek Zarządu Banku może być odwołany przez Radę Nadzorczą w każdym czasie.

Skład osobowy Zarządu Banku w okresie od 1 stycznia do 13 maja 2016 r. był następujący:

1. Joao Nuno Lima Bras Jorge - Prezes,
2. Fernando Maria Cardoso Rodrigues Bicho - Wiceprezes,
3. Wojciech Haase - Członek Zarządu,
4. Andrzej Gliński - Członek Zarządu,
5. Maria Jose Henriques Barreto De Matos De Campos - Członek Zarządu,
6. Michał Gajewski - Członek Zarządu.

Pan Michał Gajewski złożył rezygnację z pełnienia funkcji Członka Zarządu z dniem 13 maja 2016 r. Rada Nadzorcza w dniu 6 czerwca 2016 r. uzupełniła skład Zarządu Banku wybierając Pana Wojciecha Rybaka na członka Zarządu Banku.

W związku z powyższym, skład osobowy Zarządu Banku w okresie od 6 czerwca do 31 grudnia 2016 r. był następujący:

1. Joao Nuno Lima Bras Jorge - Prezes,
2. Fernando Maria Cardoso Rodrigues Bicho - Wiceprezes,
3. Wojciech Haase - Członek Zarządu,
4. Andrzej Gliński - Członek Zarządu,
5. Maria Jose Henriques Barreto De Matos De Campos - Członek Zarządu,
6. Wojciech Rybak - Członek Zarządu.

1. Joao Bras Jorge - Prezes Zarządu

Pan Joao Nuno Lima Bras Jorge jest absolwentem studiów w zakresie Zarządzania Universidade Catolica Portuguesa, a także Zaawansowanego Programu Zarządzania, PADE w ramach AESE.

Karierę zawodową rozpoczął w 1990 r. jako makler giełdowy. W ciągu następnych 10 lat był związany z bankowością inwestycyjną, zajmował m.in. stanowisko członka zarządu banku inwestycyjnego. Zasiadał także w Radzie Giełdy Lizbońskiej.

Przed przeniesieniem do Polski przez 5 lat zajmował stanowisko Kierującego Pionem Klientów Bankowości Detalicznej oraz Koordynatora Sieci Detalicznej Millennium bcp.

W Zarządzie Banku Millennium S.A. od 19 lipca 2006 r., w latach 2006 - 2008 zarządzający pionem Bankowości Detalicznej, a od 2009 r. obszarem Bankowości Przedsiębiorstw. Od 22 kwietnia 2010 r. Wiceprezes Zarządu, a od 24 października 2013 r. Prezes Zarządu Banku. Odpowiada za pracę Zarządu, obszar audytu wewnętrznego, zapewnienia zgodności, wsparcie prawne, marketing detaliczny, zarządzanie zasobami ludzkimi, bankowość elektroniczną, call centre i telemarketing, komunikację marketingową i public relations.

2. Fernando Bicho - Wiceprezes Zarządu

Pan Fernando Maria Cardoso Rodrigues Bicho ukończył kierunek Ekonomiczny Katolickiego Uniwersytetu Portugalii w 1984 r. Od 1993 r. posiada tytuł MBA Katolickiego Uniwersytetu Portugalii.

Doświadczenia zawodowe zdobywał m.in.: w Portugalskim Instytucie Inwestycji Zagranicznych, Lloyds Bank Plc w Lizbonie oraz w Uniao de Banco Portugueses (UBP), działającym później pod nazwą Banco Mello.

Pełnił obowiązki zarządzającego funduszem, a później w banku jako szef Pionu Finansowego odpowiedzialny był m.in. za skarb i rynki kapitałowe, operacje papierami wartościowymi, zarządzanie aktywami i pasywami, emisje na międzynarodowych rynkach kapitałowych, zarządzanie kapitałem oraz relacje z inwestorami.

Po zakupie Banco Mello przez Banco Comercial Portugues (BCP) w 2000 r., Pan Fernando Bicho pracował w Centrum Korporacyjnym BCP, a od czerwca 2001 r. sprawował funkcję szefa Pionu Zarządzania Aktywami i Pasywami Grupy BCP.

W Zarządzie Banku (CFO) od 1 sierpnia 2002 r. Nadzoruje obszar planowania i informacji zarządczej, skarbu, inwestycji kapitałowych, relacji z inwestorami i instytucjami finansowymi, sprawozdawczości i kontroli finansowej, rachunkowości, podatków i zakupów centralnych.

3. Wojciech Haase - Członek Zarządu

Pan Wojciech Haase jest absolwentem Wydziału Ekonomiki Produkcji Uniwersytetu Gdańskiego w Gdańsku.

Pracował w Narodowym Banku Polskim w Gdańsku, skąd skierowany został do grupy organizującej Bank Gdański S.A. W latach 1989-1997 pracował w Banku Gdańskim S.A., kolejno w Departamencie Kredytów i Departamencie Skarbu. Od 1993 r. Wiceprezes Zarządu Banku Gdańskiego S.A., a następnie p.o. Prezesa Zarządu tego Banku.

W Zarządzie Banku od 27 czerwca 1997 r. Od 4 grudnia 2015 r. na stanowisku nadzorującego zarządzaniem ryzykiem istotnym w działalności Banku. Nadzoruje obszar ryzyka, procesy kredytowe i ratingowe, dochodzenie należności oraz kontrolę skarbu.

4. Andrzej Gliński - Członek Zarządu

Pan Andrzej Gliński jest absolwentem Politechniki Poznańskiej (1994 r.) oraz studiów podyplomowych z zakresu bankowości i finansów w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie. Od ponad 20 lat jest związany z sektorem finansowym: pracował w Banku Handlowym S.A. w Warszawie - na stanowiskach menedżerskich jako dyrektor oddziału i dyrektor sprzedaży w Departamencie Finansowania Aktywów.

W latach 2001-2004 był Wiceprezesem Handlowy Leasing S.A. Od 2004 r. związany jest z Grupą Banku Millennium S.A., początkowo jako Prezes Millennium Leasing Sp. z o.o., a następnie jako Kierujący Obszarem Bankowości Przedsiębiorstw Banku.

W Zarządzie Banku od 22 kwietnia 2010 r. Nadzoruje obszar bankowości przedsiębiorstw, faktoring i finansowanie handlu, finansowanie strukturyzowane i działalność powierniczą.

5. Maria Jose Campos - Członek Zarządu

Pani Maria Jose Henriques Barreto De Matos De Campos ukończyła Wydział Elektroniki i Telekomunikacji na Uniwersytecie Aveiro (1990), w Portugalii. Rozpoczęła pracę zawodową w tym samym roku w firmie badawczo-rozwojowej w obszarze elektroniki i telekomunikacji. W 1994 r. podjęła pracę w Urzędzie Poczty i Telekomunikacji Macao, kierując działem informatyki, obsługującym zarówno bank pocztowy, jak i usługi pocztowe.

Do Grupy Millennium BCP dołączyła w 1999 r., początkowo integrując platformę operacyjną IT Banco Comercial de Macao, jako kierująca działem informatyki. Następnie, w Banku, od 2001 r. odpowiadała za obszar informatyki. Od 2006 r. była także odpowiedzialna za IT Europe, pion na szczycie Grupy BCP, nadzorujący obszary informatyki w zakresie podmiotów europejskich.

W Zarządzie Banku od 22 lipca 2011 r. Nadzoruje obszar informatyki, procesów i operacji, reklamacji i jakości usług, administracji i infrastruktury, bezpieczeństwa i ciągłości działania, kampanie sprzedażowe, kontrolę i rozliczenie transakcji skarbowych.

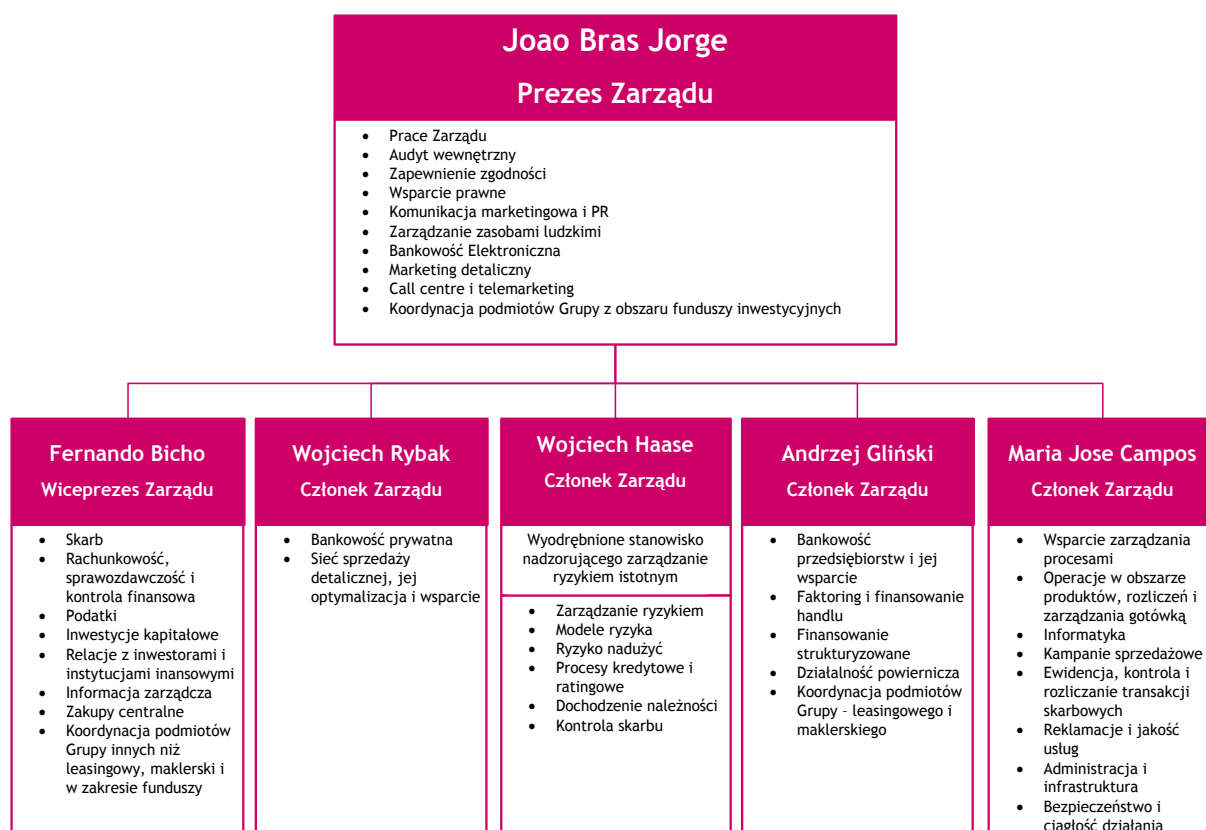
6. Wojciech Rybak - Członek Zarządu

Pan Wojciech Rybak ukończył kierunek ekonomiczny na Uniwersytecie Szczecińskim (1993 r.) oraz Tempus - Portassit Programme Uniwersytetu w Antwerpii (1992 r.).

Od początku kariery zawodowej związany jest z bankowością. Od września 1992 r. do sierpnia 1994 r. pracował w Banku Morskim S.A. jako Inspektor Kredytowy, a następnie Kierownik Zespołu Kredytów Gospodarczych. W okresie od września do listopada 1994 r. - Naczelnik Wydziału Kredytów w Banku Przemysłowo-Handlowym S.A., od grudnia 1994 r. do września 1995 r. - specjalista w Departamencie Inwestycji Kapitałowych w Pomorskim Banku Kredytowym S.A., a następnie do kwietnia 1996 r. Dyrektor Oddziału PBB „Invest-Bank” S.A. w Szczecinie. Od maja 1996 r. związany jest z Grupą Banku Millennium S.A., początkowo jako Dyrektor Oddziału Banku w Szczecinie (do marca 2001 r.), a następnie jako Dyrektor w Centrum Współpracy z Klientami w Centrali Banku (do sierpnia 2003 r.). Od września 2003 r. pełnił funkcję Członka Zarządu Millennium Leasing Sp. z o.o. nadzorującego m.in. sieć sprzedaży, a od czerwca 2009 r. do czerwca 2016 r. Prezesa Zarządu Millennium Leasing Sp. z o.o. W Zarządzie Banku od 6 czerwca 2016 r. Nadzoruje sieć sprzedaży detalicznej, jej optymalizację i wsparcie oraz bankowość prywatną.

Struktura organizacyjna Banku odpowiada strategii i nowoczesnemu podejściu do biznesu oraz jest zgodna z zasadami ładu korporacyjnego dla instytucji finansowych. Podział zadań pomiędzy członków Zarządu Banku został przedstawiony na poniższym schemacie:

Zasady wynagradzania Członków Zarządu, wraz z wysokością otrzymanych w 2016 r. wynagrodzeń, nagród i innych korzyści, znajdują się w rozdziale VIII niniejszego raportu, w części 3 pt: „Polityka wynagrodzeń”.

Akcje Banku posiadane przez Członków Zarządu (pełniących swoje funkcje w dniu 31 grudnia 2016 r.):

Imię i nazwisko	Funkcja	Liczba akcji 31.12.2016 r.	Liczba akcji 31.12.2015 r.
Joao Bras Jorge	Prezes Zarządu	111 000	111 000
Fernando Bicho	Wiceprezes Zarządu	0	0
Wojciech Haase	Członek Zarządu	7 494	7 494
Andrzej Gliński	Członek Zarządu	0	0
Maria Jose Campos	Członek Zarządu	0	0
Wojciech Rybak	Członek Zarządu	0	-

IX.5. Audyt wewnętrzny i zewnętrzny oraz polityka zapewnienia zgodności

System kontroli wewnętrznej

Bank posiada system kontroli wewnętrznej dostosowany do struktury organizacyjnej, obejmujący swym zakresem jednostki organizacyjne centrali Banku, oddziały Banku oraz podmioty zależne. W skład tego systemu wchodzi procedury kontroli wewnętrznej zdefiniowane w formie regulaminów kontroli wewnętrznej dla poszczególnych jednostek Banku oraz mechanizmy kontroli wewnętrznej, które obejmują m.in. zasady, limity i procedury o charakterze kontrolnym oraz wszelkiego rodzaju czynności mające na celu kontrolę jakości i poprawności realizowanych w Banku zadań.

Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej uwzględnia wymogi regulacyjne wynikające ze znowelizowanego w 2015 roku Prawa bankowego, poszerzającego definicję celów systemu kontroli wewnętrznej, których realizację muszą zapewnić banki. Cele te obejmują: skuteczność i efektywność działania Banku, wiarygodność sprawozdawczości finansowej, przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem w Banku, zgodność działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

Departament Audytu Wewnętrznego jest wyspecjalizowaną jednostką kontroli instytucjonalnej, która ma na celu niezależną i obiektywną ocenę adekwatności, prawidłowości i efektywności systemów: kontroli wewnętrznej i zarządzania, w tym zarządzania ryzykiem. W szczególności związane jest to z oceną jakości, prawidłowości i bezpieczeństwa prowadzenia czynności bankowych. W realizacji swej misji Audyt Wewnętrzny uwzględnia strategiczne cele i zadania organizacji określone przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku. Proces audytu wykonywany jest według Metodologii Audytu Wewnętrznego propagującej międzynarodowe standardy audytu wewnętrznego i dobre praktyki sztuki bankowej.

Działalność Audytu Wewnętrznego jest działalnością planową, opartą na rocznym planie audytów. Podstawę procesu planowania stanowi ocena ryzyka poszczególnych obszarów i procesów Banku, służąca identyfikacji podwyższonego ryzyka i wspomagająca określanie priorytetów oraz zasobów do realizacji zadań. Proces planowania uwzględnia konsultacje z kierownictwem wyższego szczebla oraz właścicielami kluczowych procesów. Roczny plan audytu zatwierdzany przez Radę Nadzorczą Banku, jest realizowany w podziale kwartalnym przez doświadczonych i wykwalifikowanych profesjonalistów.

Audyt wewnętrzny opiniuje wprowadzane i aktualizowane w Banku regulacje, niezależnie i obiektywnie ocenia i doradza jednostkom w zakresie audytowanego obszaru oraz buduje pozytywne relacje z audytowanymi jednostkami, w celu wypracowania wspólnej wartości dodanej dla usprawnienia funkcjonowania Banku. Działania o charakterze doradczym mogą być wykonywane, o ile ich charakter nie narusza zasady obiektywizmu i niezależności audytora wewnętrznego.

W 2016 roku Departament Audytu Wewnętrznego realizował zadania audytowe w Banku, spółkach zależnych Banku, podmiotach zewnętrznych, którym Bank, w zakresie dopuszczonym przepisami prawa, powierzył wykonywanie czynności bankowych i związanych z działalnością bankową, a także w ramach Grupy Kapitałowej

BCP. Planowa działalność Departamentu obejmowała m.in. wykonywanie audytów kluczowych procesów biznesowych i procesów wsparcia, a także audytów finansowych, placówek oraz zgodności z zewnętrznymi wymogami regulacyjnymi. Wśród zadań wykonywanych przez Departament Audytu Wewnętrznego znalazły się również postępowania wyjaśniające i kontrole prewencyjne. Departament Audytu Wewnętrznego jest jednostką niezależną, podlegającą Prezesowi Zarządu Banku, a wyniki swych działań raportuje Komitetowi Audytu Rady Nadzorczej i Radzie Nadzorczej Banku. Wyniki przeglądu funkcjonowania całego systemu kontroli wewnętrznej, jak i wybranych jego elementów, są prezentowane cyklicznie i podlegają ocenie Komitetu Audytu Rady Nadzorczej Banku.

System kontroli wewnętrznej w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych

Opisane wyżej rozwiązania dotyczące systemu kontroli wewnętrznej w istotnym stopniu zabezpieczają Bank przed błędami w sprawozdawczości finansowej oraz dostarczają kierownictwu Banku informacji umożliwiających ocenę prawidłowości, wydajności i bezpieczeństwa funkcjonowania procesu sporządzania sprawozdań finansowych, mając również na celu jak najwyższą skuteczność zarządzania identyfikowanymi rodzajami ryzyka towarzyszącymi temu procesowi.

Wprowadzony przez Zarząd Banku system kontroli wewnętrznej, obejmujący swoim zakresem proces sporządzania sprawozdań finansowych, został tak przygotowany, by umożliwił kontrolę ryzyka procesu przy zachowaniu odpowiedniego nadzoru nad prawidłowością gromadzenia, przetwarzania i prezentowania danych niezbędnych do sporządzania sprawozdań finansowych, w zgodzie z obowiązującymi przepisami prawa.

Zgodnie z istniejącym stanem prawnym sprawozdania Banku (sprawozdanie jednostkowe) i Grupy Kapitałowej Banku (sprawozdanie skonsolidowane) są przedmiotem odpowiednio: przeglądu (sprawozdanie półroczne) lub badania (sprawozdanie roczne), dokonywanego przez niezależny podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych - Audytora Zewnętrznego. Wyboru Audytora Zewnętrznego dokonuje Rada Nadzorcza na podstawie rekomendacji Komitetu Audytu Rady Nadzorczej. Dodatkowo mając na uwadze jakość danych finansowych prezentowanych w pozostałych publikowanych, kwartalnych raportach okresowych, Bank wspólnie z Audytorem Wewnętrznym wdrożył procedury współpracy zapewniające konsultowanie na bieżąco istotnych kwestii związanych z ujawnianiem zdarzeń ekonomicznych w księgach i sprawozdaniach finansowych. Na posiedzeniach Komitetu Audytu Rady Nadzorczej, Audytor Zewnętrzny prezentuje kluczowe ustalenia dotyczące zagadnień raportowania finansowego. Ponadto, zewnętrzna firma audytorska dokonała w roku 2016 również przeglądu adekwatności i efektywności części systemu kontroli wewnętrznej Banku wspierającej proces przygotowania i publikowania informacji finansowych (sprawozdawczość finansowa) oraz wydała stosowną opinię w tym zakresie. W roku 2016 Audytorem Zewnętrznym dla Banku była firma PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. W grudniu 2016 roku Rada Nadzorcza zdecydowała o wyborze firmy PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. jako Audytora Zewnętrznego Banku w 2017 roku. Bank objęty jest skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej Millennium BCP. W związku z tym, realizowany corocznie w Banku przegląd systemu kontroli wewnętrznej wspierającej proces przygotowania i publikowania informacji finansowych podlega także warunkom i wymogom nadzoru skonsolidowanego, sprawowanego przez Bank Portugalii i Europejski Bank Centralny.

Informacja o umowach z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych

W roku 2016 badanie sprawozdania finansowego Banku zostało przeprowadzone przez PricewaterhouseCoopers sp. z o.o. W dniu 22 października 2015 r., Rada Nadzorcza Banku podjęła uchwałę dotyczącą wyboru PricewaterhouseCoopers sp. z o.o. jako podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych Banku Millennium S.A. oraz Grupy Kapitałowej Banku Millennium za rok 2016. Umowa o badanie została zawarta w dniu 8 kwietnia 2016 r.

Wynagrodzenie audytora z tytułu świadczonych usług na rzecz Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A.

Wynagrodzenia Audytora (w tys. zł)	2016	2015
Badanie rocznego sprawozdania finansowego	916	613
Usługi poświadczające, w tym przegląd sprawozdania finansowego	577	729
Usługi doradztwa podatkowego	0	0
Pozostałe usługi	0	0

Polityka zapewnienia zgodności

Brak zgodności regulacji wewnętrznych z obowiązującymi przepisami i wiążące się z tym ryzyko sankcji prawnych lub regulacyjnych, strat rzeczowych lub utraty reputacji jest jednym z obszarów zagrażających działalności każdego banku. W związku z tym w Banku Millennium funkcjonuje Departament Zapewnienia Zgodności mający za zadanie zapewnić przestrzeganie ustaw, przepisów wykonawczych, zasad, związanych z tym auto-regulacyjnych standardów organizacji oraz kodeksów postępowania, odnoszących się do działalności bankowej. Monitorując spełnianie regulacji zarówno wewnętrznych jak i zewnętrznych, Banku Millennium za szczególnie istotne uważa:

- przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;
- zapewnienie zgodności wewnętrznych aktów normatywnych Banku Millennium z przepisami powszechnie obowiązującego prawa, a także z rekomendacjami wydawanymi przez organy nadzorcze,
- zarządzanie konfliktami interesów,
- przestrzeganie zasad etycznych,
- ograniczanie transakcji osobistych i ochrona informacji poufnych związanych z Bankiem Millennium, instrumentami finansowymi wydanymi przez Bank, jak również informacji związanych ze sprzedażą/zakupem takich instrumentów,
- monitorowanie i zapewnienie zgodności w zakresie produktów inwestycyjnych objętych dyrektywą Unijną MiFID.

Bank Millennium podejmuje odpowiednie działania i stosuje właściwe środki w celu bieżącego i ciągłego śledzenia zmian zachodzących w przepisach prawa powszechnie obowiązującego oraz rekomendacji i wytycznych wydawanych przez organy nadzorcze, zarówno krajowe jak i Unii Europejskiej.

W celu zapewnienia zgodności wewnętrznych aktów normatywnych z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa przyjęte przez Bank Millennium rozwiązania uwzględniają potrzeby dokonywania okresowego przeglądu wszystkich obowiązujących w Banku wewnętrznych aktów normatywnych.

Zakres działań, jakie podejmuje Bank, generuje możliwości powstania konfliktu pomiędzy tymi działaniami a interesami Klientów. Główną zasadą Banku jest podejmowanie wszystkich racjonalnych działań w celu identyfikacji konfliktu interesów pomiędzy Bankiem a jej Klientami, a także pomiędzy poszczególnymi Klientami, jak również ustanowienie zasad zapewniających, że takie konflikty nie będą miały niekorzystnego wpływu na interesy Klientów.

Bank Millennium podejmuje także odpowiednie działania w celu zapewnienia zgodnego ze standardami i z prawem postępowania dotyczącego transakcji osobistych. Działania te oraz środki mają, stosownie do okoliczności, ograniczać lub zapobiegać realizacji transakcji osobistych przez osoby powiązane (Relevant Persons) w sytuacjach mogących spowodować konflikt interesów bądź wiązać się z dostępem do informacji poufnych lub z dostępem do danych o transakcjach Klientów. Akcje Banku Millennium są dopuszczone do publicznego obrotu na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Status taki wymaga szczególnej uwagi i przestrzegania obowiązku utrzymywania najwyższych standardów w zakresie przejrzystości rynków finansowych. Polityką Banku Millennium jest utrzymywanie ścisłej kontroli w zakresie ochrony przepływu Informacji Poufnych. W Banku obowiązuje zakaz wykorzystywania oraz ujawniania Informacji Poufnych w jakiegokolwiek formie. Nabywanie oraz zbywanie akcji Banku, praw pochodnych dotyczących akcji Banku oraz innych instrumentów finansowych z nimi powiązanych jest zakazane w okresach zamkniętych.

Stosowany przez Bank Millennium Program przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (AML/CTF) jest kompleksowym systemem identyfikacji obszarów zagrożenia, jakie niesie ze sobą przestępstwo prania pieniędzy.

Działania podjęte w ramach realizacji programu obejmują w szczególności:

- stosowanie wobec Klientów środków bezpieczeństwa finansowego uzależnionych od stopnia ryzyka oraz w oparciu o podstawową koncepcję programu, jakim jest zasada „Poznaj swojego Klienta” (KYC),
- rejestracje i raportowanie transakcji,
- typowanie transakcji podejrzanych,
- współpracę z Generalnym Inspektorem Informacji Finansowej.

Bank Millennium na bieżąco dostosowuje raporty do analizy transakcji podejrzanych, uwzględniając funkcjonujące w danym okresie schematy (branże, kierunki przepływu środków finansowych, zachowania Klientów) w celu skutecznej identyfikacji i raportowania transakcji mogących mieć związek z procederem prania pieniędzy.

Wprowadzone procedury wewnętrzne, rozwiązania organizacyjne oraz programy szkoleń dla pracowników, zapewniają sprawne funkcjonowanie Programu.

Bank Millennium mając na uwadze ochronę interesów Klientów lokujących środki w produkty inwestycyjne o różnym stopniu ryzyka ściśle monitoruje zgodność tych produktów oraz procesu ich oferowania i obsługi z regulacjami wewnętrznymi oraz prawem i wytycznymi zewnętrznymi - zarówno krajowymi jak i Unijnymi (Dyrektywa MiFID).

Szczególnym programem monitorowania zgodności objęte są również kredyty konsumenckie oraz produkty ubezpieczeniowe kierowane do konsumentów.

W 2016 roku w Banku wdrożone zostały wymogi Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 596/2014 z 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku Market Abuse Regulation (MAR), obowiązującego w Polsce od 3 lipca 2016 r. Wdrożenie polegało m.in. na wprowadzeniu zmian w zasadach raportowania informacji poufnych przez Bank jako emitenta oraz raportowania o transakcjach insiderów. W szczególności ustalono indywidualne standardy raportowania przez Bank jako emitenta, kryteria kwalifikacji zdarzeń podlegających raportowaniu, ustanowiono zasadę prowadzenia listy insiderów i powiadamiania przez nich o transakcjach na formularzach wg wzoru uchwalonego przez Komisję Europejską na podstawie MAR.

Wprowadzono regulację wewnętrzną określającą zasady i wytyczne dotyczące zarządzania informacjami podlegającymi raportowaniu bieżącemu, w tym informacjami poufnymi, obejmującą kwestie odnoszące się do zarządzania informacjami poufnymi, kryteriów identyfikacji informacji oraz zasad powiadamiania przez osoby pełniące obowiązki zarządcze i ich osoby bliskie o transakcjach w stosunku do akcji lub innych instrumentów finansowych Banku. W szczególności wdrożono także zasadę prowadzenia listy informacji poufnych oraz osób mających do nich dostęp w formie elektronicznej.

X. ODPOWIEDZIALNY BIZNES I DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ SPOŁECZEŃSTWA

Działania i zasady związane ze społeczną odpowiedzialnością biznesu są częścią planów banku i znalazły się w średnioterminowej strategii Grupy Banku Millennium na lata 2015-2017. Cele wynikające ze strategii odnoszą się do głównych Interesariuszy banku:

- Klientów: zapewnienie najwyższej jakości obsługi oraz bezpieczeństwa powierzanych przez klientów środków, etyczny marketing i sprzedaż, wykorzystanie opinii klientów do usprawniania produktów i usług, zapewnianie dostępności do usług finansowych osobom niepełnosprawnym i starszym.
- Pracowników: wspieranie różnorodności w organizacji (w tym rodzicielstwa), zapewnianie stabilnych i atrakcyjnych warunków pracy oraz możliwości rozwoju zawodowego, promowanie kultury dialogu i dzielenia się wiedzą w organizacji.
- Partnerów biznesowych: obiektywny wybór dostawców, umieszczanie klauzul etycznych i środowiskowych w umowach, zobligowanie dostawców do przestrzegania Kodeksu Etycznego Banku.
- Otoczenia społecznego: programy edukacji finansowej z udziałem pracowników-wolontariuszy z Banku, uwzględnianie czynników środowiskowych i społecznych przy finansowaniu inwestycji przedsiębiorstw.
- Środowiska - monitorowanie zużycia energii, wody, paliw i materiałów biurowych, wprowadzanie produktów pro-środowiskowych, edukacja ekologiczna klientów i pracowników.

Klienci

Zapewnienie najwyższej jakości obsługi jest jednym z priorytetów banku. Analizując opinie klientów z wykorzystaniem kreatywnych metod, takich jak design thinking, bank projektuje usługi uwzględniające ich oczekiwania. Bank chce dostarczać klientom innowacyjnych rozwiązań, aby mogli w jak najprostszym sposobie korzystać z naszych usług finansowych. W 2016 roku wprowadzono m.in. potwierdzanie odciskiem palca transakcji 3D Secure, zakup ubezpieczeń OC/AC poprzez skanowanie dowodu rejestracyjnego, HCE czyli zbliżeniowe płatności telefonem, platformę smartshoppingową goodie.

Zależy nam, aby wszystkie grupy Klientów, w tym osoby niepełnosprawne, czuły się komfortowo w kontakcie z Bankiem. Dlatego też wprowadzono szereg udogodnień m.in. oddziały, bankomaty oraz sposób obsługi dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Bank dba o przestrzeganie etycznych zasad sprzedaży. Pracownicy oddziałów są zobowiązani są do przestrzegania standardów etycznych zawartych zarówno w Kodeksie Etycznym Banku Millennium jak i w zasadach sprzedaży konkretnych produktów np. rachunków osobistych czy produktów kredytowych. Wszyscy pracownicy banku biorą udział w szkoleniach z Kodeksu Etyki i mają możliwość zgłaszania naruszeń przypadków zachowań nieetycznych poprzez system Whistleblowing.

Rozwiązania, które wdrożono w obszarze jakości obsługi przyczyniły się nie tylko do wzrostu zadowolenia klientów, ale zostały także docenione przez rynek. W 2016 roku Bank Millennium został wyróżniony w najbardziej prestiżowym rankingu „Przyjazny Bank Newsweeka” zajmując jako jedyny bank miejsce na podium we wszystkich czterech kategoriach: bankowość hipoteczna, internetowa, tradycyjna i mobilna.

Pracownicy

W budowaniu kultury jakości najważniejszą rolę pełnią zmotywowani pracownicy. Bank zapewnia pracownikom atrakcyjne warunki pracy i rozwoju oferując sprofilowane programy szkoleń. Jednym z nich jest M#leaders - innowacyjny program rozwoju kompetencji menadżerskich. Poprzez udział w cyklu spotkań będących połączeniem warsztatu, studium przypadku, z elementami coachingu grupowego, menadżerowie skutecznie rozwijają swoje umiejętności przywódcze.

Programem, który powstał z myślą o wspieraniu zachowania równowagi pomiędzy życiem zawodowym i prywatnym pracowników jest Rodzice na Tak. Projekt obejmuje szereg inicjatyw skierowanych do rodziców i dzieci: propagowanie wiedzy na temat rodzicielstwa i praw rodziców, wycieczki współfinansowane przez bank, wydarzenia i konkursy promujące rodzinne spędzanie czasu.

Millennium Active Zone to natomiast program, który ma na celu promowanie aktywności fizycznej wśród Pracowników i rozwijanie wiedzy na temat zdrowego stylu życia. W ramach programu pracownicy uczestniczyli w biegach drużynowych, zajęciach relaksacyjnych, wydarzeniach sportowych i szkoleniach.

Pracownicy uczestniczą również w wydarzeniach realizowanych przy udziale Banku na rzecz lokalnych społeczności. Bankowi wolontariusze prowadzą lekcje z finansów dla uczniów gimnazjów w ramach programu BAKCYL oraz realizują własne projekty wolontariackie w programie grantowym Millantrop.

Partnerzy biznesowi

Bank współpracuje z wieloma partnerami biznesowymi jako nabywca dóbr i usług z różnorodnych segmentów rynku. Wyłanianie dostawców odbywa się w ramach przetargów co pozwala zastosować obiektywne kryteria wyboru. Istotnym elementem regulacji zakupowych jest wymóg stosowania klauzul etycznych i/lub środowiskowych w umowach, gdzie te zapisy mogą mieć zastosowanie. Każdy dostawca biorący udział w przetargu, poprzez podpisanie oświadczenia zobowiązuje się do przestrzegania zasad zawartych w Kodeksie Etycznym Banku Millennium.

Otoczenie społeczne

1. Programy społeczne

Programy społeczne realizowane są za pośrednictwem Fundacji Banku Millennium i koncentrują się na trzech obszarach:

a) edukacji finansowej - programy skierowane do dzieci przedszkolnych i szkolnych:

- Finansowy Elementarz - flagowy program edukacyjny Fundacji Banku Millennium. Rozpoczęty w 2016 roku autorski program edukacji finansowej przedszkolaków przygotowany i realizowany przez pracowników Banku we współpracy z organizacją pozarządową. Jego celem jest wyjaśnienie najmłodszym poprzez zabawę podstawowych pojęć z zakresu finansów. Podczas 236 warsztatów realizowanych w ramach programu, zostało przeszkolonych prawie 6 000 dzieci z 70 przedszkoli w całej Polsce. Na potrzeby programu przygotowano specjalne materiały edukacyjne - książki, w których głównym bohaterem prezentującym treść jest Pan Sebastian, książeczki do kolorowania i naklejki. Materiały pomogły tworzyć rodzice - pracownicy Banku Millennium. Książeczki będą dostępne także w kąciach dla dzieci w oddziałach banku. Program jest realizowany pod patronatem honorowym Rzecznika Praw Dziecka i pozytywnie zaopiniowany przez Prof. dr hab. Marek Belkę - Prezesa Narodowego Banku Polskiego w latach 2010-2016. Trwają prace nad koncepcją formuły kontynuacji programu.
- BAKCYL - program edukacji finansowej gimnazjalistów realizowany we współpracy z Warszawskim Instytutem Bankowości. Od 2014 roku 39 wolontariuszy z Banku Millennium przeprowadziło 173 lekcje w szkołach z 9 województw w Polsce.

b) edukacji kulturalnej - propagowanie wiedzy o rodzajach sztuki i sposobach inwestowania w sztukę oraz promocja dorobku młodych polskich artystów. W 2016 roku Fundacja Banku Millennium była mecenasem dwóch wydarzeń edukacyjnych - Warszawskich Targów Sztuki oraz Kompas Młodej Sztuki - rankingu najbardziej obiecujących młodych polskich artystów.

c) wolontariacie pracowniczym - Fundacja prowadzi program Millantrop, w ramach którego, w drodze konkursu, przyznaje granty na realizację akcji społecznych przez pracowników banku. Do konkursu mogą być zgłaszane projekty dotyczące edukacji finansowej, rozwoju przedsiębiorczości, projektów międzypokoleniowych oraz projektów dla dzieci i młodzieży, wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ochrony środowiska. Największe szanse na wygraną mają te akcje, w które zaangażuje się wielu wolontariuszy, z których skorzysta największa liczba odbiorców i które będą miały długotrwały wpływ na życie społeczności lokalnej. W 2016 Fundacja przyznała 4 granty na realizację projektów wolontariackich.

2. Sponsoring kultury

Działalność w obszarze kultury stanowi od ponad 25 lat ważną część działań społecznych Banku Millennium. Planowana jest ona w oparciu o średnioterminowe plany działania i następujące założenia:

- preferowana jest współpraca w ramach programów wieloletnich, o jasno opisanych celach,
- wspierane programy powinny mieć szeroki odbiór społeczny i być dostępne także za pośrednictwem mediów,
- partnerami w realizacji programów kulturalnych powinny być przede wszystkim instytucje kultury, organizacje pozarządowe oraz media.

Najważniejszym projektem kulturalnym realizowanym przez Bank Millennium w 2016 roku był festiwal filmów dokumentalnych Millennium Docs Against Gravity.

Od 2006 roku Bank Millennium jest mecenasem największego festiwalu światowego filmu dokumentalnego w Polsce oraz imprez mu towarzyszących (warsztatów, dyskusji, koncertów). W 2016 roku bank został sponsorem tytularnym wydarzenia, co wpłynęło na poprawę rozpoznawalności banku jako partnera festiwalu. Projekcje i imprezy festiwalowe odbyły się w 25 miastach w Polsce. Kampania promująca wydarzenie była realizowana za pomocą wielu nośników, m.in. plakatów we wszystkich oddziałach banku, tekstów w mediach tradycyjnych i

społecznościowych, konkursów z nagrodami w postaci biletów do kina przeznaczonych dla klientów i pracowników. Tych ostatnich chcieliśmy szczególnie wyróżnić przekazując im 1000 wejściówek na seanse filmowe. Od ponad dekady Bank jest również fundatorem głównej nagrody festiwalu. Millennium Docs Against Gravity jest komunikowany przez cały rok - poprzez organizowanie w kinach specjalnych projekcji filmów, dystrybucje filmów na DVD wśród partnerów banku i jako dodatki do prasy ogólnopolskiej, promocje w mediach tradycyjnych i społecznościowych.

Inne ważne wydarzenia kulturalne sponsorowane przez Bank Millennium:

- Sacrum Profanum - jeden z najciekawszych festiwali muzyki współczesnej Europy. Festiwal zdobył liczne nagrody i wyróżnienia, został wpisany do oficjalnego kalendarza Polskiej Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej oraz jest rekomendowany przez prestiżowe magazyny muzyczne. Festiwalowe wydarzenia relacjonuje co roku ponad 160 dziennikarzy z Polski i zagranicy.
- Gdański Festiwal Muzyczny - od 2013 roku bank jest mecenasem festiwalu prezentującego wybitne wykonania muzyki klasycznej.

3. Wspieranie innowacyjności

Bank Millennium promuje kulturę innowacyjności 360 stopni. Oznacza to, że oferujemy innowacyjne rozwiązania zarówno na zewnątrz - naszym klientom, jak i wewnątrz firmy - stwarzając pracownikom kulturę pracy sprzyjającą kreatywnemu myśleniu. Bank bada również trendy dotyczące innowacyjności w jego otoczeniu. Eksperti z Banku Millennium opracowali raport „Indeks Millennium - Potencjał Innowacyjności Regionów”, który opisuje dysproporcje w rozwoju innowacyjności w polskich województwach. Jako partner strategiczny konkursu „Orły Innowacji” bank promuje także rozwój innowacyjności w polskiej gospodarce.

Bank Millennium był Partnerem Strategicznym II edycji konkursu „Orzeł Innowacji”. Konkurs ten organizowany jest przez dziennik „Rzeczpospolita”. W tym roku zgłoszone firmy ubiegały się o tytuł Mecenas Innowacji i nagrodę za Innowacyjny Projekt. Konkurs, w kapitule którego zasiadali: Jadwiga Emilewicz - Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju, Andrzej Gliński - Członek Zarządu Banku Millennium, Alicja Adamczak - Prezes Urzędu Patentowego RP, Marcin Chłudziński - Prezes Zarządu Agencji Rozwoju Przemysłu, Krzysztof Skóra - Prezes Zarządu KGHM Polska Miedź, Dr. inż. Stanisław Dyrda - Ekspert ds. Badań i Rozwoju w zakresie ICT w Narodowym Centrum Badań i Rozwoju, Jerzy Kalinowski - Partner KPMG oraz Marcin Piasecki - redaktor „Rzeczpospolitej”, miał na celu promowanie ducha innowacyjności i przedsiębiorczości w polskiej gospodarce. Gośćmi gali finałowej konkursu byli m.in. Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju - Jadwiga Emilewicz oraz Wicepremier, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego - Jarosław Gowin.

Podczas wydarzeń towarzyszących „Orłom Innowacji” prezentowaliśmy raport autorstwa ekspertów Banku Millennium „Indeks Millennium - Potencjał Innowacyjności Regionów”.

Publikacja zawiera ranking polskich województw według ich potencjału innowacyjności oraz opisuje uwarunkowania sprzyjające rozwojowi innowacyjności w Polsce i na świecie. Raport był wkładem do włączenia się w publiczną debatę na temat czynników warunkujących rozwój regionów w Polsce oraz zmniejszających nierówności między nimi. Raport zawiera analizę czynników sprzyjających i hamujących rozwój innowacyjności w każdym z polskich województw. Zawiera również komentarze szerokiego grona ekspertów - ekonomistów, akademików i praktyków - szefów najbardziej innowacyjnych firm oraz instytucji rządowych (m.in. Jerzego Kwiecińskiego - Sekretarza Stanu w Ministerstwie Rozwoju, Andrzeja Koźmińskiego - Prezydenta Akademii Leona Koźmińskiego, Agnieszki Hryniewicz Bieniek - Country Director Google Poland, Małgorzaty Starczewskiej - Krzysztosek - Głównej Ekonomistki Konfederacji Lewiatan, Władysława Ortyła - Marszałka Województwa Podkarpackiego, Elżbiety Mączyńskiej - Prezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego). Jest przez to wartościową publikacją i źródłem wiedzy dla władz samorządowych na temat wyrównywania szans regionów w Polsce.

Odniesienia do raportu wielokrotnie pojawiały się w mediach ogólnopolskich i regionalnych, a sam raport był prezentowany na Europejskim Forum Gospodarczym w Katowicach i Forum Ekonomicznym w Krynicy. Pozwoliło to na dotarcie do szerokiego grona odbiorców i zainteresowanie ich kwestią rozwoju innowacyjności w Polsce.

4. Wspieranie wydarzeń dotyczących gospodarki

W 2016 roku Bank Millennium był partnerem wydarzeń dotyczących tematyki gospodarczej:

Europejski Kongres Gospodarczy - międzynarodowe forum poświęcone nowym kierunkom myślenia o przyszłości gospodarczej Europy. Forum zgromadziło blisko 8 tys. tysięcy gości z krajów europejskich, a także z Azji i Afryki. W ciągu dwóch dni, w przeszło 120 debatach wzięło udział blisko 700 prelegentów, a podczas European Start-up Days zarejestrowano liczbę 2 tys. gości.

Na uroczystym otwarciu Kongresu ze strony rządowej obecni byli prezes rady Ministrów Beata Szydło, z wicepremierem Mateuszem Morawieckim oraz główny inicjator EKG, prof. Jerzy Buzek, były premier i przewodniczący Parlamentu Europejskiego.

W wydarzeniu brali również udział przedstawiciele Banku Millennium - prezes zarządu Joao Bras Jorge, członkowie zarządu: Andrzej Gliński oraz Wojciech Rybak, kierujący Departamentem Finansowania Strukturyzowanego Tomasz Tomasiak oraz członek zarządu Millennium Leasing - Marcin Balicki. Podczas panelu „Technologie, innowacje rynek”, prezes Joao Bras Jorge, prezentował raport przygotowany przez zespół ekspertów banku „Index Millennium - Potencjał Innowacyjności Regionów”.

Dyskusje były na bieżąco relacjonowane na Twitterze, a przedstawiciele banku udzielali wywiadów ogólnopolskim i eksperckim mediom, w tym między innymi Gazecie Wyborczej oraz portalowi wnp.pl.

Diamenty Forbesa - bank był partnerem rankingu „Diamenty Forbesa”, w którym nagradzane są najszybciej rozwijające się przedsiębiorstwa w Polsce. W organizowanym po raz 9 rankingu nagradzane są firmy wybierane spośród przedsiębiorstw, które w trzech ostatnich latach najbardziej dynamicznie zwiększały swoją wartość. Wyróżnione firmy zostały podzielone na trzy kategorie wg przychodów ze sprzedaży. W obecnej edycji rankingu nagrodzonych zostało ponad 1,9 tys. przedsiębiorstw, 12 procent więcej niż przed rokiem.

Spotkania odbywające się w ramach „Diamentów Forbesa” były okazją do poznania przedsiębiorstw danego regionu, wymiany doświadczeń i nawiązania relacji biznesowych. Wziął w nich również udział Grzegorz Maliszewski, Główny Ekonomista Banku Millennium, który mówił o szansach oraz wyzwaniach, jakie stoją obecnie przed firmami.

Kongres Firm Rodzinnych - Bank Millennium był partnerem strategicznym kongresu, którego organizatorem jest Instytut Biznesu Rodzinnego. W 2016 roku wydarzenie odbyło się pod hasłem „Między tradycją _A INNOWACJA” i zgromadziło 350 uczestników. W trakcie dwóch dni można było wysłuchać 15 prelekcji, 6 sesji panelowych skupionych wokół tematyki innowacji, finansów, prawa i zarządzania, jak również uczestniczyć w warsztatach.

Wśród prelegentów znaleźli się przedstawiciele Banku Millennium. Maria Campos - Członek Zarządu Banku Millennium w panelu „Przyspieszający świat światem nowych możliwości” odniosła się do zmian we współczesnym świecie, których tempo wynika z coraz szybciej rosnących możliwości technologicznych. Marcin Stefaniuk, Dyrektor Departamentu Faktoringu i Finansowania Handlu mówił o formach finansowania firm rodzinnych, przybliżając temat wykorzystania faktoringu oraz wskazując korzyści i ryzyka z nim związane. Kongres zakończył się uroczystą galą, podczas której wręczono nagrodę Firma Rodzinna Roku 2016. Statuetkę w kategorii dużej firmy rodzinnej dla FAKRO SA wręczył Andrzej Gliński - Członek Zarządu Banku Millennium.

Kongres Next Generation - bank był partnerem strategicznym kongresu „Next Generation - Siła drugiego pokolenia”, wydarzenia organizowanego przez Instytut Biznesu Rodzinnego, skierowanego do sukcesorów polskich firm rodzinnych. W wydarzeniu uczestniczyli jako prelegent Andrzej Gliński, Członek Zarządu banku oraz przedstawiciele bankowości przedsiębiorstw i bankowości prywatnej. W kongresie Next Generation wzięli również udział przedstawiciele świata nauki i biznesu oraz ponad stu sukcesorów dobrze znanych, dużych polskich firm rodzinnych oraz mniejszych przedsiębiorstw, prowadzących swoją działalność lokalnie.

5. Środowisko

Bank cyklicznie monitoruje zużycia energii, wody, paliw, materiałów biurowych i wprowadza działania redukujące zużycie zasobów. W ofercie banku obecne są także produkty prośrodowiskowe, np. karta kredytowa WWF, z której część wpływów przekazywane jest na rzecz Fundacji WWF Polska czy też Leasing Eko Energia, który wspiera inwestycje w energooszczędne maszyny i urządzenia. Bank promuje również proekologiczne zachowania wśród pracowników i klientów wydając broszury ze wskazówkami jak oszczędzać zasoby oraz corocznie uczestnicząc w akcji ekologicznej „Godzina dla Ziemi” organizowanej przez Fundację WWF Polska.

Informacje dotyczące realizacji przez Bank zasad CSR znajdują się w raporcie „Odpowiedzialny Biznes 2016”, który został przygotowany zgodnie z międzynarodowymi wytycznymi raportowania Global Reporting Initiative Sustainability Guidelines (GRI G4). W raporcie zaprezentowane zostały kluczowe aspekty wpływu Banku na zrównoważony rozwój ekonomiczny, społeczny i środowiskowy w odniesieniu do głównych grup interesariuszy: Klientów, Pracowników, Akcjonariuszy, Partnerów Biznesowych, Społeczeństwa oraz Środowiska Naturalnego.

Stosowanie przez Bank zasad zrównoważonego rozwoju zostało potwierdzone w zewnętrznych ocenach. Od 2011 roku Bank znajduje się w składzie Indeksu RESPECT, który obejmuje spółki odpowiedzialne społecznie notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Bank został także wyróżniony Srebrnym Listkiem CSR POLITYKI - przyznawanym firmom wdrażającym działania z zakresu zrównoważonego rozwoju.

XI. DODATKOWE INFORMACJE

Pozostałe informacje w szczególności obejmujące:

- Udzielone gwarancje i poręczenia.
- Transakcje z podmiotami powiązanymi.
- Wykaz największych postępowań toczących się przed Sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej.

znajdują się w Raporcie Finansowym Banku Millennium S.A. za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2016 r.

XII. OŚWIADCZENIA ZARZĄDU BANKU

Prezentacja sytuacji majątkowej i finansowej Banku Millennium w sprawozdaniu finansowym

Zgodnie z najlepszą posiadaną wiedzą, roczne sprawozdanie finansowe Banku Millennium S.A. przygotowane na dzień bilansowy 31 grudnia 2016 roku i dane porównywalne, sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości oraz odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Banku oraz jego wynik finansowy. Niniejsze Roczne Sprawozdanie Zarządu z działalności Banku zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji Banku.

Wybór podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, dokonujący badania rocznego sprawozdania finansowego Banku Millennium S.A. przygotowanego na dzień bilansowy 31 grudnia 2016 roku, został wybrany zgodnie z przepisami prawa. Podmiot ten oraz biegli rewidenci prowadzący badanie, spełnili warunki niezbędne do wydania bezstronnej i niezależnej opinii o badaniu, zgodnie z właściwymi przepisami prawa krajowego.

PODPISY:

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
02.03.2017	Joao Bras Jorge	Prezes Zarządu
02.03.2017	Fernando Bicho	Wiceprezes Zarządu
02.03.2017	Wojciech Haase	Członek Zarządu
02.03.2017	Andrzej Gliński	Członek Zarządu
02.03.2017	Maria Jose Campos	Członek Zarządu
02.03.2017	Wojciech Rybak	Członek Zarządu